

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΘ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 227.689 | 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1962 | ΑΡΙΘ. 17

ΑΣ ΠΡΟΣΕΖΩΜΕΝ ΚΑΛΩΣ

Ὡς ἀνεγράφη εἰς τὸν καθημερινὸν τύπον, πλέον τῶν τριῶν μυριάδων εὐλαβῶν προσκνητῶν συνέρρευσαν ἐφέτος εἰς τὴν Τῆνον. Ἀριθμὸς σημαντικώτατος· λαμβανομένης μάλιστα ὑπ' ὄψει καὶ τῆς διασπορᾶς τῶν προσκνητῶν καὶ εἰς διάφορα ἄλλα προσκνήματα, ἀλλὰ καὶ τῶν δυσχερειῶν τῆς μετακινήσεως, ὡς ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τῶν μεταφορικῶν μέσων.

*

Ἀποδεικνύει τοῦτο, ὅτι εἰς τὴν μεταβατικὴν αὐτὴν ἐποχὴν μας, ἐποχὴν ὑλιστικοποιήσεως καὶ μηχανοποιήσεως τῆς ζωῆς, πὸ οἱ λαοὶ ἀπέβησαν ὀλιγώτερον θρησκευτικοὶ καὶ ἡ κατάκτησις τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ κέρδους κατευθύνει τοὺς ἀνθρώπους, ὁ ἰδικὸς μας λαὸς δὲν ὑπέστη οὐσιώδη ἀλλοίωσιν τῶν βιωμάτων του. Τοῦναντίον μάλιστα, ἐμφανίζεται ἀναπαύομενος ἀπαρασαλεύτως εἰς τὴν αἰωνίαν ἀλήθειαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ ἡ ψυχὴ του διανοίγεται καὶ ἀναπτύσσεται ἐπὶ τοῦ γονίμου ἐδάφους τῆς ἱερᾶς Ὁρθοδόξου του παραδόσεως. Καὶ ἀποτελεῖ τοῦτο φαινόμενον παρήγορον, καὶ ἀποστομωτικὴν ἀληθῶς ἀπάντησιν εἰς τοὺς ἐπιπολαίους ἐκάστοτε ἐπικριτὰς τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ, ὡς δὲν ἐπαύσαμεν νὰ τονίζωμεν, εἶναι συνεχῶς ἀνιοῦσα.

*

Ἀποδεικνύει ὁμως ἐπιπροσθέτως τὴν ὄντολογικὴν πραγματικότητα καὶ τὸν θεοσυστατὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἀκόμη, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία, ὑπὲρ ποτε σήμερον, εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ὀργανώσεως τῆς κοινωνίας. Διότι εἶναι

ἀναμφίβολον, ὅτι ἡ Εὐαγγελικὴ ἀλήθεια δὲν ὑπέστη ἐντὸς αὐτῆς θλάσιν. Καὶ ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ὄχι μόνον διετήρησεν ἀλύμαντον τὴν παρακαταθήκην τῆς πίστεως ἀλλ' ἀπέβη βράχος θεοφύτευτος καὶ ἀμετακίνητος, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οἰδαλέου ὠκεανοῦ τῶν πλανῶν, πὸν ταράσσουν καὶ βυθίζουσιν εἰς ἀγωνίαν τὴν ἀνθρωπότητα.

*

Ὁ ὀρθολογισμὸς ἐπότισεν ἀτυχῶς μὲ ἀφθονον «γάλα καὶ οὐ βρώμα» τὸν Δυτικὸν κόσμον, καὶ ἀπέβη οὗτος «σαρκικός» (Α' Κορ. 3, 2-3). Καὶ ἔχει διὰ τοῦτο ἀνάγκην ἄλλης τροφῆς, ἄλλων πνευματικῶν ἐφέσεων, καὶ ἄλλης ὀργανώσεως τῶν ἐξαιρέτων ὄντως δεξιότητων καὶ ἰκανοτήτων του. Καί, τοῦτο, πιστεύομεν, ὅτι ἠγνώνει ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως κ. Πρωτοπαπαδάκης, ὅστις ὀμιλῶν εἰς Τῆνον ἐξῆρεν «τὸ φῶς τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ», τοῦ ὁποίου μίαν λαυρίζουσαν ἐστίαν ἀποτελεῖ ἀναμφερίστως ἡ νῆσος τῆς Μεγαλόχαρης.

*

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ μεταλαμπάδευσις του, ἡ Ἐκκλησία μας πρέπει τὰ ἔχη ἐπάροκειαν, καὶ ὀρμὴν, καὶ δυναμισμόν. Καὶ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ φρουρῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπανξάνῃ τὸν θησαυρὸν τῆς πνευματικῆς διαθήκης, τὴν ὁποίαν παρέλαβε. Καὶ τοῦτο πρέπει νὰ κατανοήσῃ καλῶς ἡ παντοειδῆς ἡγεσία μας. Διότι εἶναι σφαλερὰ, πιστεύομεν, ἡ γνώμη, ὅτι τὸ Κράτος πρέπει νὰ κατευθύνῃ τὴν Ἐκκλησίαν μας, καὶ νὰ ἐπεμβαίῃ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ζωὴν, ὡς τοῦτο κατὰ παράδοσιν ὑπεραιωνόβιον συμβαίνει ἀτυχῶς εἰς ἡμᾶς, ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς Ἐθνικῆς μας παλιγγενεσίας. Εἰς τοῦτο ὁμως ἔχει,

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΝ ΤΗ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ*

Ἐγκωμιαστικαὶ λέξεις καὶ φράσεις εἰς τὸν «Κανόνα εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον» τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος μελετήματος ἀνεγράφη, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός († 750), ἔκτος τοῦ Δοξαστικοῦ τῶν Στιχηρῶν Ἰδιομέλων τῆς Λιτῆς τῆς ΚΓ' Ἀπριλίου, συνέθεσεν ὠραιότατον Κανόνα, ἀληθῆς ποιητικὸν ἀριστούργημα, μὴ εὐρισκόμενον ὁμῶς εἰς χρῆσιν Λειτουργικὴν. Ὁ Κανὼν οὗτος εὐρίσκεται δημοσιευμένος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πατρολογία τοῦ Migne (τόμος 96, στήλαι 1393—1400). Ὁ Κανὼν ἔχει τὴν ἐξῆς Ἀκροστιχίδα: «Γεωργίου μάρτυρος ὑμῶ τοὺς ἄθλους. Αἶνος Ἰωάννου», ἀποτελεῖται ἀπὸ 39 Τροπάρια (τὸ ἰόν τῆς Ε' φῶδης εἶναι ἑλλιπές εἰς τὴν ἐκδοσιν), καὶ εἶναι, ἐν τῷ συνόλω, διηγήσεις ποιητικῆ τῶν μαρτυρίων καὶ τῆς γενναιοφυχίας τοῦ Μεγαλομάρτυρος. Ψάλλεται εἰς Ἦχον πλ. δ', κατὰ τὸ «Ἀρματηλάτην», ὡς ἐνδεικτικῶς σημειοῦται ὑπερθεν τῆς ἀρχῆς τοῦ Κανόνος.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 333 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

νομίζομεν, ὑπευθυνότητα καὶ ἡ Ἐκκλησία μας. Διότι ὑποτιμᾷ—ἀπαράδεκτως—τὴν δύναμιν τῆς καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς. Καὶ διότι δὲν ἐμφανίζει—ἀσυγγνώστως—ἐναργεστέραν, ὅχι μόνον τὴν πνευματικὴν τῆς ἀνωτέραν ὑφῆν καὶ ὑπόστασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐθνοποιὸν δρᾶσίν τῆς.

*

Τὰ Κράτη σήμερον—εἴτε τὸ θέλομεν, εἴτε ὅχι—εἶναι ἐκφράσεις τῆς βουλήσεως καὶ τῶν συμφερόντων τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης τάξεως. Ἡ θρησκεία ὁμῶς εἶναι ψυχικὴ ἀνάγκη τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν συνέχει καὶ δὲν ἐκφράζει ἀπλῶς τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, ἀλλὰ δημιουργεῖ τὴν ζωογονοῦσαν καὶ ἀναγεννώσαν τὸν ἄνθρωπον πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν. Αὐτὴ καλλιεργεῖ τὴν ἐν Χριστῷ ἐλευθερίαν. Αὐτὴ τὴν ἀνθρωπίνην ἀγάπην καὶ ἀλληλεγγύην. Καὶ αὐτὴ κατευθύνει καὶ ὑψώνει πρὸς τὰς πλήρεις αἰθρίας κορυφάς. Καὶ βεβαίως οὐδεὶς ἀρνεῖται, ὅτι ἔχει ἐκάστοτε ἀνάγκην ἀνανεώσεως, καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀποσαφηνίξῃ καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς καὶ τὴν οὐσίαν τῆς δράσεώς τῆς. Ἀλλὰ τὰ προβλήματα τῆς καὶ τὰς ὑψηλὰς τῆς ἐφέσεις καὶ ἐπιδιώξεις πρέπει νὰ καθορίζῃ ἐλευθέρως, καὶ συναλλήλως πρὸς

Εἰς τὸν ὡς ἄνω Κανόνα ὑπάρχουν αἱ ἐπόμεναι ἐγκωμιαστικαὶ λέξεις καὶ φράσεις:

Ἄθλητῆς. Α' Τροπάριον Θ' φῶδης.

Ἀναρτηθεὶς ἐπὶ ξύλου κοντοῖς διεπεῖρου τὰς πλευράς. Α' Τροπάριον ΣΤ' φῶδης.

Ἀοίδιμος. Β' Τροπάριον Α' φῶδης.

Ἀρξας τῶν ἀγενῶν παθῶν βασιλικῶς. Γ' Τροπάριον Α' φῶδης.

Ἀρραγῆς πέτρα. Β' Τροπάριον Α' φῶδης.

Βαστάσας τῆ οἰκεία σαρκὶ τὰ στίγματα (τοῦ Χριστοῦ). Δ' Τροπάριον Γ' φῶδης. (Πρβλ. Γαλ. ζ', 17: «... ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω»).

Βλέπων ὑβριζόμενον Θεὸν ὑπ' ἀνόμων ἀρχόντων οὐκ ἤνεγκε, ἀλλὰ θείῳ ζήλῳ ἀναφθεῖς τὴν καρδίαν διήλεγξε. Β' Τροπάριον Ε' φῶδης.

Γεωπονήσας τῷ Σταυρῷ τὴν ἄ-

τὴν Πολιτείαν δρῶσα, ἀπονέμουσα—συμφῶνως πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου—«τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

*

Ἄς προσέξωμεν¹ καλῶς. Ἡ ἀγία μας πίστις δὲν θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπον ὡς μέσον πρὸς ἐξυπηρέτησιν οἰωνοῦσας σκοπῶν, καὶ διδάσκει ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἔχει μεγαλύτεραν ἀξίαν ἢ ὅλα τὰ βασίλεια τοῦ κόσμου. Ἡ «εὐσεπτος ἀγνεία λόγων τε ἔργων τε πάντων», ἡ ἀγιότης δηλαδή, κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἐπαλήθευσιν καὶ ἐπιβεβαίωσιν, ἀποτελεῖ τὴν ὑψίστην μορφήν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Εἶναι ὁ φωτισμὸς τῆς, ἡ θέωσις τῆς. Καὶ μέσα εἰς τὴν ὕλιστικὴν δίνην τῆς σημερινῆς κοινωνίας, ποὺ βυθίζεται ὀλοὲν καὶ περισσότερον εἰς τὸ τέλος τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, μόνον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἠμπορεῖ νὰ τὴν σώσῃ. Καὶ ὡς μὴ λησμονῶμεν ποτέ, ὅτι ἡ Τρισαγία μας Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ τὸ οὐρανόπεμπτον Παλλάδιον τοῦ Γένους μας. Καὶ μόνον αὐτὴ, πιστεύομεν, ἠμπορεῖ νὰ ἐπαναδώσῃ εἰς αὐτὸ τὰ ἀέτια πτερά του. Καὶ νὰ τὸ ὀδηγήσῃ εἰς ἀληθινὴν ἀπολύτρωσιν καὶ εἰρήνην.

ΘΕΟΛΟΓΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ρουραν τῆς διανοίας καὶ ἐν αὐτῇ σπείρας ἀρετᾶς ἐν δάκρυσιν. Α' Τροπάριον Α' ᾠδῆς. (Πρβλ. Ψαλμ. ρκε', 5: «Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι»).

Δεδοξασμένος. Δ' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Διαιτήσας λογισμῶ τῇ ψυχῇ καὶ σαρκί. Β' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.

Διαιτητῆς ἀκριβῆς φανείς τῶν πρὸς ἀξίαν. Β' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.

Δίκαιος. Γ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.

Δοξάσας τοῖς μέλεσι (Χριστόν). Δ' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς. (Πρβλ. Α' Κορινθ. ζ', 20: «Δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν...»).

Δυνατώτερος πυρός. Γ' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς.

Ζωσάμενος ἰσχὺν καὶ σθένος ἄμαχον οὐρανόθεν, τὴν ἐπὶ τροχὸν περιφορὰν ὑπέφερε. Β' Τροπάριον Η' ᾠδῆς. (Πρβλ. Ἐφεσ. ζ', 14: «Στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ...».— Λουκᾶ ἰβ', 35: «Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λόγνοι καίόμενοι...»).

Θεοῦ κήρυξ. Α' Τροπάριον Ε' ᾠδῆς.

Θεριζόμενος δίκην ἀσταχῶν πάντα τοὺς ἱεροὺς δακτύλους. Β' Τροπάριον Η' ᾠδῆς.

Θεωρὸς (ὡς) ἄλλου πάσχοντος οὕτως ἐκαρτέρει. Β' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Ἰδρύσας τὰ νοητὰ διαβήματα ἐν πέτρα τῆς πίστεως, τὰ ἀφιδρώματα τὰ τῆς ἀπάτης εἰς χοῦν ἐλέπτυνε. Α' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

Ἰσχυρότερος σιδήρου, λίθου, χαλκοῦ καὶ ἀδάμαντος. Δ' Τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς.

Καμών, οὐ κατενάρκησε. Β' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Καταγγείλας Χριστὸν Υἱὸν Θεοῦ καὶ Λόγον. Δ' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.

Καταγγέλλων τὸν τείναντα ἐπὶ ξύλου τὰς χεῖρας καὶ τῇ λόγχῃ τὴν πλευρὰν ὀρυθέντα Λόγον Θεοῦ καὶ Θεόν. Α' Τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς.

Καταπλήττων τοὺς ἐχθροὺς ὡς τινὰς φαύλας ἀλώπεκας τῷ βασιλικῷ βρυχήματι. Γ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.

Κλεινὸς ἀθλοφόρος. Γ' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.

Κλίνας ἀόχένα Θεῷ καὶ ξίφει τὴν κάραν ἀποτμηθεὶς πρὸς τὴν πάντων κεφαλὴν ἀνελέλυθε. Α' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

Κρίνον χιονοφεγγῆς ἐν κοι-

λάσι τῶν μαρτύρων. Β' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

Λύων εἰς ἀφρώδεις πομφόλυγας τὰ τῶν κολάσεων κύματα. Β' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.

Μάρτυς. Δ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.— Γ' Τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς.— Β' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.— Δ' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Μαρτύρων καλλονή. ΣΤ' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς.

Μαστιγωθεὶς διὰ Χριστόν. Δ' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Μαχόμενος πυρὶ καὶ σιδήρῳ. Β' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Μαχόμενος ὑπὲρ Χριστοῦ. Γ' Τροπάριον Η' ᾠδῆς.

Μέγας τὴν σύνεσιν. Δ' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.

Νικήσας χάριτι Χριστοῦ τοῦ νικήσαντος τὸν κόσμον. Δ' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς. (Πρβλ. Ἰωάν. ιζ', 33: «Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον»).

Νοερός ἀνδρίας καὶ περικαλλὲς ὠραιότητος ἄγαλμα. Δ' Τροπάριον Ε' ᾠδῆς.

Ξαινόμενος νεύροις ὄμοις τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν. Γ' Τροπάριον Η' ᾠδῆς.

Ὀπλίτης Θεοῦ. Α' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.

Πεποιθὼς ὡς λέων. Γ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.

Πεπωκὼς ἀπαθῶς θανατηφόρον φάρμακον. Α' Τροπάριον Η' ᾠδῆς.

Περιθραυόμενος ὀστέων ἁρμο-

νας. Β' Τροπάριον Η' ᾠδῆς.

Πλουτῶν πολλὴν παρρησίαν πρὸς τὸν Σωτῆρα. Γ' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.

Πολύαθλος. Γ' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Πολὺς τὴν σοφίαν. Δ' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς.

Προσομιλῶν κολαστηρίοις ὀργάνοις ὑπὲρ Χριστοῦ. Γ' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Πύργος ἄσειστος. Β' Τροπάριον Α' ᾠδῆς.

Σιδήρου καὶ παντὸς ἀδάμαντος στερρότερος. Β' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς.

Σοφὸς καὶ ἀγχίνους, ἐκ ψυχῆς ἀγαπήσας Χριστοῦ Θεοῦ σοφίαν. Α' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς. (Πρβλ. Α' Κορινθ. α', 24: «Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν»).

Σπώμενος ἴνας καὶ νεῦρα. Β' Τρο-

“ΣΩΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥ, Ο ΕΣΤΙΝ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,*"

Β'

Ἡ Ἀγία Γραφή καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις ἐξαίρουσι τὴν ὑφισταμένην μεταξὺ Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας ἐνότητα ἐν τῇ κοινῇ ζωῇ αὐτῶν, διασφραζομένης ὁμως τῆς ἀυτοπαρξίας ἀμφοτέρων. Οὕτως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἰδίως ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ συμπαρατίθησι καὶ ἐξισοῖ τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἐξαίρων τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ζωσαν ἐσωτερικὴν κοινωνίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν χριστιανῶν. Οὗτοι πάντες εἶναι «εἷς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» καὶ δύνανται νὰ εἶναι μετ' ἀλλήλων μόνον «εἷς», ἐὰν ὁ καθ' εἷς εἶναι ἠνωμένος μετὰ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ἐβαπτίσθη καὶ ἐνεδύσατο τὸν Χριστόν¹. Περίπου 164 φορὰς ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ Παύλῳ ἡ φράσις «ἐν Χριστῷ» ἢ «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», δι' ἧς ἐκφράζεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κοινωνία καὶ ἐνότης καὶ κοινότης ζωῆς. «Ἐν Χριστῷ» εἶναι σημαίνει εἶναι μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ζῆν κοινῇ μετ' αὐτοῦ ζωῆν. Πράγματι οἱ χριστιανοὶ ζῶσιν ἐν Χριστῷ καὶ ὁ Χριστὸς ζῆ ἐν αὐτοῖς. Διὸ οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσι νὰ αὐξάνωσιν εἰς Χριστόν «τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ»². Ἐτέρωθεν ὁμως καὶ ὁ Χριστὸς ζῆ ἐν τοῖς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 337 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

1 Γαλ. 3,27-28.

2. Ἐφ. 4,15.

πάριον Η' ὀδῆς.

Στεφθησόμενος δεξιᾷ Νικοποιῶ [Χριστῷ]. Δ' Τροπάριον Θ' ὀδῆς.

Στηλιτεύσας λόγοις καὶ ἔργοις θριαμβεύσας τὴν ἀπάτην τὴν ἄεργον. Δ' Τροπάριον Ζ' ὀδῆς.

Τεμνόμενος ξίφεσι. Β' Τροπάριον Η' ὀδῆς.

Τροπαιοφόρος ἀθλητής. Δ' Τροπάριον Θ' ὀδῆς.

Φέρων ἐν τῇ γλώσση ῥῆμα Θεοῦ ζῶν καὶ ζωὴν παρεχόμενον, νεκρὸν ἐζώωσε δι' εὐχῆς Ἑλληνα θανόντα πρὸ τῆς Χριστοῦ καταβάσεως· βαπτίσματι δὲ θείῳ βαπτίσας τοῦτον ἐν γέεννη πυρὸς ἠλευθέρωσε. Δ' Τροπάριον Δ' ὀδῆς.

Φοινισσόμενος τῷ θείῳ λύθρῳ τῷ τῆς ἀθλήσεως ρόδον ἐφάνη ἐρυθρόν, εὐῶδες, μυρίπνουν, καὶ πᾶσιν ἐπνευσεν ὑπερκόσμιον ὁσμὴν τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ. Β' Τροπάριον Θ' ὀδῆς.

Φοινίσσων τῷ λύθρῳ τὸ ἔδαφος. Γ' Τροπάριον Ε' ὀδῆς.

Φραγμὸς ἀκαθαίρετος. Δ' Τροπάριον Α' ὀδῆς.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Θαυμακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

χριστιανοῖς καὶ κατοικεῖ ἐν αὐτοῖς¹, ὑφισταμένης μυστηριώδους τινὸς κοινωνίας ἢ κοινότητος ζωῆς μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ἄνευ ὁμως συγχύσεως καὶ συμφύσεως αὐτῶν. Ὡς ἐκ τῆς κοινότητος δὲ τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ὡς κεφαλῆς μετὰ τῶν χριστιανῶν ὡς μελῶν τοῦ ἐνιαίου σώματος τῆς Ἐκκλησίας, αὕτη νοεῖται ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ ὡς ζωὴ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι, ἐφ' ὅσον εἶναι ζῶν ὑπερφυσικὸς ὄργανισμὸς καὶ σῶμα Χριστοῦ, ἐκ τῆς θείας Κεφαλῆς τοῦ ὁποίου διαχέεται ἡ κοινὴ ζωὴ εἰς πάντα τὰ μέλη τῇ δυνάμει τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Οὕτως ἀπὸ τῆς θείας Κεφαλῆς, ὡς ἀπὸ ζωτικῷ κέντρῳ, ἡ καινὴ ζωὴ ἀκατιοῦσα [ὡς] πνευματικὴ δύναμις ἀπτεταὶ ἐνὸς ἐκάστου μέλους, ² τὸ δὲ «Πνεῦμα ἐπιχορηγούμενον τοῖς μέλεσιν ἀπὸ τῆς Κεφαλῆς... ἐνεργεῖ... ἀνωθεν ἐπιπρεσόμενον ἀφθόνως καὶ πάντων ἀπτόμενον τῶν μελῶν»³. Ἐντεῦθεν θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ, ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ οἱ χριστιανοὶ ζῶσι μίαν οἰονεὶ ζωὴν, καθ' ὅσον ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ μέλη τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος συναποτελοῦσι μίαν ὄργανικὴν ἐνότητα. Τοῦτο ἐξέφρασεν ὁ Κύριος διὰ τῆς παραβολῆς τῆς ἀμπέλου: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπέλος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»⁴. Τοιοῦτοτρόπως ὑφίσταται οἰονεὶ μυστηριώδους τις καὶ ἀπερινόητος περιχώρησις μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἐν καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ὡστε ἡ ἐνότης μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας περιλαμβάνει αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν ἢ τὸ εἶναι τῆς Ἐκκλησίας.

Πράγματι ἡ μεταξὺ Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας ὑφισταμένη ἐνότης εἶναι τόσοσ πληρῆς, ὥστε, κατὰ τοὺς ἱεροὺς Πατέρας, ἀμφοτέρα ἀποτελοῦσιν οἰονεὶ ἐν πρόσωπον. Ὁ Χριστὸς εἶναι οὕτως εἰπεῖν τὸ ἐγὼ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις δὲν ἔχει ἴδιον, (πρόσωπον) ἢ ἴδιαν ἀπόστασιν, ἀλλὰ τὸ ἐν (πρόσωπον) ἢ τὴν μίαν ἀπόστασιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν μελῶν τοῦ σώματός Του. Ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ ἐνώσεως Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας ἀποτελεῖται, κατὰ τὸν ἱερὸν Ἀγιοστῆνον, ὁ ὅλος Χριστὸς. «Fit totus Christus caput et corpus, et ex multis unus». Ὁ Χριστὸς καὶ οἱ πιστοὶ εἶναι «unus homo», «una persona», «una eademque persona», «totus Christus in plenitudine Ecclesiae»⁵. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία εἶναι «τὸ πλήρωμα», τ. ἐ. τὸ συμπλήρωμα, τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦτο μόνον ὁ περὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐκτεινόμενος Χριστὸς εἶναι ὁ ὅλος Χριστὸς. Ὁμοίως καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος παρατηρεῖ: «καθάπερ γὰρ καὶ σῶμα καὶ κεφαλὴ εἷς ἐστὶν ἄνθρωπος, οὕτω τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Χριστόν ἐν ἐφρησεν εἶναι. Διὸ καὶ τὸν Χριστόν

1. Ρωμ. 8,10.

2. Οἰκουμενίου, Εἰς Ἐφ. 6. Migne P. G. 118, 1221.

3. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ἐφ. 6. Migne P. G. 11,3. 62,84.

4. Ἰωάν. 15,5.

5. Augustinus, Enarr. in Ps. 74,4. 52,1. 60,1. 30,4. De doctr. christ. 3,37,55.

ἀντὶ τῆς Ἐκκλησίας τέθεικε, τὸ σῶμα αὐτοῦ οὕτως ὀνομάζων. Ὡςπερ οὖν, φησὶν, ἐν τί ἐστὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα, εἰ καὶ ἐκ πολλῶν σύγκριται, οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τι πάντες ἐσμέν. Εἰ γὰρ καὶ ἐκ πολλῶν αὕτη σύγκριται μελῶν, ἀλλὰ τὰ πολλὰ ταῦτα ἐν γίνονται σῶμα»¹. Πράγματι ἀπόλυτος εἶναι ἡ ἐνότης τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, δηλ. τῆς κεφαλῆς μετὰ τοῦ σώματος αὐτῆς. Τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τουτέστιν ἡ Ἐκκλησία, εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός. Ἐπομένως ὁ Χριστὸς εἶναι «ἡ κεφαλὴ, ἡμεῖς τὸ σῶμα· μὴ δύναται μέσον τι εἶναι κεφαλῆς καὶ σώματος διάστημα κενόν»². Δὲν εἶναι δὲ κεφαλὴ ἀπλῶς, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας Του, ἥτις εἶναι τὸ σῶμά Του. «Ἐνθα γὰρ ἡ κεφαλὴ, ἐκεῖ καὶ τὸ σῶμα· οὐδενὶ γὰρ μέσῳ διείργεται ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ σῶμα· εἰ γὰρ διείργετο, οὐκ ἂν εἴη σῶμα, οὐκ ἂν εἴη κεφαλὴ»³. Ὅπως λοιπὸν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἡ κεφαλὴ ἄνευ τοῦ σώματος ἢ τὸ σῶμα ἄνευ τῆς κεφαλῆς, τοιοῦτοτρόπως δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ὁ Χριστὸς ἄνευ τῆς Ἐκκλησίας Του ἢ ἡ Ἐκκλησία ἄνευ τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐαυτῆς κεφαλῆς. Διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ «πλήρωμα» τοῦ Χριστοῦ, τ. ἔ. εἶναι τὸ συμπλήρωμα τῆς θείας Κεφαλῆς, εἶναι κατὰ μὲν τὸν ἀπόστολον Παῦλον, «τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου»⁴, κατὰ δὲ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον, «τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ ἢ Ἐκκλησία· καὶ γὰρ πλήρωμα κεφαλῆς σῶμα, καὶ πλήρωμα σώματος κεφαλῆς»⁵· καὶ κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον, «πάντα ὁμοῦ συμπληροῖ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ Πνεύματος»⁶.

Περαιτέρω ἡ ἔνωσις καὶ σύνδεσις τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπέου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τῆς θείας Κεφαλῆς μετὰ τοῦ σώματος αὐτῆς, εἶναι πνευματικῆς φύσεως, εἶναι μυστηριώδης καὶ ὑπὲρ λόγον. Διὰ τοῦτο ὁ μὲν Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, «τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν»⁷, ὁ δὲ ἱερὸς Χρυσόστομος προστίθει: «τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστὶ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων γινόμενον· ὅταν δὲ ἴδω εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὸ συμβαῖνον, τότε ἐκπλήττομαι, τότε θαυμάζω»⁸. Ὅθεν ἡ Ἐκκλησία, καίπερ ὀρατὴ, κατὰ τὴν ἑτέραν ὄψιν αὐτῆς, ἐν τούτοις εἶναι ὑποκείμενον πίστεως, συμφώνως πρὸς τὸ ἕνατον ἄρθρον τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου τῆς πίστεως, τὸ ὀρίζον πίστιν εἰς «μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν». Ἀκριβῶς δέ, ὡς ὑπερφυῆς καὶ πνευματικῆ ἡ ἔνωσις τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μελῶν αὐτῆς, εἶναι στενωτέρα καὶ ἐσωτερικωτέρα καὶ ἰσχυροτέρα πάσης

ἄλλης, ἀκόμη καὶ αὐτῆς τῆς μεταξὺ τῶν φίλων ἢ τῶν συζύγων ἢ τῶν μελῶν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος. «Οὐδὲν γὰρ, οὐδὲν οὕτως ἰσχυρὸν, ὡς ὁ τοῦ πνεύματος δεσμός»¹. Τοῦτον οὐδὲν ἀπολύτως δύναται νὰ διαλύσῃ, ἀλλὰ παραμένει ἀπαράθραυστος καὶ αἰώνιος, ὅσον καὶ ἀκατάληπτος. Ἡ πνευματικὴ αὕτη ἔνωσις θὰ ἠδύνατό πᾶς νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι ἔνωσιν τῶν τριῶν θείων προσώπων, εἰ καὶ αὕτη εἶναι ἄλλης τάξεως καὶ πάντῃ ἀκατάληπτος τῷ ἀνθρώπῳ. Ἡ θὰ ἠδύνατο μᾶλλον νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν ἐγγυτέραν μὲν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἐπίσης ἀκατάληπτον ἔνωσιν ἐν τῷ Χριστῷ τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ὅπως δηλαδὴ ἐν τῷ Θεοανθρώπῳ Λυτρωτῇ ἡμῶν ἠνώθησαν, κατὰ τρόπον ὑπερφυῆ καὶ ἀνερμητέον, Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, τοιοῦτοτρόπως ἐνοῦνται καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Χριστὸς καὶ πάντες οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύοντες εἰς ἓν σῶμα. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἠνώθη ἀρρήτως ὁ Χριστὸς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Του. Ἐνοεῖται βεβαίως ὅτι ἐγένετο ἀφραστός τις ἔνωσις, οὐχὶ δ' ὁμοῦ καὶ σύγχυσις καὶ σύμφυσις τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπέου, τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐξ ἀνθρώπων ἀποτελουμένης ἐπιγείου Ἐκκλησίας². Πάντως ἡ ἐνότης μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁμοία πρὸς τὴν ὑποστατικὴν ἔνωσιν τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων, ὅσονδήποτε καὶ ἂν θεωρηθῇ, ὅτι δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐξιχθῇ αὕτη μέχρι τῆς ἐσωτερικότητος καὶ πληρότητος ἐκείνης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, καθὼς ἐγένετο ὁ ἐνανθρωπήσας «Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τῆς ἡμετέρας φύσεως, οὕτως ἡμεῖς τῆς οὐσίας αὐτοῦ· καὶ ὡς ἡμᾶς ἐκεῖνος ἔχει ἐν ἑαυτῷ, οὕτω καὶ ἡμεῖς αὐτὸν ἔχομεν ἐν ἡμῖν... Οὕτως οὖν ἡμεῖς πρὸς τὸν Χριστὸν γινόμεθα μία σὰρξ διὰ μετουσίαν»³. Τῆς μυστηριώδους ταύτης ἐνώσεως αἰσθητὴν ἐξεκκρίνισιν καὶ ἔκφρασιν ἀποτελεῖ ἡ διὰ τῆς κοινωνίας τῆς θείας εὐχαριστίας ἔνωσις ἡμῶν μετὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. «Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐκεῖνο ἠνωται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ ἡμεῖς αὐτῷ διὰ τοῦ ἄρτου τούτου ἐνούμεθα»⁴. Διὰ τοῦτο ἡ θεία εὐχαριστία εἶναι τὸ

1. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Κολ. ὁμιλ. 1,3. Migne P. G. 62,303.

2. Πρβλ. καὶ Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ἰωάν. ὁμιλ. 11,2. Migne P. G. 59,80: «Τῇ γὰρ ἐνώσει καὶ τῇ συναφείᾳ ἐν ἐστὶν ὁ Θεὸς Λόγος καὶ ἡ σὰρξ, οὐ συγχύσεως γενομένης, οὐδὲ ἀφανισμοῦ τῶν οὐσιῶν, ἀλλ' ἐνώσεως ἀρρήτου τινὸς καὶ ἀφράστου. Τὸ δὲ βίβας, μὴ ζῆται· ἐγένετο γὰρ, ὡς εἶδεν αὐτός». Πρβλ. καὶ εἰς Ἰωάν. ὁμιλ. 82,1. Migne P. G. 59,443. Ὁμοίως εἰς Ψαλμ. 44,10. Migne P. G. 55, 199: «Ὁ μὲν γὰρ Υἱὸς, ἅτε ὁμότιμος ὢν, ἐκ δεξιῶν κάθηται, αὕτη δὲ (ἡ Ἐκκλησία) ἔστηκεν. Εἰ γὰρ καὶ βασιλισσά ἐστίν, ἀλλὰ κτιστῆς οὐσίας ἐστὶ. Πῶς οὖν ὁ Παῦλος φησι, «συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἡμᾶς ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»; Ἀλλὰ πρόσεχε τῇ ἀκριβείᾳ· οὐκ ἀπλῶς εἶπε, «συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν», ἀλλ' «ἐν Χριστῷ», τ. ἔ. διὰ Χριστοῦ. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ κεφαλὴ ἡμῖν ἄνω, φησὶν, ἐστίν, ἡμεῖς δὲ σῶμα, τῆς κεφαλῆς ἄνω καθημένης, καὶ ἡμεῖς τῆς τιμῆς μετέχομεν, εἰ καὶ ἐστήκαμεν».

3. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ἐφεσ. ὁμιλ. 20,4. Migne P. G. 62, 139/40.

4. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ἀ' Κορ. ὁμιλ. 24,2. Migne P. G. 61,200. Καὶ εἰς Ἐφεσ. ὁμιλ. 20,3 γράφει: «Ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν... Ὅτι μέλη ἐσμέν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. Τὶ ἐστὶν ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ; τ. ἔ. γνησίως

1. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Α' Κορ. ὁμιλ. 30,1. Migne P. G. 61,250.

2. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Α' Κορ. ὁμιλ. 8,4. Migne P. G. 61,72.

3. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ἐφεσ. ὁμιλ. 3,2. Migne P. G. 62,26.

4. Ἐφεσ. 1,23.

5. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ἐφεσ. ὁμιλ. 3,2. Migne P. G. 62,26.

6. Μ. Βασίλειου, Περὶ Ἀγ. Πνεύματος 26,61. Migne P. G. 32,181.

7. Ἐφεσ. 5,32.

8. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Ἐγκώμιον εἰς Μάξιμον 3, Migne P. G. 51,230.

κέντρον τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας, θεωρουμένη καὶ ὡς αὐτὸ τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας. Διότι δι' αὐτῆς κατ' ἐξοχὴν ἀποκαλύπτεται ἡ Ἐκκλησία εἰς σῶμα Χριστοῦ καὶ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ συνάπτεται ὁ (νῦν) μετὰ τοῦ «μέλλοντος» αἰῶνος καὶ κόσμου, ἡ ἐπίγειος μετὰ τῆς οὐρανοῦ Ἐκκλησίας. Ἐν τῇ θεῖα εὐχαριστία περιέχεται τὸ ὅλον σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Δι' αὐτῆς δὲ βεβαιούται ἡ ἐν μέσῳ τῶν πιστῶν πραγματικὴ καὶ ἀληθὴς παρουσία τοῦ Κυρίου, ὅστις οὕτω διαμένει μυστηριακῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Του, ὡς ἡ κεφαλὴ αὐτῆς καὶ πάντων τῶν πιστευόντων καὶ κοινωνούντων καὶ συσσωματωμένων ἐν αὐτῇ, «σῶμα» δὲ αὐτοῦ καὶ «πλήρωμα» εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Τοιοῦτοτρόπως ἡ Ἐκκλησία οὐδὲν ἄλλο κυρίως εἶναι, ἀλλ' ἡ αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ὁ μεθ' ἡμῶν ὢν καὶ διηνεκῶς παραμένων ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας παρατεινόμενος καὶ ἐνεργῶν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ Του. Ἐντεῦθεν ἡ Ἐκκλησία ἐθεωρήθη, εἰ καὶ οὐχὶ ἀπολύτως ὀρθῶς, ὡς ἐπέκτασις καὶ συνέχεια οἰοεὶ τῆς θείας ἐνσαρκώσεως, συνεχίζουσα τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Σωτῆρος καὶ οἰκειοποιούσα αὐτὸ ἐνὶ ἐκάστῳ πιστῷ, ὑπὸ τὴν διακυβέρνησιν τῆς ἑαυτῆς θείας Κεφαλῆς.

Ἐκ τῶν εἰρημένων καθίσταται δῆλον, ὅτι διὰ τῆς παραστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ὡς σώματος Χριστοῦ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκφράζεται ἡ ἰδεώδης κοινωνία καὶ ἐσωτερικὴ ἐνότης τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν κεκλημένων πιστῶν καὶ τούτων μετ' ἀλλήλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξεικονίζεται κατὰ τὸν πληρέστερον δυνατὸν τρόπον ἡ ἀπόλυτος ἐνότης τοῦ Χριστοῦ ὡς κεφαλῆς μετὰ τῶν πιστῶν μελῶν τοῦ σώματός Του, ἥτοι ἡ ἄρρηκτος συνένωσις καὶ σύνδεσις τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου στοιχείου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καθὼς ἀκριβῶς καὶ ἐν τῷ Χριστῷ ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις συνηνώθησαν καὶ ἀπετέλεσαν τὸ ἐν καὶ μοναδικὸν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ θεανδρικῶν πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος. Καὶ τὸ μὲν θεῖον ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ κεφαλὴ αὐτῆς, δηλ. ὁ Χριστὸς, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῆς, δηλ. τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὡς καὶ ἡ θεία χάρις· τὸ δὲ ἀνθρώπινον εἶναι τὰ μέλη τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, δηλ. οἱ πιστοὶ μετὰ τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας καὶ διοργανώσεως τῆς ἐπιγείου Ἐκκλησίας, ἥτις οὕτω κέκτῃται θεανθρώπινον χαρακτῆρα. Ἄλλ' ὅπως ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ κειχωρισμένως ἡ κεφαλὴ ἀπὸ τοῦ σώματος, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐν τῷ θεανθρώπινῳ ὀργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας δὲν δύναται νὰ ἀποχωρισθῇ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἐμψυχουμένου ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ κεφαλὴ καὶ σῶμα καὶ ψυχὴ καὶ μέλη αὐτοῦ εἶναι ἀδιασπάστως συνηνωμένα καὶ ἀρρήκτως συνδεδεμένα. «Καθάπερ γὰρ καὶ σῶμα καὶ κεφαλὴ εἷς ἐστὶν ἄνθρωπος, οὕτω τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Χριστὸν ἐν ἑφῆσεν

ἐξ αὐτοῦ· καὶ πῶς τοῦ Χριστοῦ μέλη οὕτως ἐσμέν; ὅτι κατ' αὐτὸν γεγενήμεθα. Καὶ πῶς ἐκ τῆς σαρκός; ἵστε ὅσοι μετέχετε μυστηρίων ἐκ τούτου γὰρ εὐθὺς ἀναπλαττόμεθα. Καὶ πῶς; πάλιν ἄκουε τοῦ μακαρίου τούτου λέγοντος, «ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, παρατηρήσεις καὶ αὐτὸς μετέσχε τῶν αὐτῶν» (Migne P. G. 62, 139).

εἶναι... ὡς περ οὖν, φησὶν, ἐν τί ἐστὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα, εἰ καὶ ἐκ πολλῶν σύγκειται, οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τι πάντες ἐσμέν»¹. Ἐπομένως δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ὁ Χριστὸς ἄνευ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ κεφαλὴ ἄνευ τοῦ σώματος, καὶ τὰνάπαλιν, ὡς εἶδομεν, ἀλλ' ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία συνδέονται μετ' ἀλλήλων ὀντολογικῶς καὶ διατελοῦσιν ἐν ἀπολύτῳ, ἀχωρίστῳ καὶ αἰωνίῳ ἐνώσει. Αὐτονόητον ἐπίσης εἶναι, ὅτι τὸ θεῖον ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας ἐπέχει τὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ κέντρου καὶ τῆς ζωοποιοῦ ἀρχῆς καὶ πηγῆς, ἐξ ἧς ἐκπηγάζουσιν ἡ θεία χάρις καὶ ζωὴ καὶ διαχέονται εἰς τὸ σῶμα, τὸ δὲ ἀνθρώπινον, τ. ἔ. τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματος, εἶναι ὑποτεταγμένον καὶ ἐξερτημένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ κατευθύνεται ὑπ' αὐτοῦ, ἐλευθέρως συνεργῶν καὶ δεχόμενον τὰς θείας δωρεάς.

Γενικώτερον, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ὁ θεὸς αὐτῆς Δομήτωρ ἀνεκεφαλαίωσεν ἐν τῷ πληρώματι τοῦ χρόνου ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, ἐνανθρωπήσας καὶ προσενεγκῶν τὴν ἐξιλαστήριον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θυσίαν, «ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν Ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα· οὐ γὰρ καλὴν μόνον ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ νέαν, οὐ κατὰ τὴν τοῦ σώματος φύσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς προαιρέσεως ἕξιν»². Διότι, κατὰ τὸν Μέγαν Ἀθανάσιον, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, γενόμενος ἀνθρώπος, ἀνέλαβε καὶ ἤνωσεν ἐν ἑαυτῷ ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, ἥτις ἐστὶ πᾶσα ἡ Ἐκκλησία, ἡ «...χριστιανὴ εἰς βασιλείαν οὐρανῶν, ἵνα συμβασιλεύσῃ αὐτῷ». Οὕτως ἡ Ἐκκλησία νοητέα ὡς «ἐν αὐτῷ κτιζομένη», ὡς «κτίσμα καὶ ποίημα» αὐτοῦ. «Ἀλλὰ τὸ ποίημα ἐν τῷ ποιητῇ ἀνανεοῦται, κατὰ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Παύλου, «αὐτοῦ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Τοιοῦτοτρόπως οἱ ἄνθρωποι «εὐρέθησαν αὐτοῦ μέλη», «ἐν αὐτῷ ζωοποιούμενα», αὐτὸς δὲ «κεφαλὴ τῶν ἰδίων μελῶν». «Μέλη γὰρ αὐτοῦ εἶπε, καὶ τὰ πολλὰ μέλη ἐν ἐστὶ σῶμα, ὅπερ ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία»^{3α}. Οὕτως ἄρα ἡ Ἐκκλησία ἀπέβη ζῶν θεανθρώπινος ὀργανισμὸς καὶ σῶμα μυστικόν, «τοῦ Χριστοῦ τὸ σῶμα», ἐν ᾧ καὶ «ἀνενωώθη»^{3β}. Ἐν αὐτῷ ἠνώθη ὀργανικῶς ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς μεθ' ὄλων τῶν δεικτικῶν καὶ σεσωσμένων ἀνθρώπων, ζώντων τε καὶ τεθνεώτων, ἀκριβῶς ὅπως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ ἠνώθησαν ἄρμονικῶς ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Διότι ἤδη κατὰ τὴν θεϊαν ἐνσάρκωσιν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει τοῦ Χριστοῦ συμπεριελήφθη καὶ ἀνεκεφαλαιώθη καὶ ἠγιάσθη ὀλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης ὡς ἐνιαῖον ὀργανικὸν ὅλον, μορφοθέντος οὕτω τοῦ μυστικοῦ σώματος αὐτοῦ, τοῦ θεανθρώπινου ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, οὕτινος κεφαλὴ εἶναι αὐτὸς ὁ Κύριος, δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ ἡ ἐκπεσοῦσα ἀνθρωπότης ἠνώθη καὶ πάλιν μετὰ τοῦ Θεοῦ,

1. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς Α' Κορ. ὁμιλ. 30,1. Migne P. G. 61,250.

2. Ἐφεσ. 5,26-27. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ἐγκώμιον εἰς Μάξιμον 2. Migne P.G. 51,228.

3α. Μεγ. Ἀθανασίου, Περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ κατὰ Ἀρειανῶν 5-6 καὶ 20-21. Migne P. G. 56, 992/3 καὶ 1020/1.

3β. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς Α' Κορ. ὁμιλ. 30,1. Migne P.G. 61,250.

Η ΕΝ Ν. ΔΕΛΧΙ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ — 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1961 *

6. Αἱ ἐργασίαι εἰς τὰς Ἐπιτροπάς. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐνότητος.

Μετὰ τὰς ἀρχικὰς συνεδριάσεις τῆς ὀλομελείας ἐπηρεολούθησαν αἱ ἰδιαιτέραι συνεδριάσεις τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν, εἰς ἃς εἶχον ὑποδιαιρεθῆ τὰ τρία Τμήματα τῆς Γεν. Συνελεύσεως (Μαρτυρία, Διακονία, Ἐνότης), ἀλλὰ καὶ τῶν μονίμων Ἐπιτροπῶν τῶν Γραφείων τοῦ ἐν Γενεύῃ Κέντρου τοῦ Π.Σ.Ε., αἱ ὁποῖαι ἐκθέτουν τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπὸ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 342 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

ἀνανεωθεῖσα καὶ ἐξαγιασθεῖσα ὡς «καινὴ κτίσις». Ὡστε ἡ Ἐκκλησία, ὡς σῶμα Χριστοῦ, ἐμορφώθη κυρίως διὰ τῆς ἐν τῇ ἀνθρωπότητι τοῦ Χριστοῦ συμπεριλήψεως δυνάμει καὶ συσσωματώσεως πάντων τῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐνότητος τῆς καθόλου ἀνθρωπίνης φύσεως, εἰς ἣν ἀνήκε καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου ἐναληφθεῖσα ἀνθρωπίνη φύσις. Ταύτην ἀναλαβὼν ὁ Κύριος, παρρηρεῖ ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ἀνέλαβε «σῶμα, ὅπερ ἀπαρχὴ ἐστὶ τῆς Ἐκκλησίας... Τῆς οὖν ἀπαρχῆς λαβούσης ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, συνηγέρθη δυνάμει καὶ τὸ φῶμα καὶ συνεκαθίσθη... Καὶ διὰ τοῦτο χάριν ἔλαβον οἱ ἄνθρωποι τὸ καλεῖσθαι θεοὶ καὶ υἱοὶ Θεοῦ. Πρῶτον οὖν τὸ ἴδιον σῶμα ἤγειρεν ὁ Κύριος ἐκ νεκρῶν καὶ ὕψωσεν ἐν ἑαυτῷ μετὰ ταῦτα ἐγερεῖ καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἵνα χαρίσῃται αὐτοῖς τὰ πάντα, ὡς Θεός, ὅσα αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ἔλαβεν»¹. Διότι ὄντως διὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως του ὁ Σωτὴρ ἡγίασε, καθάρισας ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας καὶ ἔσωσε καὶ ἀνεκαίνισε, καταστήσας «καινὴν κτίσιν», τὴν καθόλου ἀνθρωπίνην φύσιν. Τοιουτοτρόπως, καθὼς ὁ πρῶτος Ἀδὰμ ἐγένετο ὁ κατὰ φύσιν γενάρχης καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς φυσικῆς ἀνθρωπότητος, οὕτω καὶ ὁ δεῦτερος Ἀδὰμ ἐγένετο ὁ κατὰ χάριν γενάρχης καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς «καινῆς» ἀνθρωπότητος, τῆς «καινῆς κτίσεως», ἥτις εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἀλλὰς λέξεις, ὁ μὲν Ἀδὰμ ἐγένετο ἡ φυσικὴ κεφαλὴ, ὁ δὲ Χριστὸς ἡ πνευματικὴ κεφαλὴ τῆς ἀνθρωπότητος. Οὕτω δὲ ὁ Χριστὸς κατέστη ὁ νέος πνευματικὸς Ἀδὰμ καὶ ἡ κεφαλὴ ὀλοκληροῦ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀπολυτρωθείσης ἀνθρωπότητος, νοουμένης ὡς ἐνὸς ζῶντος ὀργανισμοῦ, ὡς ἐνὸς σώματος, τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας². Οὕτω δὲ «γένος ἐγένετο

τῆς Β' μέχρι τῆς Γ' Γεν. Συνελεύσεως, τί καρποὺς εἶχον ἐν τῇ δράσει, ὅποια ἐμπόδια συνήτησαν, ὅποια προοπτικὴν ἔχουν διὰ τὴν μελλοντικὴν δρᾶσιν των πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν, τοὺς ὁποίους ἀνέθετε καὶ προσεδόκα τὸ Π.Σ.Ε. ἐξ αὐτῶν. Αἱ ταιαῦται Ἐπιτροπαὶ ἦσαν πολυάριθμοι, οἷον ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Προγράμματος καὶ τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Π.Σ.Ε., ἡ ἐπὶ τῶν διαπιστευτηρίων Ἐπιτροπὴ, ἡ ἐπὶ τῶν διορισμῶν, ἡ ἐπὶ τῶν Μελετῶν, ἡ ἐπὶ τῆς Πίστεως καὶ Τάξεως, ἡ ἐπὶ τοῦ Λαϊκοῦ στοιχείου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Κοινωνίας, ἡ ἐπὶ τῆς

ἐν, Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων... ἄνθρωπος γὰρ ἐγένετο ὁ Θεός, καὶ Θεὸς ὁ ἄνθρωπος», κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον¹. Ὁ Θεὸς δέ, γενόμενος ἄνθρωπος, «Ἐκκλησίας σάρκα ἀνέλαβεν», οἰκοδομήσας τὴν Ἐκκλησίαν κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τῆς σαρκώσεως, τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία εἶναι οἶονεἰ ἐμφάνισις καὶ εἰκὼν τοῦ ἐνανθρωπήσαντος, παθόντος, ἀναστάτος καὶ ἀναληφθέντος ἐν δόξῃ εἰς τοὺς οὐρανοὺς Χριστοῦ, ἡ ὡς εἶπομεν εἶναι αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἡ «καινὴ κτίσις» χαρακτηριζομένη καὶ ὡς καινὴ ζωὴ ἐν Χριστῷ. Ἀλλ' οὕτως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐλέχθη, ἠνώθη ὀρμονικῶς, ἀσυγχύτως καὶ ἀχωρίστως τὸ θεῖον μετὰ τοῦ ἀνθρωπέου, τὸ οὐράνιον μετὰ τοῦ ἐπιγείου, τὸ ἀόρατον μετὰ τοῦ ὄρατοῦ, τὸ αἰώνιον μετὰ τοῦ προσωαίρου καὶ παροδικοῦ, ἠνώθη αὐτὸς ὁ Θεὸς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰς μίαν μυστικὴν, ἀλλὰ πραγματικὴν ἐνότητα, εἰς μίαν ὀργανικὴν ὀλότητα, εἰς ἐν μυστικόν, ἀλλὰ ζῶν σῶμα, τ.ε. τὴν Ἐκκλησίαν, τοῦ σώματος τῆς ὁποίας εἶναι μέλη μὲν οἱ ἀποτελοῦντες τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν ἅγιον πιστοί, κεφαλὴ δὲ ὁ Χριστός, «ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ τῶν συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὐξεῖ τὴν αὐξήσιν τοῦ Θεοῦ», ὡς «καινὴ κτίσις»². Οὕτως ἤρξατο διὰ τῆς ἐπὶ γῆς ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἐπιδημίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐγκαθιδρυομένη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ βαθμηδὸν διαπτυσσομένη ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς «καινὴ ζωὴ» ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἣν ὁ Κύριος περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

1. Μ. Ἀθανασίου, Περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ Λόγου... 12. Migne P. G. 26, 1004.

2. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ῥωμ. ὁμιλ. 10,1. Migne P.G. 60,475: «Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τύπος ἐστὶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ Ἀδὰμ. Πῶς τύπος, φησὶν ὅτι, ὥσπερ ἐκεῖνος τοῖς ἐξ αὐτοῦ, καίτοι γε μὴ φαγοῦσιν ἀπὸ τοῦ ξύλου, γέγονεν αἴτιος θανάτου τοῦ διὰ τὴν βρῶσιν εἰσαχθέντος, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς τοῖς ἐξ αὐτοῦ, καίτοι γε οὐ δικαιοπραγήσασιν, γέγονε πρόξενος δικαιοσύνης, ἣν διὰ τοῦ σταυροῦ πᾶσιν ἡμῖν ἐχαρίσατο».

1. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου... 16. Migne P.G. 52, 789.—Εἰς Α' Τιμ. ὁμιλ. 11,1. Migne P.G. 62,555.

2. Κολ. 2,19. Ἐφεσ. 4,16. Προβλ. καὶ ἐρμηνείαν Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ἐφεσ. ὁμιλ. 11,3. Migne P.G. 62,83. Βλέπ. καὶ Ἰω. Καρμίρη, Σύνοψις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι 1957, σ. 79.

ιεραποστολῆς, ἢ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἐξῆς, καὶ εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ταύτας κατανεμήθησαν τὰ Ὁρθόδοξα μέλη ἐν τῇ Γεν. Συνελεύσει, ὥστε κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἀκούηται ἡ φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν. Ἐνταῦθα θὰ ἐκθέσωμεν Ἐπιτροπῶν τινῶν μόνων τὰς ἐργασίας, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον ἐνδιαφέρει κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἤττον ἡμᾶς τοὺς Ὁρθόδοξους. Τὰ πορίσματα τῶν διαφόρων τούτων Ἐπιτροπῶν οἱ πρόεδροί των διὰ συντόμου ἐκθέσεως ἀνεγίνωσκον ἐνώπιον τῆς Ὀλομελείας, ὑπὸ τῆς ὁποίας συνεζητοῦντο καὶ ἐξητάζοντο τὰ διάφορα σημεῖα καὶ τελικῶς κατηρτίζετο ἡ τελικὴ ἐκθεσις, ἐγκριμένη ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας τῆς Γεν. Συνελεύσεως καὶ προωρισμένη ὕπως ἀποσταλῆ εἰς τὰς Ἐκκλησίας, ἵνα ἔχωσιν αὐταὶ ὑπ' ὄψιν τὰς κοινὰς ταύτας ἐκθέσεις ἐν τῇ ζωῇ καὶ δράσει των, οὕτως ὥστε ἐπὶ τῶν γενικῶν τούτων θεμάτων αἱ συμμετέχουσαι εἰς τὸ Π.Σ.Ε. Ἐκκλησίαι νὰ παρουσιάξωσι κοινὸν μέτωπον καὶ συντονισμένην δρᾶσιν.

α. Ἐπιτροπὴ Ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν κίνησιν, ἔχουσαν ὡς κύριον σκοπὸν τὴν ἐπανενοσίαν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν σπουδαίαν κέκτηται σπουδαιότητα τὸ πρόβλημα τοῦ εἶδους καὶ τῆς φύσεως τῆς ἐνότητος, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπιδιώκουν αἱ ἐν τῷ Π.Σ.Ε. συμμετέχουσαι χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι. Καὶ ἐν Ν. Δελχί ἀναγκαιῶς ἐξητάσθη τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐνότητος καὶ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστεως καὶ τάξεως. Εἰς ἀμφοτέρως συμμετέσχον ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι καὶ ἐξέερασαν τὴν ὀρθόδοξον ἀποψιν ἔναντι τῶν ἑτεροδόξων συνέδρων. Ὡς βᾶσις τῶν συζητήσεων ἐτέθη τὸ πόρισμα τῆς ἐν St. Andrews τῆς Σκωτίας συνελθούσης Ἐπιτροπῆς «Πίστεως καὶ τάξεως», ὅπερ μεταξὺ ἄλλων τονίζει καὶ τὰ ἀκόλουθα: «Ἡ ἐπιτροπὴ Πίστεως καὶ τάξεως φρονεῖ, ὅτι ἡ ἐνότης ἦτις τυγχάνει θέλημα ἅμα καὶ δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Του, εἶναι ἐκείνη, ἣτις φέρει πάντας καὶ ἐν παντὶ τόπῳ τοὺς ὁμολογοῦντας τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν ὡς Κύριον, εἰς μίαν πλήρη κοινωνίαν πρὸς ἀλλήλους ὡς βεβαπτισμένους ἐν ὀνόματι Του, ὡς ἀποδεχομένους τὴν μίαν ἀποστολικὴν πίστιν, κηρύττοντας τὸ αὐτὸ Εὐαγγέλιον, μεταλαμβάνοντας τῆς αὐτῆς θείας Εὐχαριστίας, καὶ ἔχοντας μίαν κοινὴν ζωὴν, ἐκδηλουμένην πρὸς τὰ ἔξω διὰ τῆς μαρτυρίας καὶ διακονίας πρὸς πάντας ἢ ἐνότης αὕτη συγχρόνως συνδέει πάντας μεθ' ὅλων τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην εἰς πάντα τόπον καὶ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν πιστῶν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε οἱ ἱερεῖς καὶ ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρίζονται παρὰ πάντων, καὶ δύνανται, ὅταν αἱ περιστάσεις ἐπιβάλλωσι, νὰ ὁμιλῶσι καὶ νὰ ἐνεργῶσιν ὁμοῦ εἰς τὰ ἔργα, διὰ τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς προορίζει τὴν Ἐκκλησίαν» (Ἰδὲ Work book διὰ τὰς Ἐπιτροπὰς τῆς Γῆς Συνελεύσεως σελ. 78). Ἡ ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐνότητος ἐν Ν. Δελχί λαβοῦσα ὡς βᾶσιν τὴν ἀνωτέρω διατύπωσιν τοῦ St. Andrews ἔχει ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὡς ἐξῆς «Πιστεύομεν, ὅτι ἡ ἐνότης, ἡ ὁποία εἶναι συγχρόνως δῶρον τοῦ Θεοῦ καὶ θέλημα Του διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Του, εἶναι ὁρατὴ, ὅταν πάντες οἱ ἐν παντὶ τόπῳ ὄντες βεβαπτισμένοι ἐν τῷ ὀνόματι

τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὁμολογοῦντες τοῦτον ὡς Κύριον καὶ Σωτῆρα, ὁδηγοῦνται διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς μίαν πλήρη κοινωνίαν, ὁμολογοῦσι, τὴν αὐτὴν ἀποστολικὴν πίστιν, κηρύττουσι τὸ αὐτὸ Εὐαγγέλιον, μεταλαμβάνουσι τοῦ αὐτοῦ ἄρτου, συνδέονται ἐν μιᾷ κοινῇ προσευχῇ καὶ ζῶσι μίαν κοινὴν ζωὴν, ἐκδηλουμένην διὰ τῆς διακονίας καὶ μαρτυρίας πρὸς πάντας· συγχρόνως—διὰ τῆς ἐνότητος ταύτης—εὐρίσκονται εἰς ἐπικοινωνίαν μεθ' ὅλης τῆς ἐν παντὶ τόπῳ καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ χριστιανωσύνης κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ ἱερωσύνη καὶ ὅ,τι εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρίζονται παρὰ πάντων καὶ δύνανται πάντες νὰ ὁμιλῶσι καὶ νὰ δρῶσι κατὰ τὰς ἐκάστοτε περιστάσεις διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἔργων, εἰς ἃ ὁ Θεὸς καλεῖ τὸν λαὸν Του. Νομίζομεν, ὅτι πρέπει νὰ προσευχόμεθα καὶ νὰ ἐργαζόμεθα διὰ μίαν τοιαύτην ἐνότητα» (Ἰδὲ Neu Delhi, 1961, γερμανιστὶ σελ. 130). Ὁ Ὁρθόδοξος ἀναγνώστης θὰ μείνη κατάπληκτος πρὸ τοῦ κειμένου τούτου, τὸ ὁποῖον Προτεστάνται συνέθεσαν καὶ ὑπέγραψαν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἀσφαλῶς τῆς παρουσίας τῶν Ὁρθόδοξων Ἀντιπροσώπων καὶ τοῦ διαρκοῦς διαλόγου μεταξὺ Προτεσταντισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας ἐν συνεδρίοις καὶ ἐν συγγράμμασιν. Ἐν τῷ κειμένῳ τούτῳ γίνεται λόγος περὶ ὁρατῆς Ἐκκλησίας κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ προτεσταντικὸν δόγμα περὶ ἀοράτου Ἐκκλησίας, περὶ ἀποστολικῆς διδασκαλίας ἢ, καθ' ἡμᾶς, περὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως, περὶ τῶν μυστηρίων τοῦ Βαπτίσματος, τῆς θείας εὐχαριστίας καὶ περὶ ἱερωσύνης. Ἐν τῇ Ἐκθέσει ταύτῃ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐνότητος ἀνευρίσκονται καὶ ἄλλα πολλὰ στοιχεῖα τῆς ἀληθοῦς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα δὲν παραθέτομεν ἐνταῦθα, διότι ἡ ἐκθεσις εἶναι λίαν ἐκτενὴς καὶ εἶναι ἀδύνατος ἡ παράθεσις χωρίων τινῶν μόνον ἀνευ συναφείας των πρὸς τὸ κείμενον (ἀπὸ σελ. 130-151 τοῦ προμνημονευθέντος βιβλίου). Ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἐκθεσις ἀρχεταὶ διὰ τῆς συνδέσεως τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνότητος πρὸς τὴν ἐν τῷ τρισυποστάτῳ Θεῷ ἐνότητα ὡς ἐξῆς: «Ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἐνότητος, τὴν ὁποίαν ὁ Τριαδικὸς θεὸς βούλεται διὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ πᾶσαν τὴν δημιουργίαν. Πιστεύομεν, ὅτι συμμετέχομεν εἰς τὴν ἐνότητα ταύτην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος «πρὸ πάντων ἔστιν καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ πάντα συνέστηκεν». Ἐν αὐτῷ τῷ μόνῳ, ὃν ὁ Πατὴρ ἔθετο κεφαλὴν τοῦ σώματος, ἔχει ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀληθῆ ἐνότητα...». Ἡ οἰκουμενικὴ κίνησις ἀσφαλῶς ἔχει σημειώσῃ μεγίστην πρόοδον ἐν τούτῳ, ὅτι καὶ παρὰ τοῖς Προτεστάνταις πλέον ἀντιμετωπίζονται μετὰ σοβαρότητος καὶ γίνονται ἐν μέρει ἀποδεκταὶ βασικαὶ ἀλήθειαι καὶ ἀρχαὶ τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς Una Sancta, ὅπως ἡ ἱερὰ Παράδοσις, ἡ ἀληθὴς ἐκκλησιολογία, ἡ λειτουργικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ καὶ ἐξῆς. Παρὰ ταῦτα οἱ ὄροι καὶ αἱ ἐκφράσεις αὐταί, ἂν καὶ τυπικῶς ὁμοίομορφοι πρὸς τὰς Ὁρθόδοξους τοιαύτας δὲν ἔχουν τὸ αὐτὸ περιεχόμενον. Ὑπὸ τὰς αὐτὰς λέξεις δὲν ἐννοοῦμεν τὰ ἴδια πράγματα καὶ Ὁρθόδοξοι καὶ Προτεστάνται. Ἐνταῦθα ἔχει ἐφαρμο-

γὴν τὸ ρητόν: «si duo dicunt idem non est idem». Ἐκ τῆς ἀνάγκης, ὅπως συγκαλύψωσι βαθείας διαφορὰς μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν οἱ συντάχται τοιούτων ἐκθέσεων καταφεύγουσιν εἰς διαφορουμένας ἐκφράσεις, δι' ὧν νομίζουσιν, ὅτι δύνανται νὰ συμβιβαστοῦσι τὰ ἀσυμβίβαστα. Τοῦτο συνήθως χαρακτηρίζεται ὡς οἰκουμενικὴ γλωσσοκαταστάσις καὶ διάθεσις, ἀλλὰ προκειμένου περὶ ἀληθειῶν τῆς πίστεως ἢ οἰκουμενικοῦς δὲν ἔχει θέσιν, ἀλλὰ πρέπει αὐταὶ νὰ διατυπώνωνται σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ οἰκουμενικὴ γλωσσοκαταστάσις ἔχει καταστῆ ἔθος πλέον, αἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπροσωπεῖται πρὸς ἀποφυγὴν πάσης προσπάθειας συγκαλύψεως καὶ συμβιβάσεως τῶν ἀσυμβίβαστων παρὰ τῶν ἑτεροδόξων καὶ πρὸς παράστασιν καὶ σαφῆ διατύπωσιν τῶν ὀρθοδόξων ἀπόψεων ἐν ταῖς συζητήσεσι δογματικῶν θεμάτων, ὡς εἶναι ἡ ἐνόησις τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐθεώρησαν λίαν δικαίως καθήκον των, ὅπως ἐκθέσωσι τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν εἰς ἰδιαιτέρας Δηλώσεις (declarations) ἐνώπιον τῶν Γεν. Συνελεύσεων. Τοῦτο ἔγινεν ἀπαρεγκλίτως ἐν τῷ παρελθόντι παρ' ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἀντιπροσωπειῶν καὶ τοῦτο συνιστᾶτο σαφῶς καὶ ὑπὸ τῶν Ὁδηγῶν τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀντιπροσωπεῖαν διὰ τὸ Ν. Δελχί: «ἐπειδὴ οἱ συζητήσεις, λέγουσιν αὐταί, ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν γίνονται ὑπὸ πνεῦμα γενικῶς προτεσταντικόν καὶ αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ συντριπτικὴν πλειοψηφίαν τῶν Προτεσταντικῶν μελῶν, διὰ τοῦτο ἡ Ἀντιπροσωπεῖα θὰ καταθέσῃ ἐν τέλει κοινὴν γραπτὴν δήλωσιν, ὡς ἐγένετο καὶ εἰς τὰς προγενεστέρους Γεν. Συνελεύσεις, ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἐκτίθηται σαφῶς καὶ περιεκτικῶς ἡ πίστις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐφ' ὅλων τῶν συζητηθησομένων θεμάτων». Πᾶσαι αἱ Ἀντιπροσωπεῖται τῶν Ἀυτοκεφάλων Ὁρθ. Ἐκκλησιῶν συνήλθομεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπεῖας Μητροπολίτου Θυατείρων Ἀθηναγόρου καὶ συνεζητήσαμεν τὸ θέμα τῆς συντάξεως χωριστῆς δηλώσεως. Μετὰ μακρὰν ὀξείαν συζήτησιν ἐπεκράτησαν αἱ ἀπόψεις νὰ μὴ συνταχθῇ χωριστὴ δήλωσις τῶν θεολογικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἀπόψεων ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς Γεν. Συνελεύσεως (μαρτυρία, διακονία, ἐνόησις), ἐφ' ὅσον τὸ τοιοῦτο δὲν καθίσταται ἀπολύτως ἀναγκαῖον. Ἀντὶ τῆς ἐπισήμου ταύτης Δηλώσεως αἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπροσωπεῖται νὰ ἐκφράζωσι τὰς ὀρθοδόξους ἀπόψεις εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν πορισμάτων καὶ ἐκθέσεων, διατυπώνουσαι τὰς συμφωνίας ἢ ἀσυμφωνίας αὐτῶν, Ἐπειδὴ ὁμως αἱ ἐκθέσεις ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἔχωσι τὸ προτεσταντικὸν πνεῦμα καὶ διαφορουμένας ἐκφράσεις, ἐθεωρήθη ὡς ἀναγκαῖον νὰ συνταχθῇ μία σύντομος ἐκθεσις τῶν Ὁρθοδόξων ἀπόψεων, ἡ ὁποία ἐχαρακτηρίσθη, οὐχὶ ὡς χωριστὴ Δηλώσις, ἀλλ' ὡς Συμβολὴ (contribution) τῶν Ὁρθοδόξων Ἀντιπροσώπων εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ὡς ἄνω θεμάτων. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, τῆς συντάξεως ἢ μὴ χωριστῆς Δηλώσεως, συνεζήτησε καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεῖα, ἡ ὁποία εἶχε καὶ ρητὴν, ὡς εἶδομεν ἐντολήν, ὅπως συντάξωμεν

χωριστὴν Δηλώσιν. Κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπεκράτησε πάλιν ἡ ἀποψις ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῶμεν διαφωνοῦντες πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων. Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, διὸ καὶ ἐγένετο δεκτόν, ὅπως περιορισθῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Συμβολῆς (contribution), τῶν Ὁρθοδόξων Ἀντιπροσωπειῶν. Ὁ ὑποφαινόμενος, ἀν καὶ ἀνέκαθεν ὑποστηρικτῆς τῆς συντάξεως χωριστῆς Δηλώσεως, ὑπεχώρησα μόνον, διότι ἡ διαφορὰ συνίστατο εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἰδιαιτέρας ἐκθέσεως τῶν Ὁρθοδόξων εἴτε ὡς χωριστῆς Δηλώσεως ἢ ὡς Συμβολῆς, ἐν ᾧ ἐν ἀμφοτέραις ἐπρόκειτο νὰ ἐκτεθῇ ἡ Ὁρθόδοξος διδασκαλία περὶ ἐνόητος. Ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἦτο ὀρθὸν νὰ ὑποχωρήσωμεν καὶ νὰ συντάξωμεν ἀπλῶς Συμβολήν, διότι ἡ μὴ σύνταξις χωριστῆς Δηλώσεως ὑπὸ τῶν Ὁρθοδ. Ἀντιπροσώπων ἐθεωρήθη παρὰ τισιν—ἐσφαλμένως ὁμως—ὡς ἀναθεώρησις τῆς μέχρι τοῦδε κληρονομίας τῆς Ὁρθοδ. Ἀντιπροσωπεῖας τῆς μέχρι τοῦδε κληρονομίας οἰκουμενικῆς ἐνόητος, διότι ἀνέκαθεν αἱ χωρισταὶ δηλώσεις εἰς τὰς 1^{ην}. Συνελεύσεις παρὰ τῶν Ὁρθοδόξων προεκάλλουν δυσαρεσκείας εὐνοήτους καὶ ἠρέθιζον τὰ νεῦρα τῶν ἑτεροδόξων. Ἡ ὡς Συμβολὴ χαρακτηρισθεῖσα κοινὴ ἐκθεσις τῶν Ὁρθοδόξων ἔχει οὕτως: «Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸ τμήμα Ἐνόητος χαιρετίζουσι τὴν ἐν St. Andrews Σκωτίας (Αὐγ. 1960) γενομένην ἀποδεκτὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστις καὶ Τάξις ὡς σπουδαῖον καὶ γόνιμον οἰκουμενικὸν ἔγγραφο». Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις, ὡς εἶναι νῦν ἐνσωματωμένη ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἤρξατο διὰ προτεσταντικῆς πρωτοβουλίας, ἀλλὰ δὲν εἶχε σκοπὸν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς, νὰ εἶναι μία προτεσταντικὴ προσπάθεια, οὔτε ἔπρεπε νὰ θεωρῆται ὡς τοιαύτη. Τοῦτο δέον νὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως νῦν, ὅτε ὅλοι σχεδὸν αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησιαῖοι κατέστησαν μέλη τακτικὰ τοῦ Π.Σ.Ε. Ἐνώπιον τῆς καταστάσεως ταύτης οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπρόσωποι θεωροῦν ὑποχρέωσίν των νὰ ὑπογραμμίσωσι τὰς βασικὰς διαφορὰς τῆς ἰδικῆς των θέσεως ἐν τῷ οἰκουμενικῷ προβλήματι καὶ ἐκείνου, ὅπερ ἐκφράζεται διὰ τοῦ ἐγγράφου τοῦ St. Andrews. Τὸ οἰκουμενικὸν πρόβλημα, ὡς νοεῖται εἰς τὴν ἐνεστῶσαν οἰκουμενικὴν κίνησιν, εἶναι πρωτίστως ἐν πρόβλημα τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου. Τὸ κύριον ζήτημα ἐν τῷ πλαισίῳ τούτῳ εἶναι τὸ τῆς ὑπάρξεως πολλῶν ὁμολογιῶν (Denominationalism). Συνεπῶς τὸ πρόβλημα τῆς χριστιανικῆς ἐνόητος ἢ τῆς χριστιανικῆς ἐπανενώσεως θεωρεῖται συνήθως ὡς ζήτημα διομολογιακῆς συμφωνίας ἢ συμφιλίωσης. Ἐν τῷ προτεσταντικῷ κόσμῳ κατὰ τὰς συζητήσεις μία τοιαύτη τοποθέτησις εἶναι λίαν φυσικὴ. Διὰ τοὺς Ὁρθοδόξους ὁμως εἶναι ἀφύσικος. Διὰ τὸν Ὁρθόδοξον τὸ βασικὸν οἰκουμενικὸν πρόβλημα εἶναι τὸ τοῦ Σχίσματος. Ὁ Ὁρθόδοξος δὲν δύναται νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἰδέαν τῆς αἰσιστίας τῶν ὁμολογιῶν καὶ δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν χριστιανικὴν ἐπα-

1. Αὕτη συνετάχθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ πρεσβυτέρου Florovski, ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλιβιζάτου καὶ ἄλλων, ἐνεκρίθη δὲ παρὰ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ὀρθοδόξων.

νένωσιν ἀκριβῶς ὡς μίαν διομολογιακὴν προσαρμογὴν. Ἡ ἐνότης διεσπάρθη καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀνακτήσωμεν. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν εἶναι μία ὁμολογία, μία ἐκ τῶν πολλῶν, μία ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν. Διὰ τὸν Ὁρθόδοξον ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει γνῶσιν καὶ συνείδησιν τῆς ταυτότητος τῆς ἐσωτερικῆς τῆς δομῆς καὶ διδασκαλίας πρὸς τὸ Ἀποστολικὸν Κήρυγμα καὶ πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς ἀρχαίας καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εὐρίσκεται εἰς ἀδιάσπαστον καὶ συνεχῆ διαδοχὴν τῆς μυστηριακῆς ἱερωσύνης, τῆς μυστηριακῆς ζωῆς καὶ πίστεως. Πράγματι διὰ τὸν Ὁρθόδοξον ἢ ἀποστολικὴ Διαδοχὴ τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς μυστηριακῆς ἱερωσύνης εἶναι οὐσιῶδες καὶ συστατικόν, καὶ διὰ τοῦτο ὑποχρεωτικόν, στοιχεῖον αὐτῆς ταύτης τῆς ὑπάρξεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐξ ἐσωτερικῆς πεποιθήσεως καὶ ἐκ συνειδήσεως ἔχει μίαν ἰδιαιτέραν καὶ ἐξαιρετικὴν θέσιν ἐν τῇ διηρημένῃ χριστιανωσύνῃ ὡς οὐσα φορεὺς καὶ μάρτυς τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας, ἐκ τῆς ὁποίας πᾶσαι αἱ ἐνεστῶσαι ὁμολογίαι κατάγονται διὰ τῆς ἀφαιρέσεως καὶ τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως ἡ τρέχουσα οἰκουμενικὴ προσπάθεια δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ «ὡς οἰκουμενισμὸς ἐν χώρῳ», ὡς ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν συμφωνίαν μεταξὺ διαφόρων ὁμολογιῶν, ὅπως ὑπάρχουσιν αὐταὶ ἐν τῷ παρόντι. Ἡ προσπάθεια αὕτη ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς εἶναι λίαν ἀνεπαρκῆς καὶ ἀτελής. Τὸ κοινὸν ἔδαφος ἢ μᾶλλον τὸ κοινὸν ὑπόβαθρον τῶν ὑφισταμένων ὁμολογιῶν δύναται νὰ εὐρεθῇ, καὶ πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἐν τῷ παρελθόντι, ἐν τῇ κοινῇ αὐτῶν ἱστορίᾳ, ἐν τῇ κοινῇ ἐκείνῃ ἀρχαίᾳ καὶ ἀποστολικῇ παραδόσει, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπασαί ἔχουσι τὴν ὑπαρξίν των. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς οἰκουμενικῆς προσπάθειας, δύναται προσηκόντως νὰ ὀνομασθῇ «οἰκουμενισμὸς ἐν χρόνῳ». Αὕτη ἡ ἔκθεσις τῆς Πίστεως καὶ Τάξεως ποιεῖται «μνηστικῶς τῆς συμφωνίας (ἐν πίστει) μεθ' ὅλων τῶν ἐποχῶν» ὡς μιᾶς κανονιστικῆς προϋποθέσεως τῆς ἐνότητος. Οἱ Ὁρθόδοξοι θεολόγοι εἰσηγούνται τὴν νέαν ταύτην μέθοδον τῆς οἰκουμενικῆς ἐρεῦνης καὶ τὸ νέον τοῦτο κριτήριον τῆς οἰκουμενικῆς ἀξιολογήσεως ὡς βασιλικὸν βράχον ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι δύναται νὰ ἀνακτηθῇ ἐνότης ὑπὸ τῶν διηρημένων ὁμολογιῶν διὰ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸ κοινὸν των παρελθόν. Διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης αἱ διιστάμεναι ὁμολογίαι δύναται νὰ συναντήσωσιν ἀλλήλας εἰς τὴν ἐνότητα τῆς κοινῆς των παραδόσεως. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι πρόθυμος νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν κοινὴν ταύτην ἐργασίαν ὡς μάρτυς, ὅστις διετήρησε συνεχῶς τὴν παρακαταθήκην τῆς ἀποστολικῆς πίστεως καὶ παραδόσεως. Οὗτω πρᾶττοντες δὲν ἀποβλέπομεν εἰς μίαν στατικὴν ἀποκατάστασιν παλαιῶν μορφῶν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς μίαν δυναμικὴν ἀνάκτησιν αἰωνίου ἤθους, ὅπερ μόνον ἐγγυᾶται τὴν πραγματικὴν συμφωνίαν «ὅλων τῶν ἐποχῶν». Οὔτε εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ μία αὐστηρὰ ὁμοιομορφία, διότι ἡ αὐτὴ πίστις, μυστηριώδης ἐν τῇ οὐσίᾳ τῆς καὶ ἀνεξερεῦνητος κατ' ἀκριβείαν διὰ τῶν σχη-

μάτων τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, δύναται νὰ ἐκφράζηται ἀκριβῶς κατὰ διαφόρους τρόπους. Ὁ ἄμεσος στόχος τῆς οἰκουμενικῆς ἐρεῦνης κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον ἀντίληψιν, εἶναι ἡ ἐπανασύστασις τοῦ χριστιανικοῦ νοῦ, ἡ ἀνάκτησις τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, τοῦ πληρώματος τοῦ χριστιανικοῦ δράματος καὶ τῆς πίστεως ἐν συμφωνίᾳ πρὸς ὅλας τὰς ἐποχάς».

Ἡ ὡς Συμβολὴ (contribution) χαρακτηρισθεῖσα ἔκθεσις αὕτη τῆς περὶ ἐνότητος Ὁρθοδόξου ἀπόψεως κατετέθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐνότητος. Ἀλλὰ τῆς καταθέσεως τῆς Συμβολῆς, παρὰ τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὴν ὡς ἄνω Ἐπιτροπὴν οὐδεὶς ἔλαβε γνῶσιν, ὅπως ἐπίσης οὐδὲ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς. Ἀντιθέτως διὰ τυχαίας συνεντεύξεως πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Τύπου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου, καθ' ἣν οὗτος ἀνεκοίνωσεν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἀντιπροσωπεία ἀπεφάσισε νὰ μὴ καταθέσει ἄνευ ἀπολύτου ἀνάγκης χωριστὴν Δήλωσιν, ὅπως μέχρι τοῦδε ἐγένετο κατὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ νὰ ἐκφράξῃ ἐν ταῖς διαφόροις Ἐπιτροπαῖς τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν, ἐγένετο γνωστὴ εἰς πάντας μόνον τοῦτο, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἀντιπροσωπεία ἐγκατέλειψε καὶ ἀνεθεώρησε τὴν μέχρι τοῦδε στάσιν τῆς, τῆς συντάξεως δηλονότι χωριστῆς Δηλώσεως ἐνώπιον τῶν Γεν. Συνελεύσεων, δι' ἧς καθώριζε σαφῶς τὴν Ὁρθόδοξον θέσιν ἔναντι τοῦ Προτεσταντισμοῦ γενικῶς. Αἱ ἀνακοινώσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς δὲν περιλαμβάνονται ἐν οὐδενὶ ἐγγράφῳ τῆς Γεν. Συνελεύσεως, λίαν ὀρθῶς, διότι ὅσα λέγονται καὶ γράφονται εἰς τὸν Τύπον δὲν ἀποτελοῦν στοιχεῖον, ἢ μέρος τῶν ἐν ταῖς Ἐπιτροπαῖς ἢ ἐν τῇ ὀλομελείᾳ συζητήσεων καὶ ἀποφάσεων. Διὸ κατ' ἐμὲ ἀδίκως ἐξηγέρθησαν τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας κατὰ τῆς δῆθεν ἀκαίρου ἢ ἐπιζημίας ἀνακοινώσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸν Τύπον ἑνὸς προαγματικοῦ γεγονότος, τῆς ἀποφάσεως δηλονότι τῶν Ὁρθοδόξων ὅπως, ἐν τῇ παρούσῃ Γεν. Συνελεύσει—οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, διότι ἡ σημερινὴ ἀπόφασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας δὲν δύναται βεβαίως νὰ δεσμεύσῃ τὰς μελλούσας Ἀντιπροσωπείας εἰς τὰς προσεχέας Γεν. Συνελεύσεις—νὰ μὴ συντάξωσι χωριστὴν Δήλωσιν. Ἀλλ' ὡς προσελέχθη καὶ ἡ συνταχθεῖσα Συμβολή, περιέχουσα ὅσα θὰ ἐλέγομεν εἰς μίαν χωριστὴν Δήλωσιν, παρ' ὀλίγον θὰ περιήρχετο εἰς ἀφάνειαν καὶ οὐδεὶς θὰ ἐλάμβανε γνῶσιν αὐτῆς, ἂν ὁ ὑποφαινόμενος δὲν ἐπενέβαινεν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ὀλομελείας, καθ' ἣν ἀνεγνώσθη πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπικύρωσιν ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐνότητος. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς Συμβολῆς μόνον ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐνότητος δὲν ἦτο ἐπαρκῆς, ὅπως λάβωσι γνῶσιν αὐτῆς πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ μέλη τῆς Γεν. Συνελεύσεως. Ἡ διαφορὰ ἀκριβῶς μεταξὺ τῆς Συμβολῆς καὶ τῆς χωριστῆς Δηλώσεως ἐγκτεται καὶ ἐν τούτῳ ὅτι ἡ Δήλωσις ἀνεγινώσκετο πάντοτε ἐνώπιον τῆς Γεν. Συνελεύσεως. Εἰς μίαν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐνότητος οὐχὶ ὑπὸ τὴν τελικὴν τῆς μορφήν, ἐγένετο λόγος καὶ περὶ τῆς Συμβολῆς τῶν Ὁρθοδόξων. Ἀλλ' ὅταν αὕτη παρουσιάσθη ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας καὶ ἐδόθησαν ἀντίγραφα εἰς πάντας τοὺς Συνέ-

δρους, παραδόξως εἶδον, ὅτι εἰς τὰς ὑποσημειώσεις δὲν ἀνεφέρετο ἡ Συμβολὴ μας. Τότε συνεννοηθεῖς μετὰ τῶν παρακειμένων, Ὁρθοδόξων Ἀντιπροσώπων, ἀνεκοίνωσα εἰς αὐτούς τὴν πρόθεσίν μου νὰ ὁμιλήσω, διατι δὲν γίνεται λόγος ἐν τῇ Ἐκθέσει περὶ τῆς Συμβολῆς τῶν Ὁρθοδόξων. Λαβὼν λοιπὸν τὸν λόγον εἶπον τὰ ἀκόλουθα: «Ἐπιθυμῶ κ. Πρόεδρε, νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς ὀλομελείας, ὅτι ἐν ᾧ εἰς τὸ πρῶτον σχέδιον τῆς ἐκθέσεως ἐγένετο λόγος ἐν ὑποσημείωσει περὶ συμβολῆς (contribution) κατατεθείσης, ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας καὶ περιεχούσης τὴν Ὁρθόδοξον ἀποψιν περὶ ἐνότητος, ἐν τῇ προκειμένῃ ἐκθέσει, ἣν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπικυρώσιν, οὐδεὶς περὶ ταύτης, γίνεται λόγος. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ προστεθῇ πάλιν ἐν ὑποσημείωσει παραμπομπὴ εἰς τὴν ἡμετέραν Συμβολήν, διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν ταύτης πᾶς ὁ βουλούμενος, διότι περιέχει οὐσιώδη στοιχεῖα περὶ τῆς ἐνότητος κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν. Ἐν αὐτῇ παρατηροῦμεν, ὅτι κατὰ τὰς οἰκουμενικὰς συζητήσεις καὶ μετὰξὺ τῶν οἰκουμενικῶν θεολόγων συνήθως ἐπιδιώκεται ἡ ἐπίτευξις τῆς ἐνότητος διὰ διολογοικῶν συμφωνιῶν καὶ συμβιβασμῶν. Τοῦτο προϋποθέτει τὴν περὶ κλάδων θεωρίαν τῶν Ἐκκλησιῶν, δηλαδή, ὅτι ἐκάστη Ἐκκλησία ἔχει ἐν ποσὸν μόνον τῶν ἀποκεκαλυμμένων ἀληθειῶν καὶ πρέπει ἐκάστη νὰ συμπληρωθῇ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ἵνα πραγματοποιηθῇ ἡ ἐνότης. Δι' ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους τοιαῦται θεωρίαι εἶναι ἀπαράδεκτοι. Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπρόσωποι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐπὶ 40 καὶ πλέον ἔτη ὑπεστήριξαν καὶ ἐδήλωσαν ἐπάνειλημμένως ἐν ἐπιτροπαῖς ἢ ἐν χωρισταῖς Δηλώσεσιν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀπορρίπτουσα τὴν περὶ κλάδων θεωρίαν, κατέχει τὸ πλήρωμα τῶν ἀληθειῶν τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Οἰκουμενικῆς καὶ ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας τῶν ἀρχαίων χρόνων. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁμιλήσω τώρα περὶ ὅλων τῶν σημείων, ἅτινα περιλαμβάνονται ἐν τῇ Συμβολῇ, ἀλλὰ ζητοῦμεν νὰ γίνῃ ἐν τῇ παρούσῃ Ἐκθέσει παραμπομπὴ εἰς αὐτὴν καὶ νὰ περιληφθῇ ὅλον τὸ κείμενον ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ Τμήματος ἐπὶ τῆς Ἐνότητος, ἐνώπιον τῆς ὁποίας κατετέθη». Μετὰ τὴν παρέμβασίν μας ταύτην εἶχομεν τὴν βεβαιότητα, ὅτι θὰ περιλαμβάνετο αὕτη εἰς τὸ Παράρτημα τοῦ ἐκδοθέντος τόμου «Νέον Δελχί 1961». Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐν αὐτῷ περιλαμβάνονται αἱ ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας ὁμιλῖαι περὶ ἐνότητος τοῦ Dr. Sittler καὶ τοῦ κ. Νησιώτου δὲν περιελήφθη δι' ἄγνωστον λόγον καὶ ἡ Συμβολὴ τῶν Ὁρθοδόξων. Δὲν ὑποθέτω, ὅτι ἔγινε σκοπίμως, ἵνα μὴ παρουσιάζωνται οἱ Ὁρθόδοξοι διαρκῶς διαφωνοῦντες καὶ ὑποβάλλοντες ἰδιαιτέρας ἐκθέσεις. Ἴσως δὲν περιελήφθη, διότι αὕτη δὲν ἀνεγνώσθη ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας ὅπως ἡ τοῦ κ. Νησιώτου. Ἐν τῷ προμνημονευθέντι τόμῳ «Νέον Δελχί 1961» γίνεται ἐκτενὴς λόγος περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων καταθέσεως τῆς Συμβολῆς, ἣς παρατίθενται καὶ τινες σύντομοι περικοπαι ἐν σελ. 24 (Γερμ. ἐκδοσις). Ἐν ὑποσημείωσει δὲ ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι σημειοῦται, ὅτι ἀντίγραφα «τῆς Συμβολῆς τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὸ

Τμήμα Ἐνότητος» δύναται νὰ εὑρῇ ὁ βουλούμενος ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν «Πίστεως καὶ Τάξεως» ἐν τῷ ἐν Γενεῦῃ γραφεῖῳ αὐτῆς. Ἐν σελ. 140 τοῦ αὐτοῦ τόμου κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον γίνεται λόγος περὶ τῆς Συμβολῆς ταύτης τῶν Ὁρθοδόξων. Τέλος ἐν σελ. 151 κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Τμήματος Ἐνότητος ἐν τῇ ὀλομελείᾳ ἀναφέρεται, ὅτι ἀὸ καθηγητῆς Β. Ἰωαννίδης ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐζήτησαν, ὅπως προστεθῇ μία παραπομπὴ ἐν παραγράφῳ 31 τῆς ἐκθέσεως, ἡ ὁποία νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν στάσιν τῶν Ὁρθοδόξων ἐν τῷ Τμήματι τῆς ἐνότητος, ὧν ἡ συμβολὴ δέον νὰ περιληφθῇ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ Τμήματος Ἐνότητος». Ὅπως βλέπει ὁ ἀναγνώστης, τὸ ζήτημα τῆς καταθέσεως χωριστῆς Δηλώσεως, βασικῆ ἀρχὴ τῶν Ὁρθοδόξων Ἀντιπροσωπειῶν εἰς ὅλα τὰ οἰκουμενικὰ Συνέδρια ἐν τῷ παρελθόντι—δὲν ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῆς ἐν Ν. Δελχί Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας, ἀναθεωρηθείσης δῆθεν τῆς μέχρι τοῦδε στάσεως τῆς ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερον καὶ ὀλιγώτερον ἄκαμπτον, ἀλλὰ περιεπλάκη ἐν μέρει διὰ τῆς προβολῆς νέου ἔρου, τοῦ τῆς Συμβολῆς τῶν Ὁρθοδόξων ἀντὶ τοῦ τῆς χωριστῆς Δηλώσεως. Κατὰ τὰ ἄλλα, αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἀλήθειαι τῆς Ὁρθοδοξίας ἐναντὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ τῶν προσπαθειῶν πρὸς ἐπανένωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκτίθενται ἐπίσης σαφῶς ἀπεριφράστως καὶ πλήρως ἐν τῇ ἀνωτέρῳ παρατεθείσῃ Συμβολῇ, ὅπως ἐγένετο καὶ ἐν ταῖς χωρισταῖς Δηλώσεσιν ἐν τῷ παρελθόντι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Ὁ ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ ΦΙΛΗΜΩΝ (+)

Τῇ 9ῃ Αὐγούστου ἐξεδήμησεν πρὸς Κύριον ὁ ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀσθενῶν Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου κυρὸς Φιλήμων.

Ὁ ἀειμνήστος Ἱεράρχης, κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνος Ζέης, ἐγεννήθη ἐν Πειραιεὶ τῷ 1899, ἐνθα καὶ τὰ ἐγκύκλια γράμματα ἐδιδάχθη. Ἀποπερατώσας τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς ἐν τῇ γενετείρᾳ του ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησεν τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1932.

Εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου εἰσήλθε λίαν ἐνωρίς, χειροτονηθεὶς εἰς διάκονον ἐν ἔτει 1924, ὑπὸ τοῦ ὁσιδίου Μητροπολίτου Καρυστίας καὶ μετέπειτα Χίου Παντελεήμονος. Εἰς Πρεσβύτερον ἐχειροτονήθη ἐν ἔτει 1933 προχειρισθεὶς ἅμα εἰς Ἀρχιμανδρίτην ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κυθήρων καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Δωρθέου (τοῦ ἀπὸ Λαρίσης). Ὑπερέτησεν ὡς Ἱερατικὸς Προϊστάμενος ἐν τῷ Ἱερῷ Προσκυνηματι Ἁγίας Βαρβάρας Δαφνίου, ὡς Ἱεροκῆρυξ εἰς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, Ἐλευθερουπόλεως καὶ Κασσανδρείας, εἴτα δὲ ἐν ἔτει 1956 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

Ἡ κηδεῖα τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου ἐτελέσθη ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Κωνσταντίνου Πειραιῶς, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Χρυσοστόμου, συμπαραστατουμένου ὑπὸ τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Θαυμακοῦ κ. Χρυσοστόμου καὶ Κερνίτης κ. Χ. υσοστόμου. Τὸν νεκρὸν ἀπεχειρέτησεν ἐκ μέρους τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐντολῇ αὐτῆς, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου Πανος. Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεόκλητος Φιλιππίος.

Εἴη αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΡΩΣΙΑΝ

Η ΑΞΙΟΘΑΥΜΑΣΤΟΣ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΜΟΝΟΝ ΔΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ (ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ-ΚΗΡΥΓΜΑ) ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ ΑΣΒΕΣΤΟΣ Η ΦΛΟΞ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΡΩΣΙΚΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ;

*«Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
τοῦ λόγου προσκαρτερήσωμεν» (Πραξ. 6,4)*

Εἶχομεν ὅλοι οἱ καθηγηταὶ κατὰ καιροὺς ἐπι-
σκεφθῆ διαφόρους χώρας καὶ πόλεις δι' ἐπιστημονικὰ
ἢ ἐκκλησιαστικὰ συνέδρια ἢ ἀπλῶς ὡς τουρίσται,
ἀλλ' ἡ ἐπίσκεψίς μας τῆς Ρωσίας ἐπὶ δεκαπενθί-
μερον κατόπιν τῆς εὐγενοῦς προσκλήσεως τῶν Θεο-
λογικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Μόσχας καὶ τοῦ Λένιν-
γραδ ἀπετέλεσε δι' ἡμᾶς ἐξαιρετικὸν πράγματι γε-
γονὸς τοῦ βίου μας καὶ θὰ μείνῃ εἰς τὴν ψυχὴν μας
ἀλησμόνητος διὰ τὰς πολὺ ὠραίας καὶ ἀπεριγρά-
πτους διὰ τῆς γραφίδος ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας ἀπε-
κομίσαμεν. Ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία, μὲ τὴν τρομα-
κτικὴν καὶ κοσμικὴν κοινωνικὴν τῆς ἐπανάστασιν
παρουσιάζεται ἀκόμη εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου ὡς
μία αἰνιγματώδης σφίγγ, οὕτως ὥστε εἶναι δύσκολον
ἀκόμη νὰ ἀποφανθῇ τις ἀντικειμενικῶς καὶ ἀπροκατα-
λήπτως τί συμβαίνει εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην χώραν,
εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ὑπὸ μυστικοπαθοῦς καὶ θρησκευ-
οῦσης ἰδιοσυγκρασίας φύσει πεπρωτισμένου Ρω-
σικοῦ λαοῦ. Πρῶτον τὰ κατὰ τὴν Ρωσίαν ἦσαν
ἀκόμη περισσότερον ἄγνωστα καὶ ἀπρόσιτα, ὥστε
ὀρθῶς κατεσκευάσθη ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαοὺς ὁ ὄρος
«σιδηροῦν παραπέτασμα» διὰ τὰ σύνορα μεταξὺ τῶν
Κομμουνιστικῶν χωρῶν καὶ τοῦ ὑπολοίπου κόσμου.
Ἄλλὰ λίαν προσφάτως, ἀπὸ πενταετίας περίπου, ἤνοι-
ξαν ἐν μέρει αἱ πύλαι πρὸς τὰς Κομμουνιστικὰς χώρας
καὶ πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ρωσίαν καὶ ἐπετράπη εἰς
ὁμάδας καὶ άτομα νὰ ἐπισκέπτονται αὐτάς. Τὸ τρο-
μακτικὸν πείραμα καὶ ἡ τεραστία προσπάθεια τοῦ
Ρωσικοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἐδραίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν
κοινωνικῶν του θεωριῶν καὶ πόθων—ἀ ν α μ ῖ κ τ ω ν
καὶ μετὰ μεγάλης δόσεως ἐθνι-
κιστικῶν Σλαβικῶν ἐπιδιώξεων—
συνεχίζεται μὲ ἀμείωτον ἐνθουσιασμόν καὶ μὲ περισ-
σοτέρας ἐλπίδας ἐπιτυχίας ἢ ἄλλοτε διὰ τῆς ἐγκατα-
λείψεως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μέχρι τοῦδε πείρας, τῆς
κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη φοβερᾶς ἀκαμψίας εἰς πολλὰς
βασικὰς ἀρχὰς καὶ τάσεις. Ἡ λογικὴ τῆς πραγμα-
τικότητος καὶ αἱ αἰώνιοι πνευματικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀξίαι
πάντοτε τελικῶς ἐπιβάλλονται καὶ ὑπερισχύουν. Σή-
μερον, ὅπως θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς διηγήσεως
μας, ἡ Ρωσικὴ κοινωνία δίδει τὴν γενικὴν ἐντύπω-
σιν, ὅτι εἶναι μία σοσιαλιστικοποιημένη κοινωνία, ἐν
τῇ ὁποία ἡ παντοδυναμία τοῦ Κράτους ἢ μᾶλλον τοῦ
Κόμματος (Κράτος καὶ Κόμμα ἐκεῖ συμπίπτουν)
εἶναι ἀπόλυτος, ὥστε τὴν ἐξουσίαν του, τὴν σκιάν
του, τὴν σιδηρᾶν ἐπιβολὴν αἰσθάνεται ὁ πολίτης εἰς
πᾶσαν στιγμὴν καὶ εἰς πᾶσαν κίνησίν του. Σὺν τῷ
χρόνῳ ἀσφαλῶς ἡ σκληρὰ αὐτὴ γραμμὴ, ἥτις ὡς

καταθλιπτικὴ τις πλάξ ἐπὶ τὰ στήθη τῶν πολιτῶν
πιέζει τὴν ψυχικὴν των διάθεσιν, θὰ μετριασθῇ ἀ-
σφαλῶς καὶ οὕτως διὰ μετριασμοῦ καὶ ἐγκαταλείψεως
τῶν ἀκροτήτων τόσοον ὑπὸ τοῦ κομμουνισμοῦ, ὅσον
καὶ ὑπὸ τῆς εἰδεχτοῦς καὶ ἀθέου καὶ διεφθαρμένης
πλουτοκρατίας, θὰ δημιουργηθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἀσ-
φαλέστατα μία κοινωνία δικαιοσύνης, ἀγάπης καὶ
ισότητος, περιλαμβάνουσα πάντας τοὺς λαοὺς τῆς
γῆς. Καὶ εἰς τὴν προσπέλασιν ταύτην τῶν δύο ἀντι-
θέτων καὶ ἀδιαλλάκτων σήμερον κόσμων θὰ συντε-
λέσῃ ἡ χριστιανικὴ Θρησκεία, αἱ χριστιανικαὶ ἐκ-
κλησίαι, διότι μόνον διὰ τῶν θείων καὶ ἀναλλοιώτων
ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου δύναται νὰ μεταμορφωθῇ ἡ
κοινωνία εἰς κοινωνίαν ἀγάπης καὶ ἀδελφωσύνης, εἰς
κοινωνίαν ἁγίων. Καὶ ἰδοὺ τοιοῦτόν τι ἔργον ἐπι-
τελεῖ ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία σήμερον ἀθο-
ρύβως, σιωπηρῶς, μὲ πνεῦμα αὐτοθυσίας καὶ διαρκ-
κοῦς ἀνατάσεως καὶ ἐλπίδος εἰς τὸν παντοδύναμον καὶ
πανάγαθον Θεὸν μόνον. Συμφώνως πρὸς ὅσα εἶπο-
μεν ἀνωτέρω περὶ τῆς ἐγκαταλείψεως ὑπὸ τῶν Κομ-
μουνοιστῶν τῆς πρώτης ἀκαμψίας εἰς τὰς βασικὰς των
ἀρχὰς ἔχει ἀφεθῆ ἀπὸ ἐτῶν καὶ ἔχει ἐξασφαλισθῆ διὰ
συνταγματικῶν διατάξεων ἀρκετὸς χώρος ἐλευθερίας
εἰς τὴν θρησκείαν, ὥστε αὕτη καὶ ἐντὸς τῆς στενό-
τητος ταύτης τῶν κινήσεων τῆς ἐπιτελεῖ θαύματα
καὶ προσελκύει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰ πλήθη τοῦ
Ὁρθόδοξου Ρωσικοῦ λαοῦ εἰς τοὺς κόλπους τῆς,
διότι ἡ Ρωσικὴ ψυχὴ εἰς τὰ βάθη αὐτῆς διατηρεῖ
ἀκόμη τὴν παλαιὰν καὶ γνώριμον τῆς, μεταφυσικὴν
διάθεσιν καὶ χριστιανικὴν εὐσέβειαν. Ἐν τῷ μέσῳ
τῶν ἀποκαλυπτικῶν καὶ συνταρακτικῶν κοινωνικῶν
ἀνατροπῶν καὶ ἀναστατώσεων, αἱ ὁποῖαι συνετελέ-
σθησαν καὶ συντελοῦνται εἰς τὴν ἀχανῆ χώραν τῆς
Ρωσίας καὶ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ μεγάλου λαοῦ τῆς ἡ
πίστις ἤρχισε μὲ ἀποφασιστικότητα νὰ προβάλλῃ τὰς
θείας δυνάμεις τῆς καὶ νὰ ἐπηρεάξῃ τὴν ζωὴν βαθ-
μιαίως μιᾶς κοινωνίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὄχι μόνον
ἀπουσίαζεν ὁ Θεός, ἀλλ' ἐπολεμεῖτο μὲ ὅλα τὰ τε-
χνικὰ μέσα τῆς σήμερον καὶ κατὰ τρόπον, καθ' ὃν
οὐδέποτε εἶχε γίνῃ εἰς τὴν δισχισιτῆ ἱστορίαν τοῦ
Χριστιανισμοῦ καὶ εἰς οὐδεμίαν χώραν. Τώρα δὲν
βλέπει τις πλέον, ὅπως ἄλλοτε, εἰς τὰ πρῶτα ἔτη
τῆς Ρωσικῆς ἐπανάστατος τοιχοκολλήσεις καὶ
διαφημίσεις, διαλαλοῦσας τὴν ἀθείαν, τὸν ὕλιστον,
μυκτηριζούσας καὶ τὴν θρησκείαν καὶ τοὺς θρησκευ-
μένους. Ἄλλ' ἀντὶ τῶν λόγων, εἶναι καιρὸς πλέον
νὰ ἀφήσωμεν νὰ ὀμιλῶσι τὰ πράγματα.

Ἄν καὶ προσεκληθῆσαν ὅλοι οἱ καθηγηταὶ τῆς
Θεολογικῆς Σχολῆς μετὰ τῶν ἐπιτίμων αὐτῆς μελῶν,
μόνον ἐπτὰ ἐλάβομεν μέρος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, οἱ

κ. κ. Ἀλιβιζᾶτος, Μωραΐτης, Μπόνης, Κονιδάρης, Φυτράκης, Σιώτης καὶ ὁ υποφαινόμενος. Οἱ ἄλλοι διὰ λόγους ὑγείας ἢ καὶ διὰ ἄλλους λόγους δὲν ἤδυνήθησαν νὰ ἔλθωσιν. Ὅλοι ἐξεκινήσαμεν μὲ ἐνδόμυχον χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς μεγάλης Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀγαπητῶν συναδέλφων ἐν ταῖς Ρωσικαῖς Ἀκαδημαῖαις καὶ Ἐκκλησιαστικαῖς Σχολαῖς, ἐκ τῶν ὁποίων εἴχομεν γνωρίσει πολλοὺς καὶ εἴχομεν συνδεθῆ με φιλικούς δεσμούς κατὰ τὰ διάφορα συνέδρια ἐν Ρόδῳ, ἐν Ν. Δελχί, ἐν Θεσσαλονίκῃ (κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ) καὶ κατὰ τὴν ἔλευσιν μερικῶν ἐξ αὐτῶν μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῆς Ρωσίας κ. Ἀλεξίου, ὅτε ἐπεσκέφθη οὗτος μετὰ μεγάλης συνοδείας τὴν Ἐκκλησίαν μας. Ἡ πρόοκλησίς μας ἀκριβῶς ἔγινε κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκέψεως ἐκείνης τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου κ. Ἀλεξίου. Ἄλλ' ἢ ἐπίσκεψις εὐρίσκεται καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἐν Ρόδῳ Πανορθοδόξου Συνεδρίου, κατὰ τὰς ὁποίας ἀνεγνωρίσθη, ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν θὰ συσφιγθῶσιν ἐτι περισσότερον διὰ τῆς ἐπικοινωνίας καὶ τῶν Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν τῶν Σχολῶν.

Ἐξεκινήσαμεν περὶ τὴν 10 π.μ. τῆς 23ης Μαΐου μὲ ἀεροπλάνον τῆς Σαβέννα μέχρι Βιέννης καὶ ἐκεῖθεν μὲ Ρωσικὸν ἀεροπλάνον διὰ Κιέβου ἐφθάσαμεν μετὰ πτήσιν πεντάωρον περίπου εἰς τὴν Μόσχαν, τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς Ρωσικῆς ἐπαναστάσεως στρέφονται σήμερον τὰ βλέμματα ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, καταστάσαν κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος. Αἱ περιποιήσεις ἐντὸς τοῦ ἀεροπλάνου ἦσαν αἱ συνήθεις εἰς ὅλα τὰ ἀεροπλάνα τῆς παγκοσμίου ἀεροπορικῆς συγκοινωνίας. Τὸ ἀξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι αἱ ἀποσκευαὶ μας, ποὺ ἀποτελοῦν συνήθη ἐνόχλησιν καὶ βᾶρος εἰς τοὺς ταξιδεύοντας, παρεδόθησαν εἰς Ἀθήνας καὶ παρελήφθησαν ὑφ' ἡμῶν εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μας ἐν Μόσχᾳ «Οὐκράνια». Διὰ μόνης τῆς ἐπιγραφῆς ἐπ' αὐτῶν ἐφθασαν ἀσφαλῶς ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Μόσχαν! Εἰς τὰ σύνορα, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς χαρακτηρίζομεν σιδηροῦν παρατείασμα, οὐδεὶς ἐλεγχοῦ ἐγένετο. Τόση τάξις καὶ τόση ἐμπιστοσύνη! Ἀντιθέτως ἢ πενταμελῆς Ρωσικῆ Ἀντιπροσωπεῖα, ἢ λαβοῦσα μέρος εἰς τὸ Πανορθόδοξον Συνέδριον τῆς Ρόδου, κατὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἀποσκευῶν ὅλων τῶν συνέδρων τοῦ συνεδρίου ἐκείνου ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ρόδον, ἔχασε τὰς ἀποσκευὰς — μόνον ἢ ἀντιπροσωπεῖα αὕτη — καὶ ἀνεῦρε ταύτας μετὰ δύο ἡμέρας, εὐτυχῶς ἀνεπάφους. Πῶς γίνονται αὐτὰ τὰ πράγματα, ἅς δώσῃ καλύτερον τὴν ἀπάντησιν μόνος του ὁ ἀναγνώστης. Πολλὰκις θὰ δοθῇ εὐκαιρία κατὰ τὴν διήγησιν νὰ ἴδωμεν ὅτι οἱ ἐντὸς τοῦ ἀνελευθέρου κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος διαβιοῦντες ἔχουν προσόντα καὶ ἀρετὰς περισσοτέρας ἢ ἡμεῖς, οἱ ἀναπνέοντες καὶ ζῶντες ἐν ἐλευθέρῳ καθεστῶτι. Ἡ ἐλευθερία εἶναι τόσοον λεπτόν, εὐγενές, θεῖον προσόν, ὥστε εἶναι δυσκολώτατον ἔργον νὰ κάμνωσι καλὴν χρῆσιν αὐτῆς

ἄτομα καὶ λαοί. Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τῆς Μόσχας μᾶς ἀνέμενε πολυπληθὴς ἐπιτροπὴ ἐκ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὡς ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν καὶ Σεμιναρίων μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν γνωστὸν εἰς ὅλους μας καὶ φίλον πρεσβύτερον Ρουσίντσκη, διευθυντὴν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Μόσχας, ἄνδρα ἐξαιρετὸν καὶ κατὰ τὸ ἦθος καὶ κατὰ τὴν ἐπιστήμην, πάντοτε φιλομειδῆ, ἐνθουσιώδη καὶ μὲ πολλὸν αὐθόρμητισμὸν εἰς τὰς σκέψεις καὶ διαθέσεις του. Ἀπὸ τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν Μόσχας πλὴν τοῦ Διευθυντοῦ εἶχον προσέλθῃ εἰς τὸ ἀεροδρόμιον διὰ τὴν ὑποδοχὴν καὶ οἱ καθηγηταὶ Βόρις καὶ Ἀνατόλιος Γορμπάτσεφ, ἀπὸ δὲ τὴν Θεολ. Ἀκαδημίαν τοῦ Λένινγκραδ οἱ καθηγηταὶ Οὐσπέντσκι, Παρίσκι καὶ Φιλάρετος. Ἐκ τούτων ὁ κ. Οὐσπέντσκι, ὁ Φιλάρετος καὶ ὁ Ἀνατόλιος ἦσαν ξεναγοὶ μας καθ' ὅλην τὴν δεκαπενθήμερον διαμονὴν μας ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἡ συνοδεία τῶν αὐτῆ ὑπῆρξε πράγματι καὶ εὐχάριστος Ὁ κ. Ἀνατόλιος μάλιστα εἶχε καὶ τὴν εὐθύνην διὰ πάντα τὰ ζητήματά μας, ὥστε πάντοτε εἰς αὐτὸν ἀπετεινόμεθα διὰ πᾶσαν ἐπιθυμίαν καὶ ἀπορίαν μας. Οὗτος ὅμως ἦτο τόσοον πρόθυμος, ὥστε προελάμβανε πᾶσαν ἐπιθυμίαν μας καὶ εἰς πᾶν ὅτι ἐζητήσαμεν, οὐδέποτε ἠκούσαμεν τὸ νιέτ, ὄχι. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εὐρεθῇ ἀξιώτερος καὶ τελειότερος ξεναγὸς καὶ συνοδὸς μας. Πλὴν τούτων διαρκεῖς συνοδοὶ μας καὶ ἐν Μόσχᾳ καὶ ἐν Λένινγκραδ καὶ ἐν Ὀδησσῶ ὑπῆρξαν οἱ δύο διερμηνεῖς, ἢ χαριτωμένη καὶ εὐφροσύνῃ Μαρίνα Rytoba, ἣτις ἐγνώριζεν ἀπταιστως τὰ Ἑλληνικά, ὥστε ἐν ἀρχῇ ἐνομίσαμεν, ὅτι πρόκειται περὶ Ἑλληνίδος τὴν καταγωγὴν, καὶ ὁ σεμνὸς Εὐγένιος Fedossov, γνώστης τῆς Γαλλικῆς γλώσσης. Τὴν πρώτην θὰ γνωρίζωσι πᾶσαι αἱ εἰς Ρωσίαν μεταβᾶσαι Ἑλληνικαὶ Ἀντιπροσωπεῖαι, διότι μᾶς εἶπε τὰ ὀνόματα πολλῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ δημοσιογράφων Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐξυπηρετήσῃ ὡς διερμηνεὺς. Καὶ οἱ δύο διερμηνεῖς οὗτοι ἦσαν κομμουνισταί, ἐμπιστοί, φαίνεται, ὀπαδοὶ τοῦ Κόμματος καὶ πολλάκις ἐγὼ εἶπον εἰς τὴν Καν Μαρίναν, ὅπως τὴν ὀνομάζομεν, ὅτι τὴν ἐλυπούμεν διὰ τὴν τύχην της, διότι ἄθεος αὕτη, ἦτο καταδικασμένη νὰ μεταφράζῃ Θεολογίαν, νὰ εἰσέρχεται εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς μαζί μας καὶ νὰ παρακολουθῇ ἐπὶ ὥρας τὰς θείας τελετὰς, νὰ μεταφράζῃ δὲ ἐπ' Ἐκκλησίας καὶ τὰς προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις μας! Μὲ τὰ ὀλίγα Ρωσικά, τὰ ὁποῖα ἐδιδάχθην εἰς τὴν εὐλογημένην Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, πολλάκις ἐζήτει τὴν συνδρομὴν μου διὰ τὴν μετάφρασιν μερικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκφράσεων καὶ τὴν διόρθωσιν, ὅταν διέστρεφε καὶ μετέφραζεν ἐσφαλμένως. Ἐν πάσει περιπτώσει ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἀμφοτέροι οἱ διερμηνεῖς ἦσαν εὐχάριστοι τύποι, πρόθυμοι, ἀκούραστοι εἰς τὸ νὰ διερμηνεύωσι καὶ τῶν ἑπτὰ καθηγητῶν τοὺς λόγους κατὰ τὰς συζητήσεις καὶ ὁμιλίας, γενόμενοι ἄξια κατὰ πάντα ὄργανα τῆς ἐπικοινωνίας μας μετὰ τοῦ περὶ ἡμᾶς κόσμου. Μετὰ συντόμους συστάσεις κατηυθύνθημεν ἅπαντες διὰ μέσου λαμπρῶν καὶ δειροφυτευμένων λεωφόρων τῆς Μόσχας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μας «Οὐκράνια» περὶ

στιον συγκρότημα κτιριακὸν ἐκ 30 καὶ πλέον ὀρόφων, ἐν ἀπὸ τὰ τέσσαρα ἢ πέντε ὑψηλότερα κτίρια τῆς Μόσχας. Τὰ δωμάτιά μας εὐρύχωρα, καλῶς ἐπιπλωμένα, ὅπως καὶ τὰ καλύτερα ξενοδοχεῖα τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Ἄλλ' ἐν ᾧ τὸ ξενοδοχεῖον ἦτο νεόκτιστον, οὐχ ἦττον οἱ τοῖχοι εἰς τὰς γωνίας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἶχον μαυρίσει, πιθανόν, διότι ὁ ἐλαιωχρωματισμὸς των δὲν ἦτο ἐπαρκῆς ἢ καὶ διότι ἡ περιποίησις των καὶ ἐπίβλεψις δὲν ἦτο καλὴ καὶ ἀπὸ κατάλληλα πρόσωπα. Μήπως καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εἶχομεν ἐμφανῆς δεῖγμα, ὅτι, ὅταν λείπη τὸ προσωπικὸν ἐνδιαφέρον καὶ συμφέρον, μόνον ἀπὸ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον, εἶναι δυσκολώτατον νὰ ἔχη τις ἀποδοτικότητα εἰς τὴν ἐργασίαν; Καὶ ἐκεῖ λοιπόν, ὅπως παρ' ἡμῖν ἀπέριωρα περισσότερον, τὰ δημόσια κτίρια — ἐκεῖ δὲ τὰ πάντα εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ Κράτους — εἶναι συνήθως παρημελημένα. Μετὰ δίωρον ἀνάπαυσιν μας ἐδειπνήσαμεν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἐν ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶχομεν τὸ φαγητόν μας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς εἰς Μόσχαν, μεθ' ὅλων τῶν φίλων, οἵτινες εἶχον ἔλθει εἰς τὸ ἀεροδρόμιον πρὸς προϋπάντησίν μας. Κατὰ τὸ πρῶτον τοῦτο δεῖπνον ἐπεκράτησε μεγάλη ἐγκαρδιότης καὶ ἐδημιουργήθη ἀμέσως μία, φιλικωτάτη ἀτμόσφαιρα καὶ στενὴ οἰκειότης. Ἠγέρθησαν ἐκατέρωθεν προτάσεις, καθ' ἃς ἡμεῖς μὲν ἐτονίσαμεν τὴν χαρὰν μας διὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐπαφὴν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν μας καὶ διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ καὶ τῆς μεγάλης του χώρας, πρὸς ἣν συνδέουν τὸν λαόν μας οὐ μόνον ἱστορικοὶ δεσμοί, ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτὴ πίστις καὶ παράδοσις. Καὶ ἐκεῖνοι ἐξήραν ἰδιαιτέρως τὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν πολιτισμὸν των τοῦ Βυζαντίου, τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ γενικῶς τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας καὶ Ἑλληνικῆς Θεολογίας. Αἱ προτάσεις καὶ αἱ συζητήσεις κατὰ τὸ δεῖπνον εἶχον τοιαύτην θερμότητα καὶ εὐκρίνειαν, ὥστε ἐνόμιζε τις, ὅτι εἶχομεν ἐνώπιόν μας πρόσωπα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐγνωρίζομεθα καὶ συνδεόμεθα φιλικῶς πρὸ πολλοῦ.

Τὴν ἐπομένην 24 Μαΐου κατὰ καθῆκον ἐπεσκέφθημεν κατὰ πρῶτον τὰς ἀνωτάτας Ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχὰς ἦτοι τὸ Πατριαρχεῖον καὶ τὰ γραφεῖα τῆς ὑπηρεσίας τῶν σχέσεων τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Καὶ ὁ μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Ἀλέξιος καὶ ὁ προϊστάμενος τῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Σχέσεων Μητροπολίτης Γιάροσλαβ καὶ Ροστὼβ κ. Νικόδημος ἔλειπον εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὰ Πατριαρχεῖα Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ Ρουμανίας καὶ μόνον τὰς τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκ Ρωσίας ἀναχωρήσεώς μας εἶχομεν τὴν εὐτυχίαν νὰ συναντώμεθα μαζί των. Τὸ Πατριαρχικὸν μέγαρον ἦτο ἀπλοῦν διώροφον κτίριον, οὐχὶ καλύτερον τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλοθέης ἀρχιεπισκοπικοῦ μεγάρου μας. Μᾶς ὑπεδέχθη ἐκεῖ ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ Πατριαρχείου φιλικώτατα, ἐκφράσας τὴν λύπην του διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Πατριάρχου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ἀποστολὴ μας ἀπέστειλε θερμὸν τηλεγράφημα, δι' οὗ ἀνηγγεῖλαμεν τὴν ἀφίξιν μας. Παρὰ τὸ λιτὸν γραφεῖον τοῦ Πατριάρχου ὑπῆρχε μικρὰ Ἐκκλησία διὰ τὰς προσευχὰς του, εἰς τὴν ὁποίαν

ὅμως ἔβλεπέ τις ἀγίας εἰκόνας σπανίων Ρώσων ζωγράφων. Ἄλλὰ περὶ τῶν εἰκόνων θὰ γίνῃ λόγος καὶ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν διαφόρων μουσείων, ἐνταῦθα ὅμως σημειοῦμεν τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο γεγονός, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ σπάνια πράγματα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἔκαμεν ἀρίστην ἐντύπωσιν. Ἡ βαθεῖα Ρωσικὴ εὐσέβεια ἐκδηλοῦται αἰσθητῶς καὶ διὰ τῆς ἰδιαιτέρας τιμῆς, πρὸς τὰς εἰκόνας. Οὐ μόνον εἰς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ δημόσια ἐκκλησιαστικὰ γραφεῖα, καὶ εἰς τὰς αἰθούσας καὶ εἰς τοὺς διαδρόμους τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ Σεμιναρίων οἱ τοῖχοι εἶναι γεμάτοι ἀπὸ εἰκόνας, ὥστε πανταχοῦ ἔχει τις τὸ συναίσθημα, ὅτι εἰσέρχεται εἰς ναὸν καὶ πρέπει νὰ κάμνῃ τὸν σταυρὸν του. «Τὸ στερεώτερον στοιχεῖον, λέγει ὁ καθηγητὴς πρεσβύτερος κ. Γεώργιος Φλορόφσκη, τοῦ ρωσικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν ἡ εἰκὼν. Ποῦ ὀφείλεται ὅμως ἡ σταθερότης αὐτῆ; διερωτᾶται ὁ διακεκριμένος Ρώσος συγγραφεὺς. Μήπως εἰς τὸ γεγονός, ὅτι οἱ μεγάλοι Ρῶσοι εἰκονογράφοι κατώρθωσαν νὰ ἀφομωῶσιν πνευματικῶς τὴν ἑλληνικὴν εἰκονογραφικὴν πείραν καὶ νὰ τὴν ἀποδώσιν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς μὲ μίαν οἰκειότητα γνησίως δημιουργικὴν; Αὐτὴ εἶναι ἡ λογικώτερα ἀπάντησις» (πρβλ. Θεολογία, ἀλήθεια καὶ ζωὴ πνευματικῶν συμπόσιον, 1962 σελ. 33, ἐκδ. ἀδελφότη. «Ζωῆς»). Εἰς ποῖα γραφεῖα ἔχομεν ἡμεῖς εἰκόνας, ὄχι πολλάς, ἀλλὰ μίαν ἀγίαν Εἰκόνα; Ἀντὶ τούτων ἀναρτῶμεν φωτογραφίας Βασιλέων, πρωθυπουργῶν καὶ διακεκριμένων, συγχρόνων ἢ ἀρχαίων, ἱστορικῶν προσωπικοτήτων. Δὲν αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπικοινωνῶμεν μετὰ τῶν ἁγίων καὶ τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως διὰ τῶν ἁγίων των εἰκόνων ἐδῶ εἰς τὴν χριστιανικὴν, ἐλευθέραν Ὀρθόδοξον Ἑλλάδα! Τὰ τοῦ κόσμου καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων κάμνουν ἐντύπωσιν περισσότεραν παρ' ἡμῖν ἢ τὰ τοῦ ὑπερφυσικοῦ κόσμου, τὰ τῶν ἁγίων καὶ μαρτύρων.

Εἰς τὴν μικρὰν ταύτην Ἐκκλησίαν τῶν Πατριαρχικῶν γραφείων ἐψάλλομεν ἡμεῖς μὲν Ἑλληνιστί, οἱ δὲ Ρῶσοι φίλοι μας Ρωσιστί τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ ἔπειτα τὴν φῆμιν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Χρυσοστόμου. Εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Γραφεῖα ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων ἀντὶ τοῦ ἀπουσιάζοντος Μητροπολίτου Νικοδήμου μᾶς ὑπεδέχθη ὁ ἀντιπροσωπεύων τοῦτον Μητροπολίτης Ἐσθονίας καὶ Ταλῆν κ. Ἀλέξιος φιλικώτατα. Ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς γραφείοις, ἀνεγνώσθη εἰς ἡμᾶς τὸ καταρτισθὲν ὑπὸ τῶν φιλοξενούντων ἡμᾶς θεολόγων συναδέλφων ἡμερήσιον πρόγραμμα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς μας ἐν Ρωσίᾳ. Τὸ πρόγραμμα ἦτο πλούσιον, θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ παραφορτωμένον, ἀλλ' ἡμεῖς εἶχομεν τὴν ἀπλησίαν νὰ μάθωμεν καὶ νὰ ἴδωμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὴ κόπωση, μολονότι καὶ ἡ κόπωσις τῆς ἡμέρας ἐξουδετεροῦτο δι' ἐκδρομῶν, διὰ μεταβάσεως εἰς θεατρικὰ παραστάσεις καὶ διὰ τῶν ἐπακολουθούντων πλουσιῶν, πλουσιωτάτων εἰς ἐκλεκτὰ ἐδέσματα γευμάτων καὶ δείπνων, ἐπισήμων καὶ μὴ. Τὸ πρόγραμμα διὰ τὴν πόλιν τῆς Μόσχας

περιελάμβαναν επισκέψεις Ἐκκλησιῶν ὀνομαστικῶν, πού ἐσεβάσθησαν οἱ κομμουνισταὶ καὶ δὲν μετέβαλον εἰς μουσεῖα κατὰ τὰ πρῶτα ἐπαναστατικὰ ἔτη τῆς ἀγρίας δραστηριότητός των, τῆς περιωνύμου βιβλιοθήκης τοῦ Λενίν, τοῦ ἐξόχου των Πανεπιστημίου, τοῦ Κρεμλίνου, τοῦ Μαυσωλείου τοῦ Λενίν, τοῦ ὑπογείου τραίνου, μοναδικοῦ καὶ ὑπερπολυτελοῦς, τῶν Μουσείων, ἐνὸς βιομηχανικοῦ ἐργοστασίου καὶ τῆς περιφήμου μονίμου ἐκθέσεως τῶν ἐπιτευγμάτων ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, γεωργίᾳ, τέχνῃ, ἐπιστήμῃ καὶ ἑξῆς. Ἐπίσης περιελάμβανεν ἐκδρομὴν δι' εἰδικοῦ πλοίου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μοσχόβα, τοῦ διασχίζοντος τὴν Μόσχαν, καὶ μετάβασιν εἰς τὸ Θέατρον Μπόλσόϊ. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ προγράμματος μᾶς ἠρώτησαν νὰ κάμωμεν οἰασδήποτε τροποποιήσεις, ἀλλ' ἡμεῖς εὐρομεν τούτο πλούσιον καὶ λίαν ἱκανοποιητικόν, διὸ ἠὲχαριστήσαμεν τούτους ἐκ τῶν προτέρων, δηλώσαντες, ὅτι δὲν εἶχομεν νὰ κάμωμεν καμμίαν τροποποίησιν ἢ ἄλλην τινὰ πρότασιν.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα ἐπεσκέφθημεν τὴν Βιβλιοθήκην Λενίν, ἣ ὅποια θεωρεῖται ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας τοῦ κόσμου, ἴσως μετὰ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κογκρέσου τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν. Ἡ εἰδικὴ ὁδηγὸς καθωδήγει ἡμᾶς καὶ ἔδιδε πληροφορίας ἐπὶ 2 ὥρας, περιήγουσα ἡμᾶς ἀνὰ τὰ διάφορα τμήματα καὶ τὰς αἰθούσας τῆς Βιβλιοθήκης. Αὕτη περιέχει περὶ τοὺς 22 ἑκατομμύρια τόμους καὶ δημοσιεύματα εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου. Ἀναγινώσκουν εἰς αὐτὴν περὶ τὰ 7.000 ἄτομα καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς τὰ 20 ἀναγνωστήρια τῆς, ἄνθρωποι πάσης ἡλικίας καὶ οἰασδήποτε μορφώσεως, ἀκόμη καὶ νεαροὶ μαθηταί. Ἐπέδειξαν εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ εἰδικόν τμήμα τῶν χειρογράφων, τὰ δὲ σπάνια ἔργα ἔχουν πολλαπλασιασθῆ εἰς μικροφίλμ, ὥστε νὰ εἶναι εὐπρόσιτα εἰς πάντα ἐπιθυμοῦντα νὰ ἀναγνώσῃ αὐτά. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν 25 Μαΐου μετὰ τὸ πρωῒνόν μας ἐπεσκέφθημεν τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς Ἀναστάσεως (Sokolniki), τῆς ἀγίας Παρθένου τῆς ἐκ Τιχβίνης καὶ τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Ἀγ. Τριάδος. Εἰς ὅλας ταύτας εἶδομεν πλήθην κόσμου, κυρίως γυναικῶν, πού ἔκαμνον παρακλήσεις καὶ κατὰ τὴν Ρωσικὴν συνήθειαν ἔψαλλον αὐταὶ ὁμοῦ πολλὰ μέρη τῆς παρακλήσεως. Αἱ περισσότεραι Ἐκκλησιαί εἶναι Βυζαντινοῦ οταυροειδοῦς ρυθμοῦ, ἀλλὰ μὲ τὸν γνώριμον ρωσικὸν διάκοσμον τῶν πολλῶν ἀνισοῦψων τροῦλλων καὶ τρουλλίσκων, οἱ ὅποιοι φεγγαβολοῦν ἀπὸ τὴν ἀντανάκλαιον τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. Τὰ εἰκονοστάσια περιλαμβάνουν ἀλλεπαλλήλους σειρὰς εἰκόνων ἐπὶ δὲ τῶν τοίχων κρέμανται εἰκόνες τοῦ Ρώσου εἰκονογράφου Ρούβλεφ (Roublev) καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν Ρώσων εἰκονογράφων. Εἰς ἓνα τῶν ἀνωτέρω ἱερῶν ναῶν ἠσπασθήμεν καὶ τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς ἱερᾶς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Μονῆς τῶν Ἰβήρων, ἣ ὅποια εἶχε κομισθῆ εἰς Ρωσίαν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀσθενείας τοῦ Τσάρου, ἀλλ' ἔκτοτε παραμένει ἐκεῖ, μὴ ἀποδοθεῖσα πάλιν εἰς τὴν Ἱ. Μονήν.

Μετὰ μεσημβρίαν κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐπεσκέφθημεν τὰ νεόδμητον Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας, τὸ μεγαλοπρεπέστερον ἴσως Πανεπιστήμιον τοῦ κό-

σμου, καύχημα καὶ δόξαν τοῦ νέου ἐν Ρωσίᾳ καθεστῶτος. Τοῦτο ἐθεμελιώθη κυρίως τῷ 1755 ὑπὸ τοῦ Ρώσου σοφοῦ Λομονόσσοβ, οὕτινος καὶ τὸ ὄνομα φέρει (Λομονοσσώβειον Πανεπιστήμιον) κτισθὲν ἔναντι τοῦ Κρεμλίνου, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ ἀποκτήσαν καὶ ἄλλα κτήρια ἀνὰ τὴν πόλιν πρὸς συμπλήρωσίν του. Τὸ νέον κτήριο τοῦ Πανεπιστημίου ἐκτίσθη ἀπὸ τὸ 1949 μέχρι 1953 καὶ περιλαμβάνει 31 ὀρόφους, ἦτοι εἶναι τὸ ὑψηλότερον κτήριο τῆς Μόσχας παρὰ τὰς παρυφὰς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως. Τὸ ὕψος τοῦ κεντρικοῦ τμήματος τοῦ κτηρίου μετὰ τοῦ βέλους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου λαμποκοπᾷ πάντοτε ὁ σοβιετικὸς ἀστὴρ, ἀνέρχεται εἰς 240 μέτρα, τὸ δὲ μῆκος τῆς προσόψεως εἰς 450 μέτρα. Εἰς αὐτὸ λειτουργοῦν αἱ Σχολαὶ Φυσικῆς, Χημείας, Γεωγραφίας Μαθηματικῶν καὶ Γεωλογίας μετὰ τῶν πλουσιῶν ἐργαστηρίων των, διότι αἱ ἄλλαι Πανεπιστημιακαὶ Σχολαὶ λειτουργοῦν εἰς τὸ προημιονευθὲν ἀρχαῖον κτήριο ἔναντι τοῦ Κρεμλίνου καὶ εἰς ἄλλα ἀνὰ τὴν πόλιν οἰκοδομήματα. Τὸ νέον θαυμάσιον τοῦτο Πανεπιστήμιον ἔχει 19 μεγάλας αἰθούσας διδασκαλίας 140 αἰθούσας διαλέξεων καὶ ἀναγνωστήρια, 1693 ἐπιστημὸνικὰ ἐργαστήρια. Εἰς τὸ τελευταῖον πάτωμα εὐρίσκεται τὸ Μουσεῖον τῆς Φυσικῆς Γεωγραφίας. Εἰς ταῦτα δέον νὰ προσθέσωμεν τὴν φοιτητικὴν λέσχην, αἰθούσας ἐκθέσεων καὶ ψυχαγωγίας καὶ πρὸ πάντων τὰς ἑξ̄ χιλιάδας ὑποδοματίων, τὰ ὅποια προορίζονται διὰ φοιτητὰς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ διὰ τὰ ὅποια ὁ ἔνοικος φοιτητῆς πληρώνει—τυπικῶς—δύο μόνον ρούβλια ἦτοι 60 δραχμὰς τὸν μῆνα δι' ὅλα, ἀκόμη καὶ τὰ σινδόνια. Ἐπεσκέφθημεν δύο τοιαῦτα ὑποδομάτια, τὰ ὅποια εἶναι μὲν μικρά, ἀλλ' ἔχουν πλὴν τῆς κλίνης, ἐρμάρια νιπτῆρα καὶ μικρὸν γραφεῖον. Τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, λειτουργοῦν ἀπὸ ἑκατονταετίας καὶ πλέον δὲν ἔχει ἀπολύτως τίποτε, οὔτε ἐν κἄν δωμάτιον διὰ τοὺς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν φοιτητὰς. Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι τὰ σχέδια τῆς Πανεπιστημιούπολεως, ὑπὸ τῶν ὁποίων προβλέπεται καὶ ἡ οἰκοδομὴ φοιτητικοῦ οἴκου, θὰ ἀρχίσωσι νὰ ἐφαρμοσθῶσι κατὰ τὴν παροῦσαν γενεάν μας! Οἱ Κομμουνισταὶ οἱ ἄθεοι διαθέτουν 6 χιλ. δωμάτια διὰ τοὺς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ φοιτητὰς. Λέγομεν τούτους ἄθεους, ὡσὰν νὰ πιστεύωμεν ἡμεῖς εἰς τὸν Θεόν. Τοιαύτης πίστεως, οἷα ἡ ἰδικὴ μας, καλυτέρα ἢ ἀπιστία. Εἶναι προτιμότερον νὰ εἶναι τις ἀσθενὴς παρὰ νὰ ἔχη τὴν ιδέαν, ὅτι εἶναι ὑγιής, ἐν ᾧ ἡ νόσος διαβιβρώσκει τὸ ἐσωτερικόν του. Πόσον θλιβεραὶ εἶναι αἱ διαπιστώσεις αὐταὶ! Ἀλλὰ τριαῦτα συναισθήματα μελαγχολίας ἔμα καὶ θαυμασμοῦ ἐγεννήθησαν εἰς τὴν ψυχὴν μας, ὅταν κατάπληκτοι περιεφερόμεθα εἰς τὰ διάφορα διαμερίσματα καὶ πατώματα τοῦ τεμένους τούτου τῆς ἐπιστήμης, εἰς τὰ ὅποια ἐμελέτων καὶ εἰργάζοντο πλήθην φοιτητῶν πάσης φυλῆς καὶ παντὸς χρώματος ἀνθρώπων, πού ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον εἰς αὐτὰ διὰ πολλῶν ἀνεκυστήρων (*Ανσανσέρ). Πέριξ τῶν κτηρίων ὑπάρχουν θαυμάσιοι κῆποι καὶ ἀπέραντος ἑκτασις διὰ τὴν βαθμιαίαν συγκέντρωσιν ἔλων τῶν Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν εἰς τὸν αὐτὸν χώρον, Ἐν τῷ κεντρικῷ τούτῳ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐν τοῖς ἀνὰ τὴν πόλιν διασπαρμένῃς

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

Τὸ Π.Σ.Ε., κατόπιν τῆς ἐν Νέῳ Δελχί τῶν Ἰνδιῶν σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Γ' Γενικῆς Συνελεύσεως αὐτοῦ, μελετᾷ διὰ τῆς εἰδικῆς ἐπὶ τῶν θεμάτων τοῦ Εὐαγγελισμοῦ Ἐπιτροπῆς του τὸ θέμα τῆς «Ἱεραποστολικῆς συγκροτήσεως καὶ ὀργανώσεως τῆς Ἐνορίας». Ἡ εἰδικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἀνασυγκροτηθεῖσα κατὰ τὴν Γ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Νέου Δελχί, περιλαμβάνει 15 τακτικὰ μέλη, ἐν οἷς καὶ δύο ὀρθόδοξοι, ὁ Μητροπολίτης Ἰγνάτιος Χαζίμ τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας καὶ ὁ καθηγητῆς Μάρκος Ἀντ. Σιώτης, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Αὕτη ἐπέτελεσεν ἡδὴ ἔργον ἀξιόλογον, χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ διακεκριμένου Γραμματέως αὐτῆς, τοῦ Γερμανοῦ Dr. Hans Jochen Margull, ὑφηγητοῦ τῆς Ἱεραποστολῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Ἀμβούργου, ἐπέτυχε δηλαδὴ τὴν συγκρότησιν δύο μεγάλων περιφερειακῶν ὁμάδων. Ἡ πρώτη τούτων εἶναι ἡ «North American Working Group», ἥτις περιλαμβάνει 38 διακεκριμένα μέλη, καὶ ἤτις ἔκαμεν ἡδὴ τὴν πρώτην σύσκεψίν τῆς ἐν Νέῳ Ὑόρκῃ τῶν Η.Π.Α. τὴν 1ην Μαρτίου ἐ.ε. Δευτέρα εἶναι ἡ «Western European Working Group», ἥτις συνεστήθη ἐκ 41 ἀντιπροσώπων τῶν προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν ὅλων σχεδὸν τῶν χωρῶν τῆς κεντρικῆς καὶ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, καὶ ἤτις ἔκαμεν ἐπίσης τὴν πρώτην σύσκεψίν τῆς ἀπὸ τῆς 6-8ης Ἰουνίου ἐ.ε. ἐν Bossey τῆς Γενεύης. Τὴν Ἐπιτροπὴν Εὐαγγελισμοῦ ἀπασχολεῖ τὸ θέμα τῆς συγκροτήσεως παρομοίων περιφερειακῶν ὁμάδων καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τῆς γῆς. Ὁ κ. Margull ἐτόνισε κατὰ τὴν πρόσφατον παραμονὴν του ἐν Ἀθήναις (25-30 Ἰουνίου) τὴν ἀνάγκην συγκροτήσεως μιᾶς νέας ὁμάδος ἐξ ἐκπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς περιοχῆς τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

Ἡ πρώτη μετὰ τὴν Γ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ παραρτήμασιν αὐτοῦ φοιτῶσι περὶ τὰς 22.000 φοιτητῶν. Ταῦτα πάντα δεικνύουν, ὅτι τὸ νέον καθεστὼς ἀποδίδει πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὴν παιδείαν καὶ ἔχει ἀποκομίσῃ ἀναντιρρότως ἀξιοθαύμαστα ἀποτελέσματα εἰς τὸ ζήτημα τῆς μρφώσεως τοῦ λαοῦ ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος, ἂν λάβωμεν μάλιστα ὑπ' ὄψιν πόσον καθυστερημένη ἦτο ἡ Ρωσία προηγουμένως εἰς τὸ πρόβλημα τοῦτο τῆς Παιδείας. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἡ παιδεία τὸ μέγιστον τοῦτο ἀγαθὸν τῶν ἀνθρώπων, θὰ φωτίσῃ τοὺς ἰθύνοντας τὸ σημερινὸν καθεστὼς, ὥστε νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς ὑλιστικὰς καὶ ἀθεϊστικὰς τῶν ἀρχὰς καὶ ἐπιδιώξεις καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς ἰδέας καὶ συστήματα, ποὺ πραγματικῶς ἐξευγενίζουσιν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ἀνυψώνουσιν τὸ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ἐπίπεδον τῶν κοινωνιῶν.

(Ἐπεταὶ συνέχεια) **ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ**

Νέου Δελχί συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Εὐαγγελισμοῦ ἔλαβε χώραν ἐν Παρισίοις μετὰξὺ τῆς 1ης καὶ 5ης Αὐγούστου ἐ.ε. Τὸ θέμα δὲ τῆς συνελεύσεως ταύτης ἦτο, ὡς προεδηλώθη, «ἡ Ἱεραποστολικὴ συγκροτήσις τῆς Ἐνορίας». Κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην ἐπρόκειτο νὰ γίνουσιν, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀποσταλείσης ἡμῖν προκαταρκτικῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἀνακοινώσεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν περιφερειακῶν ὁμάδων, τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς, ὀργανωτικῆς καὶ οἰκονομικῆς φύσεως, τῶν ἐκπροσώπων τῶν Βιβλικῶν Ἐταιρειῶν περὶ τῆς κινήσεως τῆς «Βίβλου» καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἀναγκῶν, ὡς καὶ εἰσηγήσις τοῦ ὑποφαινομένου περὶ τῶν θεολογικῶν προβλημάτων τῆς μελετωμένης Ἱεραποστολικῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐνορίας. Μὴ δυνθόντες νὰ παρευρεθῶμεν εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην, διὰ λόγους ξένους πρὸς τὴν θέλησιν καὶ τὸ προσωπικὸν χρέος ἡμῶν, συνετάξαμεν τὰς ἀπόψεις ἡμῶν, ἅς καὶ ἀπεστείλαμεν πρὸς τὸν Γραμματέα τῆς εἰρημένης Ἐπιτροπῆς κ. Margull. Τὰς ἀπόψεις ἡμῶν ταύτας δημοσιεύομεν κατωτέρω ἐν εὐρυτέρῳ ἀναπτύξει.

Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΕΞ ΕΠΟΨΕΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ

1. Εἰσαγωγικὴ παρατήρησις.

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ὅσον ἔνεστι ταχυτέρα δημιουργία εἰδικῶν διεκκλησιαστικῶν ὄρων πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων καὶ παρανοήσεων κατὰ τὰς συζητήσεις τῶν μετεχόντων εἰς τὰς ἐργασίας τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν τοῦ Π.Σ.Ε., ἔνεκα τῆς διαφόρου χρήσεως τῶν αὐτῶν λέξεων καὶ ὄρων ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων οὐ μόνον τῶν διαφόρων γλωσσῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν διαφόρων ὁμολογιῶν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου λ.χ. θέματος χρησιμοποιοῦνται διαφόρων αἱ λέξεις «ἀποστολή» ἢ «Ἱεραποστολή» (Mission), «ἐνορία» ἢ «ἐκκλησιαστικὴ κοινότης» («Congregation»—«Gemeinde»—«paroisse»), «εὐαγγελισμὸς» («Evangelisation» — «Evangelisme»), «ἐκκλησιολογία» («Ekklesiologie»), λαϊκοὶ («Laien»—«Laity»—«Laique»), «συγκρότησις» ἢ «ὀργάνωσις» (Struktur—«Structure») κλπ.

2. Τί εἶναι Ἐνορία; Οὐσία καὶ συγκρότησις αὐτῆς.

α'. Ὑπόστασις καὶ φύσις τῆς Ἐνορίας. Ἡ Ἐνορία ἀποτελεῖ τὴν θετικὴν καὶ πλέον συγκεκριμένην ἔκφρασιν τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ὑποστάσεως καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τοπικῶς καὶ χρονικῶς ἐπεκτείνεται ἀπεριόριστως καὶ ἔχει ὡς κύριον αὐτῆς χαρακτηριστικὸν τὴν ἔννοιαν τῆς καθολικότητος, ἢ

Ἐνορία περιορίζεται οὐ μόνον διὰ τῆς χρονικῆς συστάσεώς της, ἀλλὰ καὶ πέραν ταύτης, μέσα ἀκριβῶς εἰς τὰ στενὰ πλαίσια τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ δράσεως τῶν μελῶν της. Παρὰ ταῦτα ἡ ὑπόστασις καὶ ἡ φύσις τῆς Ἐνορίας εἶναι στενότερα συνυφασμέναι, οὐσιαστικῶς ἅμα καὶ ἱστορικῶς, πρὸς αὐτὴν αὐτὴν ἡν ὑπόστασιν καὶ τὴν φύσιν τῆς μιᾶς ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο οὔτε ἡ ὑπόστασις οὔτε ἡ φύσις τῆς Ἐνορίας ἀποβαίνει θέμα ἀπλῆς μόνον ὀργανώσεως καὶ καλῆς συγκροτήσεως. Πέραν τούτων καὶ ἡ ὑπόστασις καὶ ἡ φύσις τῆς Ἐνορίας εἶναι ὑπόθεσις θεῖα καὶ ἱερά· θεῖα μὲν διότι πᾶσα Ἐνορία ἀποτελεῖ τὴν προέκτασιν τῆς ἀπολυτρωτικῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς καὶ τὴν προέκτασιν τῆς ἀγιαστικῆς δυνάμεως καὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ἱερά δὲ διότι ἔχει ὡς ἀποστολὴν τὸν ἐξαγιασμὸν τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ δι' αὐτῶν τὸν ἐξαγιασμὸν καὶ τοῦ κόσμου.

β'. Περιεχόμενον καὶ χαρακτήρ τῆς Ἐνορίας. Τὴν ὑπόστασιν τῆς Ἐνορίας συνιστᾷ κατὰ τρόπον μυστηριακὸν ἡ κοινὴ καὶ ἐπὶ τῶ αὐτῶ ὁμολογία πίστεως δύο ἢ περισσοτέρων Χριστιανῶν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον καὶ ἐξαγιαξίει ὁ Κύριος ἐν τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ τῆς πίστεως, ἡτοι διὰ τῆς Ἐνορίας, κατὰ τὸ λόγιον τοῦ ἰδίου «Οὐ γὰρ εἰσὶν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν» (Ματθ. 18, 20). Ἡ μυστικὴ αὕτη παροῦσία καὶ κοινωνία τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐνορίᾳ καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς νοεῖται ἐκφραζομένη θετικῶς διὰ τῶν ἐξουσιοδοτημένων ἀντιπροσώπων τοῦ Χριστοῦ, τῶν μόνων κανονικῶν διαχειριστῶν τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ἀπολυτρωτικῆς χάριτος Του (Ματθ. 18, 18-19). Οὕτω τὸ μὲν περιεχόμενον τῆς Ἐνορίας εἶναι ἡ ἐν αὐτῇ συντελουμένη κοινωνία τῶν πιστῶν μετὰ τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐξαγιαζούσης τοὺς πάντας ἀπολυτρωτικῆς χάριτος Του, τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων καὶ κανονικῶς ἐξουσιοδοτημένων ἀξιωματούχων τῆς Ἐνορίας, ὁ δὲ χαρακτήρ αὐτῆς εἶναι καθαρῶς μυστηριακός, ἔνεκα ἀκριβῶς τῆς συντελουμένης ἐν αὐτῇ οὐσιαστικῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνίας. Διὰ τοῦτο ἡ τεχνικὴ καθόλου ὀργάνωσις καὶ ἀνάπτυξις τῆς Ἐνορίας δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ἐπηρεάσῃ ἢ καὶ νὰ ἀλλοιωσῇ τὸν μυστηριακὸν χαρακτήρα αὐτῆς. Οὕτως ἡ πίστις τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας λογίζεται οὐ μόνον ὡς πίστις εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ὡς πίστις εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Ἐνορίαν, ὡς τὴν μόνην παρέχουσαν τὴν σωτηρίαν, κατὰ τὸ ρῆμα τοῦ Κυρίου· «Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 18, 19). Κατόπιν τούτου πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι Θεός, Ἰησοῦς Χριστός, Πανάγιον Πνεῦμα, ἐν Χριστῷ Ἀπολύτρωσις, Εὐαγγέλιον, Μυστήρια κλπ. λαμβάνουν διὰ τοὺς πιστοὺς τὴν ἀξίαν των μόνον διὰ τῆς Ἐνορίας· Ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶναι ταυτόσημος πρὸς τὴν

ἀρχαίαν διδασκαλίαν «extra ecclesiam nulla salus». Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ὁ θεῖος καὶ μυστηριακὸς χαρακτήρ τῆς Ἐνορίας προσλαμβάνει ἠθικὸν ἅμα καὶ ἐγκόσμιον περιεχόμενον, τοσοῦτω μᾶλλον καθόσον ἐν αὐτῇ περιλαμβάνονται ἐκτὸς τῶν ἀγίων καὶ τῶν ἐξόχως πνευματικῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν ἁμαρτίαις διαβιοῦντες πιστοί, οἵτινες παρουσιάζονται ἄλλοτε προαγόμενοι ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς διὰ τῶν μέσων τῆς Ἐνορίας, καὶ ἄλλοτε ἐκπίπτοντες διὰ τῶν ἔργων τῆς σαρκὸς καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐπιρρείας τοῦ Διαβόλου, ἐπανερχόμενοι δὲ καὶ πάλιν διὰ τῆς Ἐνορίας εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἐξαγιασμοῦ. Οὕτως ἡ Ἐνορία παρουσιάζεται, παρὰ τὸν θεῖον καὶ τὸν μυστηριακὸν αὐτῆς χαρακτήρα, καὶ ὡς ἀνθρωπίνην καὶ ἐνδοσκόμιον προσπάθεια, διὸ καὶ ἔχει ἀνάγκην ἀναπτύξεως καὶ καλυπτάς διασφύσεως τῆς ὀργανώσεώς της, κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἐπιταγὰς τῶν περιστάσεων καὶ τοῦ περιβάλλοντός της.

γ'. Οὐσία καὶ δυνάμεις τῆς Ἐνορίας. Ἡ Ἐνορία οὐδεμίαν ἔχουσα σχέσιν ἢ συγγένειαν πρὸς οἰανδήποτε κοσμικὴν καὶ κοινωνικὴν ὀργάνωσιν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραβληθῇ πρὸς οἰανδήποτε ἐξ αὐτῶν. Διότι ἐνῶ τὰς παντοίας ὀργανώσεις συνιστοῦν αἱ κοιναὶ ἀνάγκαι καὶ αἱ κοιναὶ ἐπιδιώξεις τῶν ἀνθρώπων. Τὴν ἐνορίαν συνιστᾷ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀπολυτρωτικὴ χάρις τοῦ Χριστοῦ, ἡ φωτιστικὴ δύναμις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἡ κοινὴ ὁμολογία πίστεως τῶν Χριστιανῶν, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ παρέχεται διὰ τῆς Ἐνορίας ἡ δύναμις ἐκείνη τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἀνακαινίσεως καὶ τελειώσεως, τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἄλλη ἐγκόσμιος ὀργάνωσις δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Οὕτως ἡ οὐσία τῆς Ἐνορίας ἐγκρατεῖται εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς συντελουμένης ἐν αὐτῇ κοινωνίας μεταξὺ τῶν πιστῶν καὶ τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος. Καταντᾷ δὲ ἡ κοινωνία αὕτη ταυτόσημος πρὸς τὴν Ἐνορίαν, διότι ἡ Ἐνορία συνέχεται, ζῆ καὶ δρᾷ ἐν τῷ κόσμῳ μόνον διὰ τῆς κοινωνίας ταύτης, ἥτις ἐν καὶ ὑφίσταται μυστηριακῶς ἀπὸ τῆς συστάσεως ἐκάστης Ἐνορίας ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων κηρύκων τοῦ Εὐαγγελικοῦ Λόγου, καὶ τῶν ὑπευθύνων διαχειριστῶν τῆς ἀπολυτρωτικῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, αὕτη ἐκφράζεται καὶ πρακτικῶς διὰ τῶν κατὰ τόπους καὶ τεταχμένους χρέονους λατρευτικῶν καὶ λοιπῶν ἐν Χριστῷ συνάξεων τῶν μελῶν αὐτῆς, τὰ ὁποῖα συνάγονται κατὰ τὴν παραδομένην ἐν τῇ Ἐνορίᾳ τάξιν, ὡς μέλη ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Οὕτως ἡ κοινότης τῆς πίστεως τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας, ἡ ἐξ αὐτῆς ἀπορρέουσα κοινωνία μετὰ τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ἀποθεσαυρισμένης χάριτος τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὡς καὶ μετὰ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀποτελοῦν τὴν ἀναντικατάστατον βάσιν καὶ τὴν ἀναφαίρετον δύναμιν τῆς Ἐνορίας, τὰς ὁποίας οὐδεμία ἄλλη τελεία καὶ θαυμαστὴ ὀργάνωσις ἀνθρώπων θὰ ἠδύνατο ποτὲ νὰ ὑποκαταστήσῃ (πρβλ. Γαλ. 1, 6-9).

δ'. Ζωὴ καὶ δράσις τῆς Ἐνορίας. Ἡ ζωὴ τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας ταυτίζεται

ται ἀπολύτως πρὸς τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν, ἕνεκα ἀκριβῶς τῆς ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτυγχανομένης πνευματικότητος των. Ἡ ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ζωῇ τῶν πιστῶν σημαίνει τὴν δι' αὐτῆς βίωσιν τοῦ Χριστοῦ (Γαλ. 2,19-20), τὴν ἐν πᾶσι μίμησιν Αὐτοῦ, εἰς τρόπον ὥστε οἱ πιστοὶ νὰ ἀποβαίνουν τὸ «φῶς τοῦ κόσμου» καὶ «τὸ ἄλας τῆς γῆς» (Ματθ. 5,13-16). Οἱ πιστοὶ τελειούμενοι πνευματικῶς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ διὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἐν Χριστῷ ζωῆς των, ἐκπληροῦν οὕτω καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ θείαν ἀποστολὴν των, καθιστάμενοι ἢ «μικρὰ ζύμη», ἥτις ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῦ» (Ματθ. 13,33, Λουκ. 13,21, 1. Κορ. 5,6 καὶ Γαλ. 5,9). Ὅθεν ἡ πνευματικὴ καθαρότης καὶ ὁ ἐξαγιασμός των μελῶν τῆς Ἐνορίας ἀποτελοῦν τὸν οὐσιαστικὸν τρόπον τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ δράσεως αὐτῶν εἰς τὸν κόσμον. Ἀνάγκη λοιπόν, ὅπως πᾶσα προσπάθεια ἱεραποστολικῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐνορίας βασισθῇ πρωτίστως ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἀγιαστικῆς συγκροτήσεως τῶν μελῶν αὐτῆς. Πᾶσα διοργάνωσις καὶ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἐνορίας πρέπει νὰ ἀποβλέπη εἰς τὴν πνευματικὴν ἐκείνην ζύμην, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἢ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἀληθῆς κοινωνία. Τοῦτο ὑπαγορεύει πρωτίστως ἐξέχουσαν πνευματικότητα καὶ ἀγιότητα βίου εἰς τοὺς ἐναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὑπευθύνους ἀξιωματούχους τῆς Ἐνορίας, ὥστε διὰ τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος αὐτῶν νὰ μεταδίδηται καὶ νὰ καλλιεργῆται καὶ μετὰ τῶν πιστῶν τὸ φρόνημα τῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνίας. Τὸ φρόνημα τοῦτο συνεπάγεται τὴν ἀνάπτυξιν τῆς καθαρᾶς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως καὶ τῆς πνευματικῆς ἐκάστου εὐθύνης, ὅπερ σημαίνει ὅτι ἡ βίωσις τῆς ἐν Χριστῷ κοινωνίας ὑφ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν πιστῶν ἔχει προσωπικὴν ἀξίαν, ἡ δὲ δράσις καὶ ἀκτινοβολία ἐκάστου ἐν τῷ κόσμῳ ἔχει ἀξίαν δι' ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τὸν κόσμον ὁλόκληρον.

Ὡς ἤδη προελέχθη, ἰδιαίτεραν ἀξίαν ἔχει διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ δράσεως τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας ἡ πνευματικότης καὶ ἡ ἀγιότης τῶν χαρισματούχων πνευματικῶν ἡγετῶν αὐτῆς, οἵτινες καὶ ἀποτελοῦν τοὺς ἀκτινοβολοῦντας δυναμικοὺς πυρῆνας, τὴν μυστικὴν δηλαδὴ ἐκείνην δύναμιν τῆς μικρᾶς ζύμης, ἥτις ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῦ. Διὰ ταῦτα καὶ προέχει πάσης ἱεραποστολικῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐνορίας ἡ ἐπισιράτευσις, ἡ κατάρτισις καὶ ἡ ἐγκατάστασις ἀξίων πνευματικῶν προσωπικοτήτων εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἱερῶν ὑποθέσεων καὶ τῶν θεμάτων τῆς Ἐνορίας. Ἡ ἐν τῇ Ἐνορίᾳ κοινωνία τῶν πιστῶν μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ

τῆς χάριτος Αὐτοῦ ἀποβαίνει, διὰ τῆς πνευματικότητος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φροντίδος τῶν ὀργάνων τῆς Ἐνορίας, κοινωνία καὶ μετὰ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐν πάσῃ τῇ ἐκτάσει τῆς. Ἡ οὕτως ἐπιτυγχανομένη καὶ μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας οὐσιαστικὴ καὶ πλήρης κοινωνία αὐτῶν ἀποβαίνει πολύτιμος καὶ ἀπαραίτητος διὰ τὴν πρόοδον τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καὶ δράσεως τῆς Ἐνορίας. Διὰ τὴν κοινωνίαν ταύτην ἔχει μάλιστα ἰδιαίτεραν ἀξίαν ἢ ἐν τῇ Ἐνορίᾳ διάκρισις τριῶν τάξεων, ἥτοι τῆς τάξεως τῶν ἐκπροσωποῦντων τὴν λαϊκὴν λεγομένην εὐσέβειαν, τῆς τάξεως τῶν ἐκπροσωποῦντων τὴν θεολογικὴν σκέψιν καὶ τῆς τάξεως τῶν ἐκπροσωποῦντων τὴν ἐκκλησιαστικὴν φροντίδα. Ἡ κοινωνία καὶ ἐπικοινωνία μετὰ τῶν τριῶν τούτων τάξεων ἐλάχιστα ἐκφράζεται σήμερον ἐν τῇ Ἐνορίᾳ, ὅπερ σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἢ ἀπαραίτητος ἐπαφή μετὰ τοῦ κλήρου, τῶν θεολόγων καὶ τοῦ λαοῦ. Τὴν κοινωνίαν ταύτην ἐπιβάλλει καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐνορίας καὶ ἡ ἐν αὐτῇ πνευματικὴ ἔνταξις τῶν μελῶν τῆς, ὡς μελῶν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὰ ἰδιαίτερα πνευματικὰ χαρίσματα ἐκάστου (Ρωμ. 12,6-13, 1. Κορ. 12,4-31).

Πᾶσα ἱεραποστολικὴ δράσις τῆς Ἐνορίας πρέπει πρωτίστως νὰ εἶναι ὑπαγόρευσις τῆς κατὰ Χριστὸν πνευματικότητος τῶν ὀργάνων καὶ τῶν μελῶν τῆς, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑπαγόρευσις τῶν νέων κοινωνικῶν συνθηκῶν καὶ ἐπιταγῶν τῆς ζωῆς, ἵνα μὴ πᾶσα προσπάθεια νέας ὀργανώσεως τῆς Ἐνορίας συνεπιφέρῃ τὴν ἐκκοσμίκευσιν καὶ αὐτῆς, καὶ τοῦ Εὐαγγελίου (πρβλ. 1.Κορ. 9, 17-23). Διὰ τοῦτο καὶ δὲν δύναται ἡ Ἐνορία νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπλοῦν ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὡς ὁ κύριος αὐτῆς σκοπός. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ παραμένει ἀδιανόητος ἄνευ τῆς Ἐνορίας, διὰ τῆς ὁποίας ἀσκει τὴν δύναμιν τῆς καὶ ἐπιβάλλει τὴν πνευματικότητά τῆς.

(Συνεχίζεται)

ΜΑΡΚΟΣ ΣΙΩΤΗΣ

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΥΠΟ

ΑΡΧΙΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑ

'Αθήναι 1962. Σελ. 311.

Τιμᾶται δρχ. 30.

Ἐκδοσις Ὁρθόδοξου Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος «Κυψέλη». Πωλεῖται εἰς τὰ κεντρικὰ Βιβλιοπωλεῖα ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.

ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Σὰς ἀπευθύνω ἐγκάρδιον χαιρετισμόν, ἐκ μέρους τῆς «Ἐταιρίας Κυκλαδικῶν Μελετῶν», τῆς ὁποίας ἀδιάπτωτος εἶναι ἡ στοργή καὶ ἡ μέριμνα διὰ τὴν Σύρον, τὴν ὡραίαν πρωτεύουσαν τῶν Κυκλάδων μας. Καὶ δικαίως. Διότι ἡ Σύρος δὲν ἀποτελεῖ μόνον μίαν ἀπὸ τὰς γραφικότερας συνθέσεις τοῦ θαυμασίου τριπτύχου, γῆς, οὐρανοῦ, καὶ θαλάσσης, ποὺ ἀπαρτίζουν, κατὰ κανόνα, τὴν Κυκλαδικὴν μας σκηνογραφίαν. Ἀλλὰ, ἐν τῷ ἀληθῆς νόημα τῆς ζωῆς μας αὐτῆς εὐρίσκεται εἰς τὸ νὰ ὑπηρετῶμεν, ὅσον τὸ δυνατὸν πληρέστερον καὶ καθαρώτερον, τὰς πάσης φύσεως ἀξίας, ἡ Σύρος ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως μίαν ὑψηλὴν πολιτιστικὴν καὶ ἠθικὴν ἔννοιαν. Διότι ἐδῶ, ἐπάνω εἰς τὰ φωτόλουστα καὶ λιτὰ τῆς ἐδάφης πρωτοήνησεν ὁ νεοελληνικός μας πολιτισμὸς μετὰ τὴν παράλληλον ἀνάπτυξιν καὶ τῆς ὑλικῆς προσόδου καὶ τῆς οικονομικῆς ἀλλαγῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν πνευματικῶν καὶ τῶν ἠθικῶν ἀξιών, ποὺ βεβαιώνουν τὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁδηγοῦν, τὴν ζωὴν πρὸς τὰ ὕψη καὶ πρὸς τὴν τελειώσιν τῆς. Καὶ ὑπῆρξεν ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς τὸ ἀφροσπεράνωμα τοῦ ἐπαναστατικῆς κύματος διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Γένους μας, ποὺ τὸ διήγειραν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἡρώων τοῦ 1821 οἱ θούριοι τοῦ Ρήγα Φεραίου καὶ τὸ λάβαρον τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ.

*

Τὸ δημιουργικώτερον πνεῦμα οικονομικῆς δραστηριότητος, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ, ἐπραγματοποιήθη τότε ἀπὸ τοὺς πρώτους οἰκιστὰς τῆς Σύρου. Οὐσία δὲ τῆς ἀλλαγῆς καὶ τῆς δραστηριότητός των αὐτῆς ὑπῆρξεν ὄχι ἀπλῶς τὸ ὠφέλιμον, ἀλλὰ καὶ τὸ καλὸν καὶ ἡ ἀρετὴ, εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς. Ἐλάτρευσαν, ἐξ ἴσου, καὶ τὸν Κερδῶν καὶ τὸν Λόγιον Ἑρμῆν, διαποτιζόμενοι, ἰσομερῶς καὶ ἰσοζύγως, καὶ ἀπὸ τὴν ἔφειν τοῦ κέρδους καὶ τῆς ἀνέσεως, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν τρίδυμον ἀγάπην πρὸς τὸ ἀγαθόν, τὸ ὡραῖον καὶ τὸ ἀληθές· ποὺ χωρὶς τὴν ἐπιδιώξιν τους, ὑλιστικοποιεῖται καὶ ἀποβαίνει σκληρὰ, στυγνὴ καὶ θλιβερὰ ἡ ζωὴ καὶ ἀμαυρῶνεται καὶ κατασιπλῶνεται ἡ «θεία εἰκὼν» τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ δύναται ἡ Σύρος, ἀκόμη καὶ σήμερον, νὰ καυχᾶται, ὅτι ἐν ἀναλογία πάντοτε πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς καὶ πρὸς τὴν ἔκτασίν τῆς, κατασκομεῖται πλουσιώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην Ἑλληνικὴν πόλιν καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμη τὴν πρωτεύουσαν—ἀπὸ περισσότερα ἀγαθοεργὰ καθιδρύματα, ποὺ ὑπογλυκαίνουν τὴν ἀνθρωπίνην δυστυχίαν καὶ ἀποτελοῦν τὸ ἐπιστέγασμα καὶ τὸ ἀσπίδι τοῦ πολιτισμοῦ. Ἔχει ἀκόμη ἡ Σύρος τοὺς ἐπιβλητικωτέρους καὶ λαμπροτέρους ναοὺς, τοὺς ἀφιερωμένους εἰς τὴν κοινὴν προσευχὴν καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ὅποιοι διασαλπίζου-

ζουν τὸ θερμὸν θρησκευτικὸν συναίσθημα τῶν κατοίκων τῆς.

*

Ἐπὶ τῆς ἀναμφιβόλως ἔξαρσις καὶ πάθος εἰς τὴν τόσον λησμονουμένην ἀτυχῶς σήμερον δημιουργικὴν ἐκείνην προσπάθειαν τῶν πρώτων οἰκιστῶν τῆς Σύρου. Ἐξαρσις καὶ πάθος, ποὺ ἐξεδηλώθησαν εἰς πλάτος καὶ εἰς βάθος. Ἐπὶ τῆς ἀγωνιστικῆς καὶ ὑψηλοφροσύνης θαμβωτικῆς, ποὺ ἀποτελοῦν πάντοτε τὴν πηγὴν τῶν λαμπρῶν ἐπιτευγμάτων, καὶ τὴν ρίζαν τῶν θριάμβων. Καὶ ἐξηγοῦν, διατὶ ἡ Ἱστορία εἶναι ἔργα πάντοτε τῶν ὀλίγων ἀξίων ἀνθρώπων.

Μία τραγικὴ μοῖρα τοὺς εἶχε πλήξει. Καὶ κατέφυγαν ἐδῶ, ἀναζητοῦντες εἰς τὴν φιλόξενον αὐτὴν γῆν ἄσυλον καὶ ἀνάπαυαν καὶ ὀλίγην ἀνακούφισιν ἀπὸ τὴν ἀπροσμέτρητον δυστυχίαν τους. Κατέφυγαν, ὅπως καταφεύγουν ἐπάνω εἰς τοὺς ἰστούς τῶν ποντοπόρων πλοίων τὰ ἀποδημητικὰ πτηνὰ, ὅταν πλήττονται ἀπὸ φοβερὰν καταιγίδα. Καὶ ὅμως, ἡ ἀβυθομέτρητος ἐκείνη συμφορὰ καὶ δυστυχία των ὑπῆρξε τὸ ἔναυσμα, ποὺ ἐπυροδότησε τὴν ψυχὴν των μετὰ ἡρωϊκὴν διάθεσιν. Καὶ ὄχι μόνον ἐδημιούργησαν, ἐντὸς ἐλαχιστοτάτου χρόνου μίαν εὐημεροῦσαν νέαν πατρίδα, ἀλλὰ καὶ ἤνοιξαν δρόμους πρὸς τὴν πραγμάτωσιν μιᾶς ἰδανικῆς, δύναμαι νὰ εἶπω, πολιτείας.

Καὶ χωρὶς καμμίαν ἀπολύτως ὑπερβολὴν, ἐδῶ εἰς τὴν Σύρον, ἐξεδηλώθη τότε τὸ ἐξάισιον ἐκεῖνο, θαῦμα τοῦ Ἑλληνικοῦ δυναμισμού καὶ τῆς δημιουργικότητος τῆς Φυλῆς μας, ποὺ ἐπραγματοποιεῖτο συγχρότατα κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἱστορικῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους μας, εἰς ὅλας τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου ποὺ ἐχαριτώθησαν διὰ τοῦ ἐποικισμού τῶν Ἑλλήνων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀπὸ τὴν αἰωνοπόρον Ἀργῶ τῆς Ἑλλάδος μας ἐξώρμα ἡ κατάλευκος περιστέρα τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέας καὶ μετεμάρφωνεν εἰς ὁάσεις τὰς ἀξένους καὶ Σκυθικὰς ἐρημίας· καὶ ἐδημιούργει παντοῦ ἀνθρώπους καὶ εὐημερούσας ἀποικίας. Παρόμοιον συνέβη τότε καὶ ἐδῶ. Ἰδοῦ, διατὶ στρέφωμεν εὐλαβικὴν καὶ νοσταλγικὴν πάντοτε τὴν σκέψιν μας πρὸς τὴν Σύρον. Καὶ ἰδοῦ διατὶ τιμῶμεν καὶ ἀγαπῶμεν, ἐκ βάθους ψυχῆς, τὴν ὡραίαν αὐτὴν καὶ γραφικωτάτην πρωτεύουσαν τῶν Κυκλάδων μας.

*

Καὶ ἐρωτῶ. Πόθεν λοιπὸν ἐξεπορεύθη ἡ θαυματουργὸς δημιουργικότης καὶ ἡ πραγματοποιεῖς ἐκείνη δύναμις, ποὺ, ἐπὶ δεκαετηρίδας συναπτάς, ἐδιφρηλάτει εἰς τὸ στερέωμα τῶν στοχασμῶν καὶ κατηύθυνε, μετὰ τὴν καθολικὴν ἰσχύν, τὰς σκέψεις καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν πρώτων οἰκιστῶν τῆς; Πῶς κατάρθωσαν οὗτοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐπαναστατικῆς σεισμοῦ, ποὺ μετέβαλλε τὰ πάντα γύρω τους εἰς ἄμορφον σωρὸν τέφρας

καὶ ἐρείπιων, νὰ ἐμφανίζονται τόσον ἤρμιοι, τόσον ἀποδοτικοί, καὶ μὲ τόσον φωτεινὴν κατεύθυνσιν τῆς βουλήσεώς των; Ποῖος τοὺς ἐδίδαξε νὰ μὴ σκέπτονται ἐγωπαθῶς μόνον καὶ ἰδιοτελῶς, γεγονὸς ποὺ προκαλεῖ τὸν ἠθικὸν καὶ τὸν ψυχικὸν θάνατον πάσης κοινωνίας; Ποῖος τοὺς ἔμαθε νὰ εἶναι ἠθικαὶ προσωπικότητες; καὶ νὰ ἔχουν πίστιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ εὐλάβειαν πρὸς τὴν Δικαιοσύνην καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν; Πόθεν ἐνεπνέοντο διὰ νὰ πραγματοποιοῦν τὸ ἀγαθὸν καὶ νὰ δέχονται ὡς πηγὴν τῆς εὐημερίας των τὴν προαγωγὴν τῆς εὐημερίας καὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου; Πόθεν ἐδιδάχθησαν ὅτι μία χώρα, μὲ ἐλευθέρους θεσμοὺς, τότε μόνον εὐτυχεῖ καὶ τότε μόνον παραμένει ἰσχυρὰ καὶ ἀκλόνητος, ὅταν δὲν παραπαίῃ ἠθικῶς καὶ δὲν ἐκφραυλίζεται εὐδαιμονιστικῶς, ἀλλὰ πραγματοποιεῖ ταῦτοχρόνως καὶ τὴν ὑλικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τῆς ἄνοδου;

Οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἀπαντῶμεν, εἰ μὴ ἀπὸ τὴν Ἑλληνοχριστιανικὴν μας παράδοσιν ποὺ ἀποταμιευμένη ὡς προγονικὴ πνευματικὴ ἐμπειρία εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ μας, καθορίζει τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων κινεῖται ἡ ἐλευθερία του.

Αὐτὴ διαμορφώνει τὴν ὁμαδικὴν του ψυχολογίαν. Αὐτὴ κατευθύνει τοὺς προσανατολισμοὺς του καὶ τὰς κλίσεις του, καὶ σφραγίζει τὴν ψυχὴν του μὲ ἰδιάζοντα δημιουργικὸν ρυθμὸν. Αὐτὴ, ὡσὰν κρῖκος ἀδαμαντίνης ἀλύσεως, συνέχει τὰς ἐποχὰς καὶ τὰς γενεάς, καὶ μεταλαμπαδεύει μυστικῶς τὰ αἰσθήματα τῶν νεκρῶν εἰς τοὺς ἐπιζῶντας. Αὐτὴ ἱεραρχοποιεῖ τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν Ἑθνικὴν του ζωὴν, καὶ φωτίζει καὶ ποδηγετεῖ τὰ σκιρτήματα καὶ τοὺς παλμοὺς τῶν καρδιῶν του. Αὐτὴ ἐμπνέει τὰς ἀνωτέρας συλλήψεις του καὶ σχηματικοποιεῖ ἐντὸς τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων του τὴν φυσιογνωμίαν του. Αὐτὴ εἶναι ὁ μυστικὸς φάρος, ποὺ φωτοδοτεῖ τὴν ἱστορικὴν του πορείαν. Καὶ αὐτὴ κατοχυρώνει καὶ ἐξασφαλίζει τὴν αὐστηρὰν πειθαρχίαν του εἰς τὰ ἀνώτερα προγονικὰ αἰσθήματα καὶ ἰδεώδη, ποὺ ἡ συνέχισις των ἐξωραίζει καὶ ἐξαγιαίνει τὴν περαστικὴν μας αὐτὴν ζωὴν.

*

Ἴσως θὰ μοῦ ἀντεῖπη τις ἀπὸ τοὺς ὑπεράγαν προσδευτικούς καὶ τοὺς εἰκονοκλάστας, ποὺ ὑπερπλεόνασαν ἀτυχῶς εἰς τοὺς καιροὺς μας αὐτοὺς, ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἡ Παράδοσις—οἰαδήποτε Παράδοσις—καταλύει τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἐπιβάλλει χειροπέδας εἰς τὸν ψυχικὸν δυναμισμὸν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν. Τὸ πνεῦμα, εἶπεν ὁ θεὸς Παῦλος, εἶναι ἄπειρον καὶ «πνέει, ὅπου θέλει». Καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ πρέπει νὰ εἶναι στίβος ἀναπεπταμένος καὶ χωρὶς ἐμπόδια διὰ τὴν ἐλευθερίαν!....

Τοῦ ἀπαντῶμεν, ὅτι ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι μία αὐθαίρετος ἔννοια; ποὺ ἀποκαλύπτεται ὡς μία ἀπύθμενος ἄβυσσος. Ἄλλὰ εἶναι πνευματικὸς προσανατολισμός, ποὺ ὑψώνεται πρὸς τὴν θείαν ἰδέαν· καὶ ποὺ δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς πνευματικῆς ἐμπειρίας καὶ πρὸς τὰς ἰδέας καὶ τὰ συναισθήματα τῆς ἱστορικῆς Παραδόσεως. Ἡ ἐλευθερία ἔχει φύσιν πνευματικὴν. Καὶ κάθε τῆς ἐνέργεια κατατείνει

καὶ ἀποβλέπει πρὸς ὑψηλότερας καὶ πρὸς θειότερας μορφὰς ζωῆς.

Καὶ ναὶ μὲν δὲν ἤμπορεῖ νὰ φορῇ ἀλύσεις καὶ νὰ εἶναι δορυάλωτος καὶ αἰχμάλωτος ὀρισμένων ἀντιλήψεων καὶ ἀξιών. Δὲν εἶναι δυνατὸν ὅμως αἱ ἐνέργειαι τοὺς νὰ εἶναι ἀλόγιστοι ὀλοσχερῶς. Διότι, ἐὰν ἀποβῇ ἀσύδοτος, δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀβυσσαλέα βάραθρα. Καὶ ἀποσωμένη ἀπὸ τὸν Θεόν, ποὺ εἶναι ἡ ἀρχέγονος πηγὴ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἤμπορεῖ νὰ ἀλλάξῃ φύσιν καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὸν Ἑωσφόρον εἰς Σατανᾶν. Τοιοῦτοτρόπως πραγματοποιεῖται μία ἐλευθερία κακοποιός, ὅπως μᾶς τὴν περιέγραφεν ἀριστοურγηματικῶς ὁ ἀρχαῖος τραγικός, καὶ ὅπου χαρακτηρίζεται ὡς κακὸς «ὁ μὴ τι δρῶν καλόν». Καὶ τῆς ἀσύδοτου καὶ κακοποιοῦ αὐτῆς ἐλευθερίας τὸ Ἔθνος μας ἔλαβε δυστυχῶς, πρὸ ὀλίγου καιροῦ, πικροτάτην ἐμπειρίαν καὶ γνῶσιν, ὅταν ἐξέσπασεν ἀχαλίνωτος καὶ ἀναρχομένη ἡ κομμουνιστικὴ θεομηγνία ποὺ ἐπληξε τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἐνεφανίσθη μὲν, ὡς νέα δῆθεν καὶ προοδευτικὴ κοσμογονία, ὑπῆρξεν ὅμως εἰς τὴν πραγματικότητά πυρρίνη πνοὴ μαύρης Κολάσεως, ποὺ ἐσκόρπισεν παντοῦ ἐρείπια καὶ ἐγέμισε τὴν ψυχὴν μας ἀπὸ πένθη καὶ τὰ μάτια μα; ἀπὸ δάκρυα.

Καὶ ἐρωτῶ, ἤμπορεῖ λοιπὸν νὰ εἶναι καὶ ν' ἀποκαλῆται ἐλευθερία ἡ δουλικὴ συμμόρφωσις πρὸς τὰς ἐπιταγὰς μιᾶς ἐπικρατούσης ἀνηθικοῦ μερίδος; Ἡ μήπως εἶναι ἐλευθερία ἡ ἀσεβὴς καταφρόνησις καὶ ἡ ἀνευθρίαστος καταπάτησις πάσης εὐπρεπείας καὶ πάσης παραδόσεως καὶ ὄλων ἐκείνων τῶν ἱερῶν αἰσθημάτων, ποὺ ἀνεστήλωσαν ὡς κανόνας βίου καὶ ὡς ἀξίας πολιτιστικὰς αἱ ἀποδραμοῦσαι γενεαί;

*

Ἡ ζωὴ ἀγαπητοί μου, δὲν ἐξαντλεῖται μέσα εἰς τὴν λογικὴν. Οὔτε ἐντὸς τῆς ἀκορέστου ἱκανοποιήσεως τῶν ἐνοστικῶν μας καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν μας. Ἡ ζωὴ ἔχει ἱερότητα. Καὶ ἔχει βάθος ἀπροσμέτρητον. Καὶ ἔχει ἀξίαν, μόνον ὅταν εἶναι μάχη συνεχῆς καὶ ἀδιάλλακτος πρὸς τὸ κακόν. Καὶ ὅταν ἀντιμετωπίζεται ὡς χρέος καὶ ὡς εὐγενὴς θυσία. Χρέος πρὸς τὴν οἰκογενείαν. Χρέος πρὸς τὴν κοινωνίαν. Χρέος πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ πρὸς τὴν εὐρυτέραν πατρίδα. Αἱ ὠραιότεραι πράξεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἐμπνέει τὸ καθήκον. Ὁ Σταυρὸς εἶναι ὁ δρόμος πρὸς τὴν Ἀνάστασιν. Καὶ αἱ λαμπρότεραι σελίδες τῆς ἱστορίας εἶναι ἐκεῖναι ποὺ ἔχουν γραφῆ, μὲ τὴν φλόγα τῆς πίστεως καὶ μὲ τὸν ἠρωτισμὸν τῆς αὐτοθυσίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιταγὴ ποὺ ἐκπορεύεται ἀπὸ τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν μας. Αὐτὸ μᾶς διδάσκουν αἱ τίμια Ἑθνικὰ μας Παραδόσεις.

Καὶ μὲ τὴν ἀκαταμάχητον δύναμιν τῶν παραδόσεων αὐτῶν ἀντιμεταπίσατε, κατὰ τὴν κατοχὴν ἐπάνω εἰς τὰ λιτὰ αὐτὰ ἐδάφη τῆς Σύρου σας τὴν γενοκτόνον ἐπιβουλὴν τῶν κατακτητῶν. Καὶ οὔτε χυδαῖοι τρομοκρατήσεις, οὔτε ἀπαίσιαι στερήσεις, οὔτε ἡ φρικτὴ πείνα, οὔτε καὶ ὁ θάνατος, ποὺ ἐθέριζε καθημερινῶς τοὺς γονεῖς σας, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, σας, καὶ τὰ τέκνα σας, δὲν ἔκαμψαν τὴν ἐθνικὴν σας ἀξιοπρέπειαν

καὶ δὲν ἐδάμασαν τὸ ὑπερήφανον φρόνημά σας. Καὶ ὡς ἄλλοι ἐλεύθεροι πολιορκημένοι, ἀπεδείξατε τότε εἰς τὸν κατακτητὴν καὶ εἰς τὸν κόσμον ὅλον τὴν γρανιτώδη ὑπόστασιν τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, καὶ ὅτι κανεὶς Μεσσιανισμὸς ὑλιστικοῦ χαρακτῆρος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιζήσῃ ἐπάνω εἰς τὴν ἱερὰν γῆν τῆς Ἑλλάδος μας, ὅπως τὸ ἐπαληθεύει συνεχῶς ἡ ἱστορία της. Καὶ ἐδιδάξατε ἀκόμη ἐπιπροσθέτως, ὅτι ὅπου παραμένει ζωντανὴ ἡ δύναμις τῆς προγονικῆς παραδόσεως· καὶ ὅπου πάλλονται αἱ καρδίαι ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν συνείδησιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ παραδεδομένα, ἐκεῖ τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ οὐδέποτε καταπίπτει, ἡ πίστις οὐδέποτε ἐξασθενεῖ, καὶ ἡ ἱστορία οὐδέποτε χάνει τὴν αἴγλην της. Μαραίνεται μόνον ἡ δάφνη τῆς νίκης καὶ τῶν θριάμβων καὶ πίπτουν μόνον οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶτε στεροῦνται μακρᾶς παραδόσεως εἶτε τὴν ἀρνοῦνται. Διότι ἀπλούστατα δὲν ἔχουν πνευματικὸν βάθος.

*

Καὶ διὰ νὰ σᾶς καταστήσω ἀκόμη ἐναργέστερον πόση εἶναι ἡ δύναμις τῆς παραδόσεως, ὅταν παραμένῃ ὡς ἱστορικὴ ζωῶσα συνείδησις, καὶ ὡς ἐμπνέουσα προγονικὴ κληρονομία μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ, σᾶς ὑπενθυμίζω τὸ παράδειγμα τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ, πού ἡ ἀλύγιστος προσήλωσις του πρὸς τὴν Παράδοσιν ἐπὶ δύο σχεδὸν χιλιετηρίδας, συνδιασθεῖσα μὲ τὴν σύγχρονον τεχνικὴν, ἐπραγματοποίησεν εἰς τὰς ἡμέρας αὐτὰς τὸ θαῦμα τῆς ἀναβιώσεως τῆς Ἑβραϊκῆς Ἐθνικῆς του Ἑστίας!

Ἐπεισθητε λοιπὸν, ἡ ὄχι, ὅτι ἀποτελεῖ ἀφροσύνην ἡ παραθεώρησις τοῦ ἱστορικοῦ πνεύματος καὶ ἡ ὑποτίμησις τῆς μεγίστης ἀξίας τῆς προγονικῆς παραδόσεως; Εἰς τὴν ἐπίρρωσιν ἀκριβῶς τῆς Κυκλαδικῆς ἱστορικῆς μας μνήμης καὶ εἰς τὴν ἀναστίλωσιν τῶν ὠραίων Κυκλαδικῶν παραδόσεων ἀπέβλεψεν καὶ ἀποβλέπει ἡ «Ἐταιρία Κυκλαδικῶν Μελετῶν», τὴν ὁποίαν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπῶ τὴν στιγμὴν αὐτήν....

Ποῖον ὅμως εἶναι τὸ περιεχόμενον τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς Παραδόσεως; Ποῖα εἶναι ἡ βαθυτέρα οὐσία της;

Τὸ θέμα εἶναι μέγα. Μέγιστον δύναμαι νὰ εἶπω καὶ ἐντελῶς θεμελιῶδες διὰ τὴν ἐποχὴν μας· πού εἶναι ἐποχὴ βαθείας ἐσωτερικῆς κρίσεως καὶ ἀδιαλλάκτου ἐχθρότητος τοῦ ἀνθρώπου—καὶ ἰδιαιτέρως τῆς νεότητος—πρὸς τὰς παλαιὰς μορφὰς τῆς ζωῆς, τῆς ὁποίας συντρίβει μὲ ἐξαλλότητα τὰς πλάκας τῶν ἠθικῶν της ἀξιών.

Καὶ τὸ ἀποκαλῶ μέγα καὶ θεμελιῶδες τὸ ζήτημα, διότι εἶναι ἐξώφθαλμον ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας μας αὐτὰς ὑφίσταται ἓνας συνεχῆς μετασχηματισμὸς ἰδεῶν καὶ συναισθημάτων· καὶ τῶν ἠθῶν, τῶν ἐθίμων μας· καὶ γενικώτερον τῶν βιωμάτων μας. Μία μάχη, ἀφανῆς δύναμαι νὰ εἶπω καὶ χωρὶς μέτωπον, μάχη ὅμως κρατερὰ καὶ σκληρὰ καὶ πολυσήμενος διεξάγεται εἰς τὰ βάθη τῶν συνειδήσεων. Μάχη ἐπικρατήσεως, τὴν ὁποίαν δίδουν αἱ ἠθικαὶ ἀξίαι πρὸς τὰς ὑλιστικὰς καὶ εὐδαιμονιστικὰς τοιαύτας. Μάχη καθ' ἣν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπέβη ὁ ἀγωνιστικὸς στίβος, ὅπου ἀνταγωνίζονται ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀναγκαιότης

καὶ ὁ πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς κόσμος πρὸς τὸν φυσικόν.

Καὶ αὐτομάτως τίθεται πρὸ ἡμῶν τὸ ἐρώτημα. Ποῖοι πρέπει νὰ εἶναι οἱ προσανατολισμοὶ μας; Καὶ ποῖα ἡ στάσις μας; Διότι ἄς μὴ πλανώμεθα. Ζῶμεν καθ' αὐτὰς εἰς μίαν συνεχῆ παρέκκλισιν ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν μας γραμμὴν. Ὅλοι αἱ ἀρχαῖαι μορφαὶ τῆς ζωῆς περιπίπτουν συνεχῶς εἰς ἀχρηστίαν. Καὶ γίνεται αὕτη ἀμορφος καὶ ἀποκρουστικὴ ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τοὺς ἐξ ἡμῶν γηραιότερους. Διότι ἀποστρέφωμεν, ὁλοῦν καὶ περισσότερον, τὸ πρόσωπόν μας ἀπὸ τὴν παλαιὰν πλαστικὴν της ὠραιότητα. Καὶ ἡ αἰσθητικὴ μας ἀλλοιώνεται, διὰ νὰ μὴν εἶπω διαστρέφεται. Καὶ ἡ Τέχνη εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις της, ὅπως καὶ ἡ Ποίησις, γίνεται ἀκατάληπτος καὶ Φουτουριστικὴ. Καὶ συνεχῶς ἀποχρωματίζομεθα. Καὶ ἀποβαίνουμεν ἀ ν τ ι π α ρ α δ ο σ ι α κ ο ἰ. Καὶ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς συγχρόνου προβληματικότητος εἶναι, ὁ συνεχῆς μετασχηματισμὸς τῆς Κοινωνικῆς ὁλότητος εἰς «ἀνώνυμον μᾶζαν».

Καὶ πιστεύω, μὲ ὄλην μου τὴν ψυχὴν, ὅτι αἱ ἀντιδράσεις μας πρέπει νὰ γίνουιν ἔντονοι. Καὶ ὅτι ἡ νομοθεσία μας, πού συνεχῶς μεταβάλλεται, πρέπει νὰ παύσῃ ν' ἀντλή μονοπλευρῶς τὰ στοιχεῖα της, ὅπως ἀτυχῶς συμβαίνει σήμερον, ἀπὸ ξένους θεσμοὺς καὶ ἀπὸ ξένας νομοθεσίας. Καὶ ἀκόμη ὅτι ὀφείλει νὰ ἐμποτιζέται ἀφθονώτερον ἀπὸ τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτιστικὰ συναισθήματα τοῦ λαοῦ μας, καὶ ν' ἀναβλύζῃ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἱστορίας μας καὶ τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς μας Παραδόσεως.

Ἄς μὴ αὐταπατώμεθα: Καὶ ἄς μὴ ἐντροπώμεθα, διότι μᾶς ἀποκαλοῦν ὑπαναπτύκτους. Ἄς ἔχωμεν ὑψηλὰ τὰ μέτωπα. Διότι ἡμεῖς ὑπῆρξαμεν, εἰς ὅλους τὰς κρίσιμους καιροὺς οἱ αἰμοδοταὶ τῆς Οἰκουμένης. Ἀπὸ ἡμᾶς ἐτροχῆθησαν ὅλοι οἱ διανοητικοὶ τροχοὶ τοῦ κόσμου. Καὶ εἶναι πλάνη νὰ νομίζωμεν, ὅτι ἐν ὀνόματι τῆς Ἐπιστήμης καθιστάμεθα αὐτόνομοι καὶ ἐλεύθεροι. Διότι ὅλα γύρω μας ἀπελευθερώνονται. Καὶ ἡ Τέχνη καὶ ἡ Ἐπιστήμη καὶ τὰ πάντα. Πλὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ὅποιος ἀποβαίνει δούλος· καὶ ὁλοῦν καὶ περισσότερον αἰχμάλωτος τῆς μηχανῆς καὶ τῆς Τεχνικῆς.

Δὲν ἀποκρούομεν, πᾶν ἄλλο, τὴν γνῶσιν καὶ τὰς νέας πνευματικὰς ἐμπειρίας. Ἀλλὰ ἡ γνῶσις, πιστεύομεν, ὅτι πρέπει νὰ συμπαρακαλοῦθῃται μὲ τὴν πίστιν· καὶ νὰ συμβαδίζῃ μὲ τὴν μυστικὴν ἐνόρασιν τοῦ θεοῦ κόσμου, καὶ μὲ τὰ ἱερὰ βιώματα τοῦ Ἔθνους μας. Ἀρκετὰ ἐταλαιπωρήθημεν ἕως τώρα ἀπὸ τὴν ἀφρονα ξηνηλασίαν τῶν θεωριῶν μας καὶ ἀπὸ τὴν μεταφύτευσιν εἰς τὴν χώραν μας ξένων ἐντελῶς ἀντιλήψεων καὶ ξένων ἠθῶν. Ἄς μὴ πλανώμεθα. Αἱ Ἑλληνοχριστιανικαὶ μας παραδόσεις ἀποτελοῦν τὸν ἀκατάλυτον στήμονα τοῦ Ἐθνικοῦ μας βίου. Εἶναι ἡ ἀποκρυστάλλωσις τῆς προγονικῆς μας ζωῆς καὶ τὸ ἀπόσταγμα τῶν ἱερῶν συναισθημάτων τῶν παρελθουσῶν γενεῶν. Καὶ αὐταὶ θὰ μᾶς δίδουν πάντοτε τὸν μῖτον, διὰ νὰ ἐξεργώμεθα ἀσφαλεῖς ἀπὸ οἰονδήποτε δαιδαλώδη καὶ θανατηφόρον Λαβύρινθον.

*

Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Ἑλληνοχριστιανικήν

κὴν Παράδοσιν καὶ εἰς τὸ νόημά της. Ὁ ὀρισμὸς της εἶναι ἀναμφιβόλως δυσχερής. Διότι ἔχει ἔκτασιν καὶ βάθος, ὅσαν καὶ ἡ αἰωνόβιος ζωὴ τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ θὰ ἡδυνάμεθα νὰ τὴν ὀρίσωμεν, ὅτι εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον κατενόησεν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τὴν Χριστιανικὴν ἀλήθειαν. Εἶναι ἡ ἀποσαφήνισις τῆς χριστιανικῆς πορείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἐντὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας του.

Δύο λαοὶ ἐνεφάνισαν, ἐκ γενετῆς, τὴν σφραγίδα τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς δωρεᾶς τοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῦ μετώπου των, ὁ Ἑβραϊκὸς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς.

Ὁ πρῶτος κατέρχεται πρὸς ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὕψους τῶν αἰώνων, μὲ γενάρχην του πνευματικὸν τὸν θεόπτην Μωϋσῆν· πού ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ τὰς λαμπηδόνας τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποῖαν ἀντιμετώπισε καὶ βαστάζει εἰς τὰς χεῖρας του τὰς πλάκας τῶν δέκα ἐντολῶν, πού ἐνεχάραξεν αὐτὸς οὗτος ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἑλληνικὸς ἐνεφανίσθη, ἀπὸ τὴν χαραυγὴν τῆς ζωῆς του, χειραγωγούμενος ἀπὸ τὸν θεῖον Ὀμηρον, καὶ εἶναι ὁ ἀνέσπερος ἥλιος τῆς ποιήσεως, πού φωτίζει τὰ πάντα μὲ γλυκύτερον λυτρωτικὸν φῶς. Ἐγένετο διὰ τοῦτο ἡ ἀσπείρευτος Κασταλία τῆς δημιουργικῆς ἐμπνεύσεως, πού κατήρδευε τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, καὶ ἀνέδωκεν τὸ πανεύσομον ἄνθος τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, πού ἀρωματίζει ἔκτοτε τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Οἰκουμένης.

Μία καταπληκτικὴ πνευματικὴ ἀνοδος ἐσημειώθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀμήρου εἰς τὴν ἱστορικὴν σταδιοδρομίαν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ κόσμου. Καὶ ὅπως ἡ ἀρχαία Ἀθηνα μυθολογεῖται ὅτι ἐξεπήδησε πάνοπλος ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Διός, τοιουτοτρόπως ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀνεπήδησεν παντοδύναμος καὶ θεοεικέλος ὁ Ἑλληνικὸς λόγος πού διὰ νὰ συλλάβῃ τὴν ἀλήθειαν ἐψηλάφισε τὰς θύρας πάσης γνώσεως καὶ ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐμουσούργησε πᾶσαν χίμαιραν. Καὶ ἔκτοτε οἱ πρὸ αὐτοῦ γεννηθέντες πολιτισμοὶ παρέμειναν ἀτροφικοὶ καὶ στεῖροι καὶ ἄγονοι· καὶ ἐκβάλλουν ὄλοι εἰς τὸν ἀειδίτητον ποταμὸν του. Καὶ παντοῦ ὅπου σημειοῦται ἀληθῆς πρόοδος ἔχει μοιραίως τὴν σφραγίδα του τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα.

Ἀπὸ τὰ σπλάγχνα δὲ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, πού παρέμεινε ὁ ἀπαραβίαστος καὶ ἀμετάθετος θεματοφύλαξ τῶν δέκα ἐντολῶν τοῦ Ἰεχωβά, ἐγεννήθη ὑπὸ τῆς Μαρίας τῆς Παρθένου, αὐτὴ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, πού ἀπέβη ὁ θεὸς λυτρωτῆς τοῦ Κόσμου, διὰ τῆς ἀποκαλυφθείσης ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου του ἀληθείας.

Ἐπὶ μακρὸν τὸ ἀνθρώπινον γένος προπαρσκευάζετο διὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ λυτρωτικοῦ του κηρύγματος. Οἱ Ἑβραῖοι Προφῆται διαρκῶς προανήγγελλον τὸν ἐρχομὸν τοῦ Μεσσία. Ὁ δὲ Σωκράτης, κατεχόμενος ἀπὸ τὴν ἄσβεστον δίψαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ μιᾶς ἀνωτέρας ζωῆς, τὴν ὁποῖαν διησθάνετο, ἐκήρυττε πρὸ τῶν ἐκπλήκτων δικαστῶν του («καθεύδοντες διατελοῦτε ἄν, εἰ μὴ τινα ὁ Θεὸς καταπέμψῃ φειδόμενος ἡμῶν»). Καὶ ὄντως ἐφείσθη ὁ Θεὸς τοῦ δημιουργήματός του: Καὶ εἰς μίαν πτωχικὴν καὶ ἄσημον φάτνην τῆς Βηθλεὲμ συννητήθη ἡ ἀπειρος θεῖα ἀγάπη, μὲ τὴν ἀμοιβαί-

αν τοῦ ἀνθρώπου ἀγάπην· καὶ ἐπραγματοποιήθη τὸ μυστήριον τῆς Ἀπολυτρώσεως. Θὰ ἦτο ἀσφαλῶς ἀδύνατον νὰ ἐκπληρωθῇ καὶ νὰ πραγματοποιηθῇ, ἐὰν δὲν εἶχε γεννηθῇ ἐντὸς τοῦ κόσμου μία πανάσπιλος καὶ πανάμωμος γυναικεῖα φύσις, πού θὰ ἦτο ἰκανὴ νὰ δεχθῇ ἐντὸς τῆς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ Θεοτόκος ἀποτελεῖ τὴν ἐγκόσμιον βασίαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

*

Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε κοσμογονικὸν γεγονός καὶ ἡ ὀγδόη ἡμέρα τῆς Δημιουργίας. Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ ἄλλως, παρὰ ὡς ἡ φανέρωσις ἐντὸς τοῦ κόσμου τῆς ἀβυθομετρήτου θείας ἀγάπης· πού σκοπὸς της ὑπῆρξεν ἡ μεταποίησις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἡ διαμόρφωσις ἐνὸς νέου τύπου πνευματικοῦ ἀνθρώπου. Καὶ καθολικώτερον ἡ «μεταμόρφωσις» καὶ ἡ «θέωσις» τῆς ζωῆς.

Ὁ Ἑλληνισμὸς, πού ἡ πνευματικὴ του ζωὴ ὑπῆρξε ὑψηλὴ, καὶ ἡ ἀνωτέρα του φύσις εἶχε φανερωθῇ μὲ ἀδιάπτωτον δημιουργικὴν δύναμιν, εἶχεν περὶ τοῦτο προαισθήσεις σαφεῖς. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνήσυχτοι, ἀνήγειραν βωμὸν πρὸς τὸν Ἄγνωστον Θεόν. Κατενόησε διὰ τοῦτο ὀξέως, καὶ εὐθὺς ἀμέσως, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἦτο γεγονός ἀποκαλυπτικὸν πού ἔφερεν ἐπανάστασιν εἰς ὅλα τὰ ἕως τότε κριτήρια τῶν ἀξιῶν τῆς ζωῆς. Καὶ ἀσφαλῶς τοῦτο ἐννοεῖ ἡ περιφημὸς φράσις τοῦ Χριστοῦ, πού ὅταν εἶδε διὰ πρώτην φοράν Ἑλληνας ἢ ἐλληνίζοντας Ἑβραῖους εἶπεν, «ὄν, ἡγγικεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Διέβλεπεν ὁ θεὸς μας λυτρωτῆς, ὅτι ὁ σπὸρος τοῦ Εὐαγγελίου του πίπτων εἰς τὴν τὴν ἀγαθὴν γῆν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος θὰ ἐριζοβόλει καὶ θὰ ἀνεβλάστανε, μυριόρριζος καὶ μυριόκλωνος. Καὶ ὄντως ἐπραγματοποιήθη ἡ πρόρρησις του. Καὶ δυνάμεθα ἀνενδοιάστως νὰ διακηρύξωμεν, ὅτι ἡμεῖς ἐδώκαμεν εἰς τὸν Κόσμον τὸν Θεὸν πού λατρεύει σήμερον. Ἀπὸ ἡμᾶς καὶ δι' ἡμῶν ἐπεδείχθη καὶ ἐπεφάνη καὶ ἠρμηνεύθη καὶ ἐλατρεύθη καὶ ἐκηρύχθη, ἕως τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης.

Εἰς τὴν γλῶσσάν μας ἐγράφη τὸ θεῖον του Εὐαγγελίου. Εἰς τὰς Ἀθήνας μας κατέπλευσεν μίαν ὥραιαν πρωτὴν τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς του ὁ θεὸς Παῦλος. Καὶ ἀπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον μας, τὸ ὑψηλότερον καὶ θεϊότερον βῆμα τῆς Οἰκουμένης, ἐκήρυξε τὸν Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν Χριστόν. Καὶ τὸ κήρυγμά του κατέλαβεν ἐντὸς ὀλίγου τὸν Παρθενῶνα, ὁ ὁποῖος μετεβλήθη εἰς ναὸν τῆς Θεοτόκου. Καὶ ἐκεῖθεν χειραγωγούμενος ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ιδέας ἐξώρμησε καὶ ἐκυρίευσεν ἐξ ἐφόδου τὸ πνευματικὸν Πάνθεον τῆς Οἰκουμένης.

Καὶ ὁ ὥραιος αὐτὸς Παράδεισος πού λέγεται Ἑλλάς ποτίζεται ἔκτοτε μὲ πρῶτα μὸς αἱμάτων διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τὸ ἀκτινωτὸν διάδημα τῆς θείας Παντοδυναμίας ἔχει ὡς λαμπροτέρους του ἀδάμαντας Ἑλληνας Ἁγίους καὶ Ἑλληνας Μάρτυρας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ νοῦς, βυθιζόμενος ὡς ξιφίας εἰς τὰς σκοτεινὰς ἀβύσσους τοῦ μέλλοντος, καὶ ἀναδυόμενος ὑπὸ τὸν ἑλληνικὸν οὐρανόν, βλέπει σαφῶς καὶ διασαλπίζει μὲ τὴν σάλπιγγα τοῦ Πνεύματος, ὅτι

ὅπως ὁ Χριστὸς εἶναι αἰώνιος, αἰωνία θὰ εἶναι καὶ ἡ Ἑλλάς.

*

Καταπληκτικὴ εἶναι ἡ προσπάθεια τὴν ὁποῖαν ὁ Ἑλληνισμὸς κατέβαλλεν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ, διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς Εὐαγγελικῆς ἀληθείας. Ὑπὸ τὸ βαρὺ πέλμα τῆς Ρωμαϊκῆς δεσποτείας αἱ διαθέσεις καὶ τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων τότε εἶχον ἀποβῆ ἄπτερα καὶ ἄγωνα καὶ ἐωσφορικὰ καὶ εἶχαν βυθισθῆ μέσα εἰς ἓνα παχύρυστον τέλμα εὐδαιμονισμοῦ. Ἀκόρεστος ἦτο ἡ ἀπληστία. Ἄγρια καὶ ἀνικανοποίητα τὰ πάθη. Αἰσχρὰ ἡ ζωὴ. Καὶ ἐκυριάρχει ἡ παμβασίλεια τοῦ ψεύδους καὶ τῆς στείρας καὶ ἀνόμου ζωῆς. Ἡ πνευματικὴ φύσις τοῦ ἀνθρώπου εἶχε παραμορφωθῆ. Εἶχε διαρρήξει οὗτος τὰς σχέσεις του πρὸς τὸ Θεόν. Καὶ ἦτο τόσον μεγάλη ἡ ἠθικὴ του ἐκπτώσις, ὥστε ἐξελαμβάνετο ὡς ἐλευθερία ἢ χειροτέρα δουλεία, ἢ δουλεία τῶν παθῶν.

Εἶναι λησμονημένοι σήμερον εἰς τὰ βάρη τοῦ χρόνου καὶ εἶναι βυθισμένοι μέσα εἰς τὰς σκοτεινάς ἀβύσσους τῆς λήθης οἱ καιροὶ ἐκεῖνοι. Καὶ κανεὶς δὲν ἤμπορεῖ — ὄχι ν' ἀνιστορήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ σκιαγραφήσῃ ἀμυδρῶς — τὴν πάλιν καὶ τοὺς ἀγῶνας πὺ κατέβαλεν τότε τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, διὰ νὰ μεταδώσῃ, μὲ τὴν σαγηνευτικὴν του πειθῶ καὶ ἐνέργειαν, τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Θεὸς καὶ Σατανᾶς, ἡ κακοποιὸς ἐκεῖνη ἀνωτέρα δύναμις, πὺ διὰ νὰ ἐξαπατᾷ ὑποδύεται συχνότατα τὸν ἄγγελον τοῦ φωτός, ἠγωνίζοντο μέσα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Τὸ κακὸν καὶ ἡ θλιψίς εἶχαν ὑπερπλεονάσει. Καὶ ἡ οἰκουμένη ἀνεστέναζε καὶ ἠγωνία, προσδοκῶσα τὴν ἀπολύτρωσίν της.

Τέλος ὅμως ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου ἐθριάμβευσε, καὶ ἡ «θεῖα εἰκὼν» τοῦ ἀνθρώπου ἀνεστηλώθη, μὲ τὸ αἷμα μυριάδων Ἑλλήνων Μαρτύρων, πὺ ὅπως λέγει ὁ θεὸς Παῦλος «ἐτυμπανίσθησαν, ἐπίστησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μιλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κοκκουχούμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὕρεσι, καὶ σπηλαίοις καὶ ὀπαῖς τῆς γῆς, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος» (Ἐβρ. ια' 36-38). Καὶ ἂν ὑπάρχη κάτι, πὺ νὰ βεβαιώσῃ, κατὰ τρόπον ἀδιάσειστον, τὴν θεϊότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἐνῶ πρὸ ὀλίγου οἱ ἥρωες τῶν Ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, πὺ εἶναι τὰ ἀριστουργήματα τοῦ πνεύματος, παλαιότες σκληρότατα πρὸς τὸ πεπρωμένον, ἐβάδιζον ἀπηλπισμένοι πρὸς τὸν Θάνατον, κινουῦντες εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν «τὸν φόβον καὶ τὸν ἔλεον», οἱ ἀπειροπληθεῖς μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ τὸν ἀντιμετώπιζαν ἤδη μὲ χαρὰν, καὶ ἐνθουσιῶντες καὶ ἀγαλλόμενοι. Διότι μέσα εἰς τὰς ψυχὰς των ἔλαμπεν ἡ εἰκὼν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Καὶ μέσα εἰς τὰς συνειδήσεις των εἶχε θεμελιωθῆ ἀπαρασάλευτος ἡ πίστις καὶ ἡ πεποιθήσις, ὅτι αἰωνία εἶναι ἡ ἀξία τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅτι ἔχει πλασθῆ οὗτος «κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν», πὺ κατοπτρίζεται ἐντὸς τῆς ἐλευθερίας του.

Ὁ δραματικὸς αὐτὸς ἀγὼν μεταξύ τῶν προμάχων τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς πίστεως καὶ τῶν ἀποστόλων τοῦ νέου δόγματος διήρκεσεν — ἄλλοτε ἐντεινόμενος καὶ ἄλλοτε λωφάζων — μέχρι τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Βαθμηδὸν ὅμως καὶ κατ' ὀλίγον, ἐπάνω εἰς τὰ συσσωρευόμενα ὀλοὲν ἐρείπια τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκυριάρχουν οἱ εὐνοῦχοι καὶ αἱ ἐταῖραι καὶ τὸ Κράτος ἀπέβαινε λεία τῶν βαρβάρων, ἐθεμελιώνετο μία νέα τάξις. Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἰδέα, μετουσιωμένη εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸν κατηύθυνε γοργῶς πρὸς τὴν ὀριστικὴν νίκην καὶ τὴν ἐπικράτησιν. Καὶ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος τὸ κατενόησε θεοπνευστως. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ μίαν προφητικὴν του ἐνόρασιν, μετέφερεν ἀποφασιστικῶς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Βυζάντιον, διὰ νὰ χρησιμοποιήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ὅλην τὴν ζωτικότητα καὶ ὅλην τὴν ἀκμὴν τοῦ Χριστιανικοῦ πλέον Ἑλληνισμοῦ.

Διότι ἀπὸ τὸ δεύτερον ἤδη ἡμισυ τῆς τρίτης ἐκατοταετηρίδος, τόσον ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἑλλάς, ὅσον καὶ ἡ Ἑλληνικωτάτη Μικρὰ Ἀσία, εἶχαν ἀποβῆ λαυρίζουσαι ἐστία τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ τὸ βαθυσήμενον αὐτὸ γεγονός δὲν κατοπτρίζει μόνον τὴν μεγαλόνοϊαν, τὴν φρόνησιν, καὶ τὴν ὑψηλὴν τόλμην τοῦ Μεγάλου καὶ Ἁγίου ἐκεῖνου Αὐτοκράτορος, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἐμφανὴς ἀπόδειξις τῆς θεογενοῦς φύσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Ἐκτοτε, τὸ προφητικὸν ὄραμα τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου — ὁ Σταυρὸς μὲ τὴν ἑναστρον γύρω του ἐπιγραφὴν «ἐν τούτῳ νίκα» —, ὑψώθη ἐπάνω εἰς τὰ λάβαρα τῶν στρατιῶν, ἀκαταμάχητον σύμβολον νίκης. Καὶ ἐνέπνεε καὶ κατηύθυνεν, ἐπὶ αἰῶνας μακροῦς, τὴν νέαν ζωὴν τῆς Αὐτοκρατορίας εἰς ὅλας τῆς τὰς ἐκδηλώσεις καὶ ἡ ὁποία μετουσιώθη ἐντὸς ὀλίγου χρόνου εἰς Ἑλληνικὴν.

Μία νέα ἐποχὴ ἀρχίζει ἔκτοτε διὰ τὸν Ἑλληνισμόν. Καὶ ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἡ ἐκουσία δηλαδὴ θυσία ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, υἰοθετήθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς ὁ νόμος τῆς πνευματικῆς ἀνόδου καὶ τῆς πραγματοποιήσεως μιᾶς ἀνωτέρας ζωῆς. Διότι — καὶ πρέπει νὰ ἐννοήσῃ τοῦτο καλῶς ἡ ἀποσυνθετικὴ αὐτὴ ἐποχὴ μας — ὁ Σταυρὸς ὀδηγεῖ πρὸς τὴν Ἀνάστασιν. Καὶ, ἂν ἡ ὀδὴν καὶ ὁ πόνος εἶναι ἡ τραγικὴ συνέπεια τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ κακοῦ, εἶναι ὅμως ταῦτοχρόνως καὶ ὁ μοναδικὸς δρόμος διὰ ν' ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ αὐτά. Καὶ ὁ Χριστὸς, μὲ τὴν Σταυρώσιν του καὶ μὲ τὴν Ἀνάστασιν του, τοῦτο ἀκριβῶς μᾶς ἐδίδαξε καὶ μᾶς ἀπεκάλυψεν. Ὅτι δηλαδὴ διὰ νὰ πραγματοποιηθῆ παγκόσμιος ἁρμονία καὶ εἰρήνη, καὶ διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς, ὀφείλομεν ὅλοι μας νὰ βασταζώμεν τὸν Σταυρὸν μας.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Μέσα εἰς τὸν σύγχρονον κατακλυσμὸν τοῦ συγκρητισμοῦ, τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ ὕλισμοῦ, προβάλλει καὶ πάλιν, ὅπως πάντα, ὡς κιβωτὸς σωτηρίας ἡ Ἐκκλησία μας. Πολλοὶ καὶ διάφοροι ὑπῆρξαν κατὰ καιροὺς οἱ ἐχθροὶ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς πάντα τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους καὶ τῆς πλάνης, τὸν πονηρὸν. Ὁ Σωτὴρ Ἰησοῦς Χριστὸς προεἶδεν ὅλους αὐτοὺς τοὺς «προβατοσχήμους λύκους», τὰς πλάνους τῶν, τὰς αἱρέσεις τῶν. Διακατῆς πόθος τοῦ ὑπῆρξεν ἡ «μία ποιμνὴ» καὶ ὁ «εἷς ποιμὴν». Ἐπίσημος προσευχὴ τοῦ καὶ προσπάθεια τὸ μεγάλο ἰδανικὸ τοῦ, «ἵνα πάντες ἓν ᾦσιν». Ἡ Ἰδρυσις τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας τοῦ σκοπὸν ἔχει τὴν περιφρούρησιν καὶ διάσωσιν τῶν ἀγαπητῶν τοῦ τέκνων, «ὅπως ᾦν ἀπέθανεν». Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία συνεχίζει τὸ δύσκολον, ἀλλὰ ὠραῖον ἔργον τοῦ. Οἱ ἀντιπρόσωποι Ἐκείνου, ὁ σημερινὸς κλῆρος, ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ εὐγενοῦς ἀγῶνος. Πολλοὶ οἱ ἐχθροί, ποικιλῶν μοι αἱ αἱρέσεις. Παρελαύνουν ἀπὸ τοὺς παλαιούς καὶ νέους χιλιαστὰς μέχρι τοὺς νεωτέρους εὐαγγελικούς καὶ γενικώτερον τοὺς προτεστάντας. Μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας συνεχίζει τὴν σωτηριώδη προσπάθειάν τῆς πρὸς εὐτυχίαν τοῦ Θεοσώστου ποιμνίου τῆς καὶ αἰωνίαν δόξαν τοῦ ἁγίου Ἰδρυτοῦ τῆς.

Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐκφράζει καὶ ἡ ἐξόρμησις τῆς 9ης Ἰουλίου ἐ.ε. ἐντὸς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν μὲ τὰς εἰλογίας καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσοστόμου κατὰ τῶν Χιλιαστῶν. Ὀλίγας ἡμέρας πρὶν γίνεται ἡ σχετικὴ ὀργάνωσις καὶ διαφώτισις ἐκ μέρους τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τοῦ ἱεραποστολικοῦ τούτου ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἱεραποστολικὸν ἐπιτελεῖον, ἀποτελούμενον ἀπὸ, ζηλωτὰς ἐφημερίους καὶ ἀφωσιωμένους ἐνορίτας, ὀργανωμένους εἰς συνεργεῖα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν τομεάρχην τοῦ 7ου Ἐκκλησιαστικοῦ Τομέως Ἀθηνῶν Αἰδ. κ. Ἀνδρ. Βαρβιτσιώτην, λαμβάνει ὀδηγίας καὶ 15.000 ἀντιχιλιαστικὰ φυλλάδια, ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας, καὶ ἀρχίζει τὴν ἐξόρμησιν διὰ τὸν ἀντιαίρετικὸν ἀγῶνα ἀπὸ πρῶτας. Ἡ ἱεραποστολὴ περιστρέφεται κυρίως εἰς τὰς συνοικίας Κολωνοῦ, Μεταξουργείου καὶ Περιστερίου. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ παρὰ τὸν καύσωνα

τοῦ θέρους, μὲ ἀνιδιοτέλειαν καὶ θεῖον ζῆλον τὰ συνεργεῖα περιέρχονται τὰς ἐνορίας, διαφωτίζουν τοὺς χριστιανούς διὰ τὴν αἵρεσιν τῶν χιλιαστῶν καὶ τοὺς ἐφοδιάζουν μὲ τὰ σχετικὰ ἀντιχιλιαστικὰ φυλλάδια. Τὸ ἐσπέρας ἐπιστρέφουν ὅλοι κατάκοποι, ἀλλὰ καὶ ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματα καὶ συμπεράσματα τῆς ἱερᾶς ἐξορμήσεως. Μέγας ὑπῆρξεν ὁμολογουμένως ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ ποιμνίου καὶ αὐθόρμητοι αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ διὰ τὴν στοργὴν καὶ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας μας. Κατὰ τὰς ὁμολογίας πάντων καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἐξορμησάντων ἐφημερίων οἱ χριστιανοὶ «ἔχαιρον διὰ τὴν ἐξόρμησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐναντίον τῶν χιλιαστῶν καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῆς Ἐκκλησίας ὀργανωμένης», ἐνῶ ἀπευθυνόμενοι εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν καὶ τὰ συνεργεῖα τῶν «παρεκάλουν αὐτοὺς νὰ ἐπανεέλθουν μὲ ἄλλα διαφωτιστικὰ περιεχομένου βιβλιαράκια ἐναντίον τῶν αἱρέσεων». Οἱ πάντες ἠσθάνοντο ἰδιαίτερον χαρὰν, διότι ἠτένιζον τὸν ἐφημερίων τῶν ἀγωνιζόμενον μέσα εἰς τὸν καύσωνα διὰ τὸ καλὸν τῶν χριστιανῶν. Κοινῇ δὲ ἦτο ἡ πεποίθησις ὅτι «οἱ χριστιανοὶ θέλουν τὸν ποιμῆνα ἐν μέσῳ τῶν προβάτων καὶ χαίρουν ὅταν καλῇ αὐτὰ κατ' ὄνομα», ἐνῶ ἄλλος ἐφημέριος σημειώνει: «Ὁμολογῶ πὼς εὗρεν ἀπήχησιν ἡ τοιαύτη ἐνέργεια καὶ ἐκεῖνο ποὺ αἰσθητῶς μοῦ ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν εἶναι τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἐδέχοντο οὔτε κἀν τὰ φυλλάδια, ἀν δὲν διεπίστωναν τὴν παρουσίαν ἱερέως, πρᾶγμα ὅπερ σημαίνει πὼς πράγματι δὲν εἶναι εὐκολοὺς λεία εἰς τοὺς αἱρετικούς οἱ ἐνορίται».

Μὲ τὰς ὁμολογίας τῶν αὐτὰς φαίνεται ὅτι πραγματικῶς ἓνα μεγάλο ἔργον συνετελέσθη. Ἐνας ἐπιτυχῆς ἀγὼν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τῶν χιλιαστῶν. Ἀπεδείχθη δι' ἄλλην μίαν φοράν τὸ θερμὸν ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ τὰ τέκνα τῆς καὶ ἔλαμψαν αἱ μεγάλαι ἀλήθειαι, ὅτι ὁ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαὸς, παρὰ τὰς ἀντιξοότητας τῆς ζωῆς, εἶναι προσκεκολλημένος εἰς τὴν ἱεράν πίστιν τῶν πατέρων τοῦ καὶ σέβεται καὶ ἀγαπᾷ μὲ ἀφοσίωσιν τὸν ποιμῆνα τοῦ. Ἐλπίζεται ὅτι αἱ ἀντιαίρετικαὶ ἐξορμήσεις θὰ ἐξακολουθήσουν ὑπὸ τὴν ἐμπνευσιν καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ πιστεύεται ὅτι τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι πολλαπλῶς καρποφόρα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

'Επείγουσα ανάγκη.

'Η απόφασις τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως αὕτη διαμαρτυρηθῆ ἐντόνως πρὸς τὰ ἀρμόδια τῆς Πολιτείας ὄργανα διὰ τὴν χειροτονίαν ἐξ Ἑπισκόπων ὑπὸ τῶν Παλααιομερολογιτῶν εἶναι ὅλως δεδικαιολογημένη.

Εἶναι ἀπολύτως ἐπείγουσα ἀνάγκη ἡ Πολιτεία νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς περιστολὴν τῆς παλααιομερολογιτικῆς ἀσυδοσίας, ἥτις οὐ μόνον παρουσιάζει δι-εσπασμένην τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὰ ὅμματα τῶν ξένων, ἀλλὰ καὶ γεννᾷ πλείστα προβλήματα, δοθέντος ὅτι οἱ νέοι ψευδο-ἐπίσκοποι, οἵτινες πλέον ἀποτελοῦν τὴν «Σύνοδον» (!) τῆς Παλααιομερολογιτικῆς Ἐκκλησίας, θὰ προβοῦν, μὲ τὴν σειράν των, εἰς χειροτονίας ἱερέων τῆς Ἐκκλησίας των καὶ αὐτοὶ εἰς ἱερουργίας γάμων καὶ βαπτίσεων παιδῶν των. Πᾶσαι αἱ ἐνεργεῖαι αὗται θὰ φέρουν εἰς δύσκολον θέσιν τὴν Πολιτείαν, ἥτις θὰ πιέζεται πρὸς ἀναγνώρισίν των, καὶ θὰ δημιουργήσουν πλείστα προβλήματα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Κοινωνίᾳ.

'Οθεν ἡ διαμαρτυρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δέον νὰ τύχῃ τῆς δεούσης προσοχῆς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ λάβῃ δραστικὰ μέτρα πρὸς ἐξάρθρωσιν τοῦ παρανόμου μηχανισμοῦ τῆς Παλααιομερολογιτικῆς ψευδοσυνόδου.

'Ἠθικὴ καὶ ἐθνικὴ διάβρωσις.

Εἰς προηγούμενον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας», ἐξεδηλώσαμεν μᾶλλον ἐκ διαισθησεως ἀνησυχίας περὶ τῶν κινδύνων, οἱ ὅποιοι ἐπαπειλοῦν τὰ πλήθη τῶν Ἑλλήνων μεταναστῶν, οἱ ὅποιοι ἀναχωροῦν διὰ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν κ. ἄ. Εἰς ἐπίρρωσιν καὶ ἐπαλήθευσιν τῶν ἀνησυχιῶν μας ἐκείνων ἔρχεται ἡ συνταρακτικὴ σχετικὴ ἔκθεσις τοῦ μινίμου ἀντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Γενεύῃ Θεοφ. Ἐπισκόπου Μελόης κ. Αἰμιλιανοῦ, ἥτις περιέχει ἀποκαλυπτικὰ στοιχεῖα διὰ τὴν ζωὴν τῶν μεταναστῶν ἐν Γερμανίᾳ.

Μεταξὺ ἄλλων ὁ Θεοφιλέστατος σημειοῖ τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἔκτασις τῶν θλιβερῶν συμπτωμάτων εἶναι τοιαύτη καὶ τοσαύτη, ὥστε νὰ μὴ ἐπιδέχεται περαιτέρω ἀναμονὴν καὶ ἀναβολήν. Ἡ κατάστασις εἶναι κρίσιμος ὅλως ἰδιαιτέρως διὰ τὴν Ἑλλάδα. Χωρὶά ἐρημύονται ἀπὸ ἀνδρας καὶ ὄσοι μένοντες εἶναι μαρμαίνας σύζυγοι, ἀνύπανδροι νέαι καὶ ἡλικιωμένοι. Οἱ μικτοὶ γάμοι μὲ γερμανίδας ὑπολογίζονται εἰς 18%. Συνήθως βεβιασμένα τὰ συνοικέσια αὐτὰ ἀπὸ προχειροῦς γνωριμίας, ἀνευ σταθμίσεως τῶν συνεπειῶν καὶ μελέτης τῶν δυσκολιῶν, αἱ ὅποιοι ἀνασπορεύκτως θὰ προκύνουν, μᾶς προλέγον τὸς ἐπιπαραμεινένους κινδύνους». Τὰ ἐκ ταιαύτων γάμων προερχόμενα τέκνα «μένον» κατ'

οἶκον ὅλην τὴν ἡμέραν ἀνευ σχολικῆς ἀγωγῆς». Οἱ ὑπερτονίζοντες τὰ ὄλικα κέρδη ἐκ τῆς μεταναστεύσεως «παραβλέπουν τὴν ἠθικὴν καὶ ἐθνικὴν διάβρωσιν μεταξὺ τῶν νέων καὶ νεανίδων ὁμογενῶν ἐν τῇ ξένῃ». Οὗτοι «ἀνίδεοι τῶν νέων συνθηκῶν, τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς τῆς Δύσεως, μὲ πενιχρὰ ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ ἐφόδια, ἐν μόνον ἔχοντες κατὰ νοῦν, τὸ κέρδος, λησμονοῦν γονεῖς, γυναῖκα καὶ συγγενεῖς πολὺ σύντομα καὶ γίνονται ἀγνώριστοι».

'Ἐὰν εἰς τὰς διαπιστώσεις ταύτας τοῦ Ἁγίου Μελόης προστεθοῦν καὶ αἱ πληροφορίαι, ὅτι μεταξὺ τῶν νέων καὶ νεανίδων τούτων κάμνον ἠθροῦν ἀπ' ἐνὸς αἱ ἑτεροδόξοι προπαγάνδαι καὶ ἀπ' ἑτέρου τὰ ἀφροδίσια νοσήματα, κατανοεῖ τις, ὅτι εἶναι καιρὸς οἱ ἀρμόδιοι ἐκκλησιαστικὴ καὶ πολιτικὴ παράγοντες νὰ ἐπιληφθοῦν σοβαρῶς τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἥτις τείνει νὰ λάβῃ τὰς διαστάσεις ἀληθοῦς συμφορᾶς.

Θετικὸν βῆμα.

'Ὡς θετικὸν βῆμα πρὸς βελτίωσιν τῶν πραγμάτων, ἄτιστα ἀφοροῦν εἰς τὴν Παιδείαν, ἥτις ἔχει τόσα προβλήματα, εἶναι ἡ κατάθεσις τριῶν νομοσχεδίων, διὰ τῶν ὁποίων προβλέπεται ἡ ἐπὶ τὰ βελτίω ῥόθμισις τριῶν σπουδαιοτάτων τομέων τοῦ καθ' ὄλον ἐκπαιδευτικοῦ μας βίου.

Διὰ τοῦ πρώτου νομοσχεδίου ἐπιδιώκεται ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τῶν σχολικῶν κτιρίων. Εἶναι τοσαῦται αἱ ἀνάγκαι τῶν σχολείων μας εἰς τὸν τομέα τοῦτον, ὥστε πρέπει νὰ χαιρετισθῆ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἡ δημιουργουμένη δυνατότης πρὸς ἀνέγερσιν πολλῶν συγχρονισμένων σχολικῶν κτιρίων.

'Ὡσαύτως εἶναι ἐκδηλώσις θεαλιστικῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς ἡ προσπάθεια πρὸς ζωοποίησιν τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, ὅστις μέχρι τοῦδε ἐργάζεται χελωνοειδῶς καὶ πλημμελῶς. Ἡ ἔκδοσις συγχρονισμένων σχολικῶν βιβλίων ὡς καὶ πανεπιστημιακῶν συγγραμμάτων καὶ ἡ εἰς λογικὰς τιμὰς διάθεσις αὐτῶν εἰς τὸν κόσμον τῶν μαθητῶν καὶ σπουδαστῶν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν εἶναι μία τῶν σπουδαιοτέρων ἀναγκῶν τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας.

Τέλος ὁ διὰ τοῦ τρίτου νομοσχεδίου προβλεπόμενος ἐκσυγχρονισμὸς τοῦ Ὄργανισμοῦ ἐκάστης τῶν Πανεπιστημιακῶν καὶ λοιπῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, ἵνα αὗται ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ περὶ αὐτῶν αἰτήματα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, εἶναι τι ἄξιον ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως.

'Ἄς εὐχηθῶμεν, ὥστε τὰ τρία νομοσχέδια νὰ θεθοῦν ταχέως εἰς ἐφαρμογήν, συμπληρούμενα καὶ δι' ἄλλων πλέον ἀνακαινιστικῶν ἐνεργειῶν, ἀποβλεπουσῶν πρὸ πάντων εἰς τοὺς πνευματικούς προσανατολισμούς τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, ἥτις καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦτον παρουσιάζει, ὡς μὴ ὄφειλε, πολλὰς ἐλλείψεις καὶ σημαντικὰ κενά. Οἱ Ἕλληνες σπουδα-

σταί πρέπει να μινούνται κατά ικανοποιητικόν τρόπον οὐ μόνον εἰς τὰ νεώτερα ἐπιτεύγματα τῆς τεχνικῆς προσόδου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἰδεώδη τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως.

Ἡ κατάργησις τῆς ἐκπαιδευτικῆς εἰσφορᾶς.

Ἐπισημὸν ἐπίσης κατὰ πάντα μέτρον εἶναι, ἡ διὰ τῶν προσφάτων φορολογικῶν διαρρυθμίσεων κατάργησις τῆς ἐκπαιδευτικῆς εἰσφορᾶς. Ἀφηρέθη οὕτω μία σκιά ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν τῆς Πολιτείας περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῆς ἐπὶ τοῦ τομέως τῆς ἐθνικῆς παιδείας. Ἡ μόρφωσις εἶναι δικαίωμα τῶν λαῶν καὶ τὰ πολιτισμένα κράτη δὲν φείδονται δαπανῶν διὰ τὴν ἀνταποκριθῆναι εἰς αὐτό, διότι γνωρίζουν ὅτι ἡ παιδεία εἶναι ἐκ τῶν πρωτίτων παραγόντων τῆς ἐξυψώσεως, ὕψους καὶ πνευματικῆς, τῶν λαῶν. Δυστυχῶς, ἡ χώρα μας δὲν ἔχει ἀκόμη δεῖξει, ὅτι ἔχει πλήρη καὶ βαθεῖαν συνείδησιν, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ἐκάστοτε πολιτικῶν ἰθυνόντων τῆς, τῆς ἀνάγκης ταύτης. Διὰ τοῦτο δείγματα, ὡς τὸ τῆς προλεχθείσης καταργήσεως, χαιρετίζονται μὲ ἀνακούφισιν καὶ ἐλπίδα. Σημαίνουσι, ὅτι ἡ συνείδησις αὕτη ἀδξάνει καὶ ὅτι τὸ μέγα ἀγαθὸν τῆς παιδείας καὶ τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ μας θὰ ἀπαλλαγῇ ὅλων τῶν προσκομιμάτων, εἰς τὴν χώραν μας, καὶ θὰ καταστῇ κοινὸν ἀγαθὸν τῶν Ἑλλήνων.

Στοιχειῶδες καθήκον.

Ὅταν πρὸ διετίας ὁ τότε Προκαθήμενος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ τὸ μισθολογικὸν πρόβλημα τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπάντησιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχει ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰλημμένας ἀποφάσεις, αἵτινες θὰ ἐκδηλωθοῦν ἐντὸς τριμήνου. Μολονδὶ ὁμοῦ παρήλθον ἔκτοτε πολλὰ τρίμηνα, ἡ ὑπόσχεσις δὲν ἐξεπληρώθη ἀκόμη. Δικαίως λοιπὸν τώρα ὁ ἐφημεριακὸς κλήρος ὑπενημιχίζει τὴν κυβερνητικὴν ταύτην ὑπόσχεσιν.

Ὡς ὀρθῶς σημειοῖ γνωστὸν περιοδικὸν καὶ ἀναδημοσιεύει ἡ «Μακεδονία» Θεσσαλονίκης, «εἰς τὴν κομμουνιστικὴν Τσεχοσλοβακίαν ἡ κομμουνιστικὴ κυβέρνησις τῆς Πράγας, παρ' ὅλον τὸν συνταγματικὸν χωρισμὸν τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ κράτος, ἐνέγραψεν εἰς τὸν ἐφετεινὸν προϋπολογισμὸν κονδύλιον ἄνω τῶν δύο ἑκατομμυρίων δολλαρίων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου. Εἰς τὴν κομμουνιστικὴν Ῥουμανίαν ὁ ἐφημεριακὸς κλήρος μισθοδοτεῖται μὲ κρατικὰ χρήματα ἀπὸ τὰ κρατικὰ ταμεία, παρ' ὅλον τὸν χωρισμὸν πὸν ὑφίσταται καὶ ἐκεῖ μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ κράτους. Καὶ εἰς τὴν χώραν μας... τί συμβαίνει; Ὁ ἐφημεριακὸς κλήρος πένεται καὶ γυμνιτεῖται καὶ παραγκωνίζεται. Πότε λοιπὸν ἡ κυβέρνησις.. θὰ ἀντιληφθῇ, ὅτι εἶναι ὀρθόδοξος κυβέρνησις καὶ ὅτι ἔχει στοιχειῶδες καθήκον νὰ ἐπιστεύσῃ τὴν πραγματοποιήσῃ τῶν ἐπανειλημμένων ὑποσχεσῶν τῆς περὶ ταχείας λύσεως τοῦ ἐπικινδύνως χρονίζοντος ζητήματος τοῦ ἐφημεριακοῦ μισθολογίου;», «Δι'

ἐν ἔθνος, πὸν θέλει νὰ ζήσῃ, δὲν εἶναι μόνον ὁ τουρισμὸς καὶ τὰ ξενοδοχεῖα. Εἶναι καὶ ἡ ψυχὴ, πὸν πρέπει νὰ μένῃ ὕγιης καὶ μὲ ζωντανὰ ἰδανικά. Πῶς δμως ὅταν οἱ στρατιῶται τῆς Ἐκκλησίας διεξάγουν σκληρὸν καὶ ἀπογοητευτικὸν βιοτικὸν ἀγῶνα;»

Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι αὐτὴν τὴν φορὰν θὰ τηρηθοῦν αἱ ὑποσχεσεις τοῦ Ὑπουργοῦ Θεσηκευμάτων καὶ Ἑθνικῆς Παιδείας περὶ ἐπικειμένης λύσεως τοῦ προβλήματος τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου.

Ἡ ἀργία τῆς Κυριακῆς.

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ γεγονότος, ὅτι διὰ Βασιλικὸν Διατάγματος καθιερώθη προσφάτως, ὅπως τὰ εὐνοπαντοπωλεῖα τοῦ Πειραιῶς ἀγορῶν ὀλοκληρωτικῶς κατὰ τὰς Κυριακὰς, δικαίως προσεβλήθη τὸ ἐρώτημα: «Πότε ἡ ἐντολὴ τῆς κατὰ Κυριακὴν ἀργίας θὰ ἀναγνωρισθῇ ἐπίσημως ὑπὸ τοῦ κράτους καὶ θὰ ἐπιταθῇ εἰς ὀλόκληρον τὴν χώραν;».

Ἀληθῶς! Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχομεν τονίσει, εἶναι ὅλως ἀπαράδεκτον εἰς ἕν κράτος, τὸ ὅποιον κωνχῶται διὰ τὰ φιλοχριστιανικά καὶ φιλεκκλησιαστικά αἰσθηματά του, νὰ μὴ ἰσχύῃ ἀκόμη ἡ καθιέρωσις γενικῆς Κυριακῆς ἀργίας. Μάλιστα ἐσχάτως ἐγένετο λόγος νὰ χρησιμοποιοῦν ἐπίσημως καὶ δύο Κυριακαὶ διὰ τὰς Εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν! Ἀλλὰ τί παράδειγμα νὰ δώσωμεν οὕτως εἰς τὴν νεολαίαν μας; Ἐὰν δὲν σεβώμεθα τὴν ὀρθόδοξον περὶ Κυριακῆς παράδοσιν, ἄς λάβωμεν τοῦλάχιστον ὑπ' ὄψιν τὸ παράδειγμα τῶν πεπολιτισμένων λαῶν, εἰ ὅποιοι ἔχουν ἐπιβάλλει γενικὴν ἀργίαν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου.

«Θεολογία, ἀλήθεια καὶ ζωὴ».

Εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν τόσοσον εὐρέως συζητεῖται ἡ κρίσις τῆς Ἀστικῆς Θεολογίας, ἥτις ἔχει δηλητηριασθῆ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀρητοῦ θεολόγου Μπουλτμαν, καὶ εἰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας προκαλεῖ παρ' ἡμῖν τόσας ζυμώσεις καὶ συζητήσεις τὸ δρᾶμα τῶν ἀδιορίστων θεολόγων καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ καθ' ὅλον προσανατολισμοῦ τῶν πτυχιούχων τῶν θεολογικῶν μας σχολῶν, τὸ ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος θεολόγων ἡ «Ζωὴ» ἐκδοθὲν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Θεολογία, ἀλήθεια καὶ ζωὴ» ἀνταποκρίνεται εἰς ζωτικὴν πνευματικὴν ἀνάγκην τῶν ἡμερῶν μας.

Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ ἀποτελεῖ «πνευματικὸν συμπόσιον», εἰς τὸ ὅποιον παρουσιάζουν τὴν οὐσίαν καὶ ἀποστολὴν τῆς Θεολογίας ἐκλεκτοὶ ὀρθόδοξοι μῦσταί της, οἱ εἶναι λ.χ. οἱ Γεώργιος Φλωρόβσκυ, Βλαδίμηρος Λόσσκν, Ἀλέξανδρος Σμέμαν, Ἰωάννης Μάγντορφ, Ἰουστίνος Πόποβιτς κ. ἄ., ἀποτελεῖ ἐν ἀληθῆς μῆνυμα. Τὸ μῆνυμα αὐτό, ὡς ἀναπτύσσει εἰσαγωγικῶς ὁ Πανος. Ἀρχιμ. κ. Ἡλίας Μαστρογιαννόπουλος, εἶναι ὅτι ἡ γνησία Θεολογία ἔχει ὀρισμένα γνωρίσματα. Ἐν πρώτοις αὕτη εἶναι ὀρθόδοξος, ἀντλοῦσα ἀπὸ τὸν ἀστείρευτον παταμὴν τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, Ἐκτὸς τού-

του είναι οὐχὶ ξηρά, νοσησιαρχική καὶ σχολαστική, ἀλλὰ ζωντανή καὶ οὐσιαστική ἐπιστήμη. Ἐπειτα ἡ γνησία θεολογία εἶναι Χριστοβιωματική, προσευχομένη καὶ ἀγία, συζευγνύουσα θεωρίαν, ἐν Χριστῷ ζωὴν, προσευχὴν καὶ λατρείαν. Πρὸς τούτους ἡ ἀληθὴς Θεολογία εἶναι ἐκκλησιαστική καὶ ἀγωνιζομένη, κατερχομένη ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὸν στίβον καὶ ἐπιτελοῦσα τὸ ἱερὸν ἔργον τοῦ φωτισμοῦ. Τέλος πρέπει νὰ εἶναι πνευματέμφορος, πνευματοκίνητος. Μόνον μία Θεολογία, ἔχουσα τὰ γνωρίσματα ταῦτα, «εἶναι γονυκλισία πρὸ τοῦ θείου μυστηρίου, εἶναι γεῦσις Θεοῦ καὶ ψυχικὴ ἐμπειρία, εἶναι ἱερουργία τοῦ Ἐδαργελλίου τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. ιε', 16) καὶ κατ' ἐξοχὴν λειτουργία, εἶναι οἰκειώσις, βίωσις καὶ κοινωνία Θεοῦ, συγχρόνως δὲ «καταγγελία τῶν θαυμασίων Αὐτοῦ».

Ἐχει ἐκκλησιαστικὸν χαρακτήρα.

Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἠθέλομεν νὰ ἐξάρωμεν ἰδιαιτέρως τὸ γεγονός, ὅτι εἰς τὸ ἐν τῇ προηγουμένη παρατηρήσει μνημονεῦμενον «πνευματικὸν συμπόσιον» τονίζεται ὅλως ἰδιαιτέρως, ὅτι ἡ ἀληθινὴ θεολογία ἔχει ἐκκλησιαστικὸν χαρακτήρα. Αὐτὴ «εἶναι στόμα καὶ ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας, λειτουργὸς καὶ διάκονος τοῦ μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ ὅποιον συνεχίζεται ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Χριστοῦ. Ἡ θεολογία πρέπει νὰ ἐκφράζῃ τὸ δόγμα καὶ τὴν λατρείαν τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐμπνέῃ τὴν διοίκησιν, τὸ κανονικὸν δίκαιον καὶ τὴν ἀσκητικὴν ζωὴν. Ἡ Ἐκκλησία δίδει εἰς τὴν θεολογίαν μίαν ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς διδασκαλίας της καὶ τὴν κρατεῖ εἰς τὰ πλαίσια ἐνεῖνα ἄνευ τῶν ὁποίων θὰ παρεξέκλιεν εἰς κακοδοξίας καὶ πλάνας.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ θεολογία ἡ ὀρθόδοξος δὲν εἶναι αὐτόνομος ἢ ὑποκειμενική, ὅπως τὰ προτεσταντικὰ κατασκευάσματα, ἀλλ' εἶναι εἰς τὴν ὀπηρεσίαν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας. Διακονεῖ τὸν Θεὸν καὶ ὕπηρετεῖ τὸν ἄνθρωπον μέσα εἰς τὸ μυστικὸν «πανδοχεῖον». Εἶναι καὶ αὐτὴ «λειτουργικὸν πνεῦμα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενον» (Ἐβρ. α', 14). Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ βοηθῇ ἔξω ἀπὸ τὸν ἁγιαστικὸν χῶρον καὶ ἀπὸ τὴν ζωογόνον ἀτμόσφαιραν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας. Μόνον «πεφροτυμένη ἐν τῷ Οἴκῳ Κυρίου» δύναται νὰ «φέρῃ καρπὸν πολύν» (Ἰωάν. ιε', 5)».

Δικαία ἔκφρασις εὐαρεσκείας.

Τὸ τί δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ εἰς ἐκπαιδευτικὸς, ὅταν ἐμφορῆται ὑπὸ τῶν ἰδανικῶν τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως, ἀποδεικνύεται ἐξ ἐνὸς ἐγγράφου τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Νικηφόρου πρὸς τὰ Ὑπουργεῖα Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγγράφῳ ἐξαίρεται ἡ δρᾶσις τοῦ θεολόγου γυμνασιαρχοῦ τῆς κομοπόλεως Βάμου Ἀποκορώνου Κορήτης.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος γυμνασιαρχ-

ῆς ἐδωρήσατο εἰς τὴν κοινότητα Βάμου τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ αὕτη εἰς τὴν στέγασιν Ἱστορικοῦ Ἐπαρχιακοῦ Μουσείου καὶ Ἐπαρχιακῆς Βιβλιοθήκης. Τώρα ἐργάζεται δραστηριῶς διὰ τὴν συγκέντρωσιν ὀλικοῦ καὶ τὸν πλοτισμὸν τοῦ Μουσείου, ὡς καὶ διὰ τὴν συγκέντρωσιν βιβλίων. Παραλλήλως ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Μνημείου πεσόντων τῆς ἐπαρχίας, τοῦθ' ὅπερ ἐγένετο καὶ ἐδημοῦργησε τὴν διὰ Β.Α. καθιερωθεῖσαν ἔθνην τοπιῆν ἑορτὴν «Παραποκορόνια». Μετὰ τῶν προσκλήσεων περιτρέχει τὰς διαφόρους περιοχὰς τῆς ἐπαρχίας, καλλιερῶν τὸ ἑλληνορθόδοξον φρόνημα τῶν κατοίκων καὶ ἐντοιχίζων ἀναμνηστικὰς πλάκας διὰ τοὺς πρωτεργάτας τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων τῆς νήσου. Μεῖ ἰδικῆν τον πρωτοβουλίαν ἀνεγείρεται ναὸς πλησίον τοῦ Βάμου εἰς τὸ Σπήλαιον τῆς Θεομήτορος, ὅπερ ἦτο λατρευτικὸν κέντρον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας. Διὰ τῶν ἐνεργειῶν του προσετέθησαν δύο αἵθουσαι εἰς τὸ Γυμνάσιον Βάμου, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του ἔχει μεταβληθῆ εἰς ἀληθὴ πνευματικὸν φάρον. Ἐπὶ πλέον ὁ δραστήριος γυμνασιαρχὸς κηρύττει τακτικῶς καὶ ἀποδοτικῶς εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν ὑπαίθρον τῆς περιοχῆς, τῆς Ἐπισκοπῆς Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου καὶ δίδει τακτικῶς διαλέξεις μετὰ μεγάλην ἐπιτυχίαν. Διὰ τὴν ὅλην ταύτην δρᾶσίν του, καταλήγει τὸ ἐγγράφον τοῦ Ἐπισκόπου Χαρίων, ἡ Ἐκκλησία ὡς φιλόστοργος μῆτηρ αἰσθάνεται ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσῃ εἰς τὸν γυμνασιαρχὸν τοῦτον τὴν εὐαρέσκεϊάν της.

Ἀσφαλῶς ἡ πνευματικὴ κατάσταση τῆς πατρίδος μας θὰ ἦτο εἰς πολὺ καλυτέραν κατάστασιν, εἰάν ὅλοι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ της παρυσίαζον ἀνάλογον — ἔστω καὶ μικροτέραν — ἐξωσχολικὴν δραστηριότητα.

Ὁρθὴ πρότασις.

Σχετικῶς πρὸς τὸ πρόβλημα τῆς ὑπὸ τῶν κληρικῶν μας χρήσεως τῶν θαλασσίων λουτρῶν, τὸ «Βῆμα» σημειοῖ ὀρθῶς τὰ ἐξῆς: «Οἱ κληρικοὶ δὲν ἔχουν βέβαια τὰ ἴδια δικαιώματα μετὰ τοὺς κοσμικοὺς σὲ ὠρισμένες ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς. Ἐχουν ὅμως τὰ ἴδια δικαιώματα στὴ ζωὴ καὶ στὴν ὑγεία καὶ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποκλεισθοῦν ἀπὸ ὠρισμένες ἐκδηλώσεις, ποὺ μπερεῖ νὰ θεωρηθοῦν ψυχαγωγία, ἀλλὰ εἶναι ταυτόχρονα καὶ μέθοδοι θεραπείας. Πρόκειται συγκεκριμένα γιὰ τὰ θαλάσσια λουτρά. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ κληρικοὶ, ποὺ ἔχουν ἀνάγκη θαλασσίων λουτρῶν γιὰ λόγους ὑγείας. Καὶ ἐπειδὴ βέβαια οἱ κληρικοὶ δὲν μποροῦν νὰ κάνουν μπάνιο στὶς ἀκτὲς μαζί με τοὺς κοσμικοὺς, πρέπει νὰ ληφθῇ εἰδικὴ μέριμνα γιὰ τοὺς ἱερωμένους, ποὺ ἔχουν ἀνάγκη θαλασσίων λουτρῶν. Νὰ ἰδρωθοῦν δηλαδὴ ὠρισμένοι χῶροι θαλασσίων λουτρῶν, προοριζόμενοι ἀποκλειστικὰ γιὰ τοὺς κληρικοὺς καὶ ὅπου θὰ ἀπαγορεύεται ἡ προσέγγισις κοσμικῶν. Καὶ νομίζομεν ὅτι τὸ μέτρο αὐτὸ πρέπει νὰ ληφθῇ τὸ συντομώτερον».

«'Αληθής τραγωδία με συμβολικόν νόημα».

Ὁ τραγικός θάνατος τῆς ἠθοποιῆς Μαίριλιν Μονρόε ὅστις ἐδημιούργησε παγκόσμιον οἶκτον δι' αὐτήν καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπασχόλησε ὁλοκλήρους στήλας ἢ καὶ σελίδας τῶν ἐφημερίδων, ἀπεκάλυψε διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὴν ἐγκληματικὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ Χόλλυγουντ, τὸ ὁποῖον, ὡς εὐθαρσῶς ὁμολόγησε καὶ διεκήρυξεν ὁ σὲρ Λῶρενς Ὀλίβιε, κατέστρεψε τὴν Μονρόε «μὲ τὴν ἀποθῆωσιν τῆς τερατώδους φήμης... Τὴν ἐξεμεταλλεύθη μέχρι πλήρους ἐξαντλήσεως καὶ τὴν ἐξόντωσεν, ὅταν πλέον ἦτο ῥάκος».

Ἐπὶ πλέον τὸ συνταρακτικόν αὐτὸ γεγονός κατέστησεν, ὡς ἐγράφη, φανερόν, ὅτι «ἀκόμη καὶ ὅταν κερδίξῃ κανεὶς 10.000 δολλάρια τὴν ἐβδομάδα καὶ πλαισιώνεται ἀπὸ διεθνή φήμην, δὲν δύναται νὰ ἀγοράσῃ τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν γαλήνην» ἢ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὸ συναίσθημα τῆς μονώσεως. Αὐτοὶ οἱ ἠθοποιοὶ τοῦ Χόλλυγουντ ἐχαρακτήρισαν «τὸν θάνατον τῆς Μονρόε ὡς μίαν ἀληθῆ τραγωδίαν με συμβολικόν νόημα». Ἄληθῶς! Ἡ Μονρόε εἶναι ὁ ἐκπρόσωπος τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι φαίνεται ὅτι ἀπολαύουν τῆς «χαρᾶς» τῆς ζωῆς, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητά εἶναι ἄνθρωποι με ἐσωτερικὰ ἀντιθέσεις, συγκρούσεις καὶ δυσαρμονίας, με ψυχικὸν διχασμὸν καὶ πνευματικὴν διάσπασιν. Πρόκειται δι' ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι γελοῦν ἐξωτερικῶς καὶ μόλις κλεισθῶν εἰς τὸ δωμάτιόν των ἐκσποῦν εἰς λυγμούς, διότι βλέπουν ἐντὸς τῆς ψυχῆς των τὸν κόρον, τὴν πλῆξιν, τὴν ἀηδίαν, τὸ ἀπελπιστικὸν κενόν. Εἶναι ψυχὰι τεταραγμέναι καὶ ἀνήσυχαι, πλήρεις πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεως καὶ ἀσφυκτιῶσαι, διότι στεροῦνται τοῦ πνευματικοῦ ἀέρος καὶ ὀξυγόνου, τῆς ἀληθοῦς ἐσωτερικῆς γαλήνης καὶ χαρᾶς. Δυστυχῶς ὁ σημερινὸς κινηματογράφος δημιουργεῖ πλείστα τοιαῦτα θύματα.

'Ανάγκη συστηματικῆς προσπάθειας καὶ ἀληθοῦς σταυροφορίας.

Τὰ λεχθέντα εἰς τὸ τέλος τῆς προηγουμένης παρατηρήσεως ἐπισχόνται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι, καθ' ἃ ἀνεγράφη προσφάτως εἰς τὸν Τύπον, «ἔρευνα διενεργηθεῖσα περὶ τοὺς τίτλους κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἀπεκάλυψεν, ὅτι εἰς μὲν τὸ Μόναχον τὰ 29^ο/10 τούτων φέρουν τὴν λέξιν «φόνον», τὰ 21^ο/10 τὴν λέξιν «κόλασιν», ἐνῶ περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ οὐρανοῦ μόνον τρεῖς φορές γίνεται λόγος, εἰς δὲ τοὺς Παρισίους τὴν προτεραιότητα κατέχουν αἱ λέξεις «σέξ, γυναῖκα, κορίτσι, ἔρωσ». Εἶναι καταφανές, ὅτι αἱ λέξεις τῶν τίτλων ὀφείλουν νὰ ἀναλογισθῶν πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν σκηνῶν!».

Ἐκ τούτων πιστοποιεῖται ἄλλη μίαν φοράν ἢ κατάπτωσις τοῦ σημερινοῦ κινηματογράφου. Δι' αὐτὸ εὐαί ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ ἀφηνιασθῇ ἢ ἀνθρωπότης ἐκ τοῦ ληθάργου καὶ τῆς ναρκώσεως, εἰς τὴν

ὁποῖαν τὴν ὀδηγεῖ ἡ ὑποβολὴ τοῦ σημερινοῦ κινηματογράφου. Πρέπει ἐπὶ διεθνoῦς ἐπιπέδου διὰ συνεργασίας πάντων τῶν ἀρμοδίων νὰ ἀναληφθῇ συστηματικὴ προσπάθεια καὶ ἀληθῆς σταυροφορία διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τοῦ κινηματογράφου, ὅστις ὁμολογούμενως ἀποτελεῖ τεραστίαν πνευματικὴν δύναμιν, ἢ ὁποῖα ἐπηρεάζει καὶ κατευθύνει σημαντικῶς τὴν ζωὴν τῆς συγχρόνου ἀνθρωπότητος.

Πολλαπλῶς ὠφέλιμος.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανός, εἰς πρόσφατον ἐπιστολήν του πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, προτείνει ὅπως συγκληθῇ τὸ προσεχὲς ἔτος εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς χώρας τὸν Πανορθόδοξον θεολογικὸν Συνέδριον. Ἐρχομεντες δὲ ὑπ' ὄψιν τὰ θετικὰ καὶ γόνιμα ἀποτελέσματα τοῦ Πανορθόδοξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου τῶν Ἀθηνῶν (1936), τὸ ὁποῖον συνεκλήθη τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ διαπρεποῦς Καθηγητοῦ κ. Ἀλιβιζάτου, χαιρετίζομεν τὴν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας ὑποβληθεῖσαν πρότασιν με τὴν στερεὰν πεποιθήσιν ὅτι ἡ πραγματοποιήσις τῆς θὰ εἶναι πολλαπλῶς ὠφέλιμος. Ἡ ἐπαφή, ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ συνεργασία τῶν ὀρθοδόξων θεολογικῶν δυνάμεων ἔχει τεραστίαν σημασίαν, ἥτις ἀποβαίνει ἐτι μεγαλύτερα ἐν ὄψει τῆς μελλούσης Πανορθόδοξου Προσυνόδου. Τὸ εἰς Ρουμανίαν συγκληθησόμενον Πανορθόδοξον Θεολογικὸν Συνέδριον θὰ συγκεντρώσῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τοὺς ἐκλεκτότερον θεολόγους τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν περαιτέρω πρόοδον καὶ ἀκμὴν τῆς Ὁρθοδόξου θεολογικῆς ἐπιστήμης, ἢ ὁποῖα ὑπηρετεῖ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποκαλύπτουσα καὶ προβάλλουσα τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν δύναμιν, τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ κάλλος τῆς ἀγίας μας Ὁρθοδοξίας.

Ἐπαινετὸς ρεαλισμός.

Ἐἰς τινὰς Ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας καὶ δὴ ἐκ τῶν σοβαρωτέρων καὶ ἐχουσῶν μεγάλην κυκλοφορίαν, δημοσιεύονται τακτικῶς ἐπιφυλλίδες ὄχι ἀπλῶς θρησκευτικοῦ περιεχομένου, ἀλλὰ ὀρθοδόξου καὶ δὴ ἐκκλησιαστικοῦ, φέρουσαι βαρυντικούς ὑπογραφὰς ἐκ τῶν κόκλων τῆς Διδασκούσης Ἐκκλησίας καὶ τῶν χριστιανικῶν Γραμμάτων. Τοῦτο ὀφείλεται ἀσφαλῶς εἰς τὸ ὅτι οἱ διευθύνοντες τὰς ἐφημερίδας ταύτας ἔχουν ἀντιληφθῇ τὴν ἀνταπόκρισιν, ἣν εὐρίσκουν εἰς τὸ ἀαγνωστικὸν Κοινὸν των τοιαῦτα δημοσιεύματα, ἀποτελοῦντα οὐδὲν ἄλλο ἢ κήρυγμα. Ἐπαινετὸς ρεαλισμός, ὅστις μαρτυρεῖ τὴν δέψιν τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ δὴ καὶ τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων των, διὰ τὸν ὀρθόδοξον λόγον.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

M. J. Le Guillou, O. P. L' esprit de l' Orthodoxie Grecque et Russe. Librairie Arthème Fayard, Paris 1961. Σελ. 126.

Ὁ και ἐξ ἄλλων ἔργων, και δὴ και ἐκ τοῦ διτόμου συγγραμμάτος του Mission et unité, γνωστός Γάλλος ρωμαιοκαθολικός καθηγητὴς ἀσχολεῖται ἐν τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ τεύχει, τῷ περιληφθέντι εἰς τὰς ὑπὸ τὸν τίτλον Je sais - Je crois ἐκλαστικαὶ ἐκδόσεις τῆς «Καθολικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ 19 αἰῶνος» τοῦ Daniel - Rops, περὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς και ρωσικῆς Ὀρθοδοξίας, προλογίζοντας τοῦ διευθυντοῦ τοῦ κέντρου Istina, πολλῶν δὲ μᾶλλον γνωστοῦ ἀνά τούς ὀρθοδόξους κύκλους, ἐπίσης δομινικανοῦ πατρὸς C. J. Dumont. Τὸ τεῦχος τοῦτο, ὅπερ προορίζεται ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς βραχεῖα εἰσαγωγή εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν και τοῦ ὁποῦ ἢ ἐκδοσις ἐθεωρήθη ἐν ταῖς παραμοναῖς τῆς νέας συνόδου τῶν Βατικανῶν ὡς ἐπικουρικὴ και συμφωνοῦσα πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πάπα Ἰωάννου τοῦ ΚΙ' περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς μεταξὺ Ἀνατολικῆς και Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἁρμοῦνίας, ἀπαρτίζεται ἐκ δύο μερῶν. Ἐν τῷ Α' μέρει, ἐπιγραφομένου La plénitude mystérique de l' Église de Pères και διανθιζομένου σαφιλῶς διὰ χωρίων ἐκ τῆς ὀρθοδόξου λειτουργίας και τῶν μεγάλων Ἑλληνικῶν πατέρων, ἐν οἷς και Γρηγόριος ὁ Παλαμάς, πρὸς ὃν και σχετικὴν δεικνύει ὁ σ. κατανόησιν, γίνεται λόγος περὶ τῆς οὐσίας τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐγκειμένης κατ' αὐτὸν ἐν τῷ μυστηρίῳ, ὡς τοῦτο ἀποκαλύπτεται, τελεῖται και βιοῦται ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ (σ. 15-72). Ἐν δὲ τῷ Β' μέρει, τῷ ἐπιγραφομένῳ L' Orthodoxie et son devenir (σ. 75-118), ἐξετάζονται τὰ τῆς ρήξεως, βαθμιαίας ἀποξενώσεως και ἀντιθέσεως μεταξὺ Ἀνατολῆς και Δύσεως, τὰ ὁποῖα δεῖν ἐξηγῶν ὁ σ. ἀναγνωρίζει μὲν τὰς εὐθύνας τῆς Δύσεως (Σταυροφορίαι, προσηλυτισμὸς κλπ), κυρίως δ' ὅμως καταλογίζει αὐτὰς ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἥδη ἀπὸ τοῦ θ' αἰῶνος (κατ' αὐτὸν) θεοκρατικῆν ἐν τῷ Βυζαντίῳ ἐξισορρόπισιν τῶν δύο ἀπολύτων ἐξουσιῶν, τ.ἔ. τῆς πνευματικῆς και τῆς κοσμικῆς, διὰ τῆς θέσεως τῆς δευτέρας εἰς τὴν ὑπὴρθεσίαν τῆς πρώτης και τῆς ἀναγνώρισεως τοῦ ὀρθοδόξου βασιλείως ὡς κυριάρχου τῆς οἰκουμένης, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸν ἥδη ἀπὸ τοῦ Φωτίου ἀναπτυχθέντα ἐν Βυζαντίῳ ἀελληνικὸν ὀρθοδόξον καὶ μεσαιωνικὸν καὶ αὐτοκρατορικὸν ὀρθόδοξον «Σιλαβόφ και Ἰακώβ» (sic), μεταδοθέντα δὲ εἰς τε τοὺς Ρώσους (θεωρία περὶ τρίτης Ρώμης) και λοιποὺς ὀρθοδόξους λαοὺς και προκαλέσαντα τὸν ὄξυν ἀπ' ἀλλήλων χωρισμὸν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, παραμενουσῶν δὴθεν ἀνευ ἐνότῆτος και ἀνευ ἐπαφῆς πρὸς ἀλλήλας» (σ. 91-94). Ἐννοεῖται τὰ ἱστορικῶς ἀσύστατα ταῦτα και ἀδίκαια, πάντως δὲ οὐχὶ φιλελληνικὰ και ἤμιστα φιλορθόδοξα ὄνειροπολήματα, διεσκαδίσθησαν εὐτυχῶς κατὰ τρόπον ἀξιοθαυμάστως πανηγυρικὸν ἐν τῷ Πανορθοδόξῳ θεολογικῷ συνέδριῳ τῶν Ἀθηνῶν (1936) και μάλιστα ἐν τῇ Πανορθοδόξῳ συνδιάσκεψι τῆς Ρόδου, ἔθθα διετρανήθη ὁ πρὸς τὴν Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν σεβασμὸς ἀπασῶν τῶν ἀντιπροσωπιῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τῆς Βουλγαρικῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν του ὁ συγγραφεύς, ἄτε τοῦ παρόντος βιβλίου δημοσιευθέντος ἡδὴ τῇ 10/5/1961. Καὶ ἐπιδεικνύει μὲν ὁ φίλος ἡμῶν κ. Le Guillou «συμπάθειαν και κατανόησιν και θαυμασμὸν» πρὸς τὴν ὀρθόδοξον λειτουργικὴν και πατερικὴν παράδοσιν, ἐτι δὲ και πρὸς αὐτὴν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ, πρὸς τοὺς ἄλλοις, δὲν παραλείπει νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν πικρίαν του ἐπὶ τῷ «χωρισμῷ» και νὰ ψέξῃ τὴν ἐν αὐτῇ ἀπουσίαν αὐθεντικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου (magistère ecclésiastique) και «πραγματικῶν κέντρων ἐπικοινωνίας», εἰς τὴν ὁποίαν ἔλειψιν θέλει ν' ἀποδώσῃ και «τὴν ἀδυναμίαν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν παρ' αὐτῆς προσδοκωμένην μαρτυρίαν», πρᾶγμα ὅμως ὅπερ δὲν ἐμποδίζει τοῦτον ἀνὰ ἐκφράσῃ βαθεῖαν ἐγνωμοσύνην πρὸς τὴν ἐν λόγῳ Ἐκκλησίαν διὰ τὴν διατήρησιν ἀσινούς τῆς λειτουργικῆς τῆς παραδόσεως» (σ. 98-99). Ὅπως δὴποτε ὅμως δικάζεται συμπαθέστερον πρὸς τὴν Ρωσικὴν Ὀρθόδοξίαν (παρὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἐπ' αὐτῆς προτεσταντικῶν ἐπιδράσεων) και κυρίως αὐτὴν τὴν Ὀρθόδοξίαν γνωρίζει, ὡς βλέπομεν ἐκ τε τῆς βιβλιογραφίας και τῆς σαφιλῶς μνείας Ρώσων κυρίως θεολόγων, ἄν και παρήμενε και πλέον τοῦ ἔτους ἐν Ἀθῆναις και ἐπεσεφθῆ ἐπανειλημμένως τὴν Ἑλλάδα και τῷ παρεσχέθῃ μάλιστα και φιλοξενία εἰς τὰ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἐτέλεσε τὰς θείας Λειτουργίας ἐν τοῖς κάτωθι Ἱ. Ναοῖς.

— Τῇ 5ῃ Αὐγούστου ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Μεταμορφώσεως Μοσχάτου, τῇ 6ῃ ἐν τῷ Ἱ. Ν. Μεταμορφώσεως Λεωφόρου Συγγρού, τῇ 12ῃ ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ, τῇ 15ῃ ἐν τῷ Ἱ. Ν. Κεϊμήσεως Θεοτόκου Καισαριανῆς, τῇ 26ῃ ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Μητροπόλεως και τῇ 31ῃ ἐν τῷ Ἱ. Ν. Ἁγίας Ζώνης Πατησίων.

— Ἐχοροστάτησε κατὰ τὰς ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ:

Τῇ 5ῃ Αὐγούστου ἐν τῷ Ἱ. Ν. Μεταμορφώσεως Βύρωνος, τῇ 14ῃ ἐν τῷ Ἱ. Ν. Χρυσοσπηλαιωτίσσης, τῇ 25ῃ ἐν τῷ Ἱ. Ν. Ἁγίου Γεωργίου Κυνοσάργους, τῇ 29ῃ ἐν τῷ Ἱ. Ν. Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου και τῇ 31ῃ ἐν τῷ Ἱ. Ν. Ὁσίου Μελετίου Σπολιῶν.

— Προέστη τῇ 10ῃ Αὐγούστου τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Γυθείου και Οὐτύλου Κυροῦ Φιλήμονος ἐν τῷ Ἱ. Ν. Ἁγίου Κωνσταντίνου Πειραιῶς.

— Προῆδρευσε συνεδριῶν: τῇ 10ῃ Αὐγούστου τῆς ἐπιτροπῆς Ἀδριάντος ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου, τῇ 20ῃ τοῦ μηνὸς τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐορτασμοῦ τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας, εἰς ἣν παρέστησαν ὁσάυτως ἡ Α.Β.Υ. ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος και ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κων/νος Καραμανλῆς και τῇ 22ᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Δημητριάδειου Κληροδοτήματος.

— Ἐδέχθη κατὰ σειρὰν τῇ 1ῃ Αὐγούστου τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πολυτεχνείου κ. Φλαμπουρίρη, τὸν Μέγαν Ἀρχοντα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Χόλιμαχ, τῇ 2ᾳ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβον, Ρόδου κ. Σπυριδῶνα, Ἱερισσοῦ και Ἁγίου Ὁρους κ. Παύλου, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Μπαίζον, τὸν καθηγητὴν τῆς ἐν Βελιγραδίῳ Σχολῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα κ. Πριμπισλάβ Σιμίτς. Τῇ 3ῃ τὴν Διοίκησιν τῆς Ἐνώσεως Γονέων και Κηδεμόνων Γυμνασιακῶν Συλλόγων Πειραιῶς, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Δέρκων κ. Ἰάκωβον και τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Μελιτουπόλεως κ. Ναθαναήλ, τῇ 7ῃ τὴν κ. Καποδίστρια, τῇ 8ῃ Ἐπιτροπὴν κατοίκων Χολαργοῦ, τῇ 9ῃ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγίου Κων/νου Ὁμονοίας, ἐπιτροπὴν ἐνοριτῶν τοῦ Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Ν. Φιλαδελφείας και τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Ἀβδῶν κ. Γερμανόν, τῇ 10ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ἠλείας κ. Γερμανόν, Ναυπακτίας και Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνόν και Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Στυλιανόν, τῇ 11ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ἐλευθερουπόλεως κ. Ἀμβρόσιον, και τὸν Ἐπίσκοπον Ἀμφοθούτων κ. Καλλίνικον, ὡς και Ἐπιτροπὴν Ἐνοριτῶν Ἱ. Ν.

βήματα ἀμφοτέρων τῶν θεολογικῶν τῆς σχολῶν. Ἐν τῶν τελευταίων κεφαλαίων τοῦ βιβλίου ἀφιερῶνται εἰς τὰ νεότερα ὀρθόδοξα ἀνακαινιστικὰ ρεύματα» ἐπὶ τε τοῦ μοναστικοῦ και τοῦ θεολογικοῦ και τοῦ εὐαγγελιστικοῦ και ἱεραποστολικῶν πεδίων, ὡς και εἰς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ οἰκουμενικὴν κίνησιν. Τὸ δὲ ἀκροτελευτικὸν κεφάλαιον (σ. 119-26) ἀφιερῶνται εἰς τὴν ἐκφρασιν τῶν ἐλπίδων τοῦ συγγραφέως περὶ τελικῆς συνεννόσεως τῶν δύο ἐκκλησιῶν, ἐλπίδων στηριζομένων ἐπὶ ὀρισμένων ἱστορικῶν δεδομένων, ἐν οἷς και ἡ Οὐνία, περὶ ἧς ἐλπίζει ὅτι θὰ διαδραματίσῃ τὸν ἀρόλον εἰδους τινὸς φυράματος μὲν διὰ τὸν ρωμαιοκαθολικόν, γεφύρας δὲ διὰ τὸν ὀρθόδοξον κόσμον. Δὲν γνωρίζομεν ὅμως ἂν εἰς τὰς ἐλπίδας περὶ προσεγγίσεως τῶν δύο ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν θὰ πρέπη νὰ συγκαταλεγῶσι και δημοσιεύματα ἀνιστόρητα και ἀψυχολογητὰ ἀναξέοντα παλαιὰς και νέας πληγῆς ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1961 και δὴ ἀποβλέποντα εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν σχέσεων, ἐκτός, ἂν προορίζονται μᾶλλον δι' ἑσωτερικὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ σ. κατανάλωσιν.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

Ταξιάρχων Μάσχος Περιστερίου, τῆ 13ῃ τὸν Ἐπίσκοπον Ἄλμιον Πέπερ, τῆ 14ῃ τὸν Γυμνασιάρχην κ. Τσελεπιδάκην, Ἐπιτροπὴν κατοίκων Ψυχικοῦ καὶ μέλη τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱ. Προσκυνημάτων Γρηγορούσης, τῆ 16ῃ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἐλαίας κ. Ἀθναγόραν καὶ τὸν Ἀντιστράτηγον κ. Καζακόπουλον τῆ 22ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνον, Νικολέως καὶ Πρεβέτης κ. Στυλιανὸν καὶ Κίτρον κ. Βαρνάβαν, τῆ 23ῃ τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος Ψυχικοῦ καὶ τὸν Ἀρχιμ. Συμ. Σαβδόπουλον, τῆ 25ῃ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπιτροπὴν Ἱ. Ν. Ἁγίου Σάββα Βοτανικοῦ, τῆ 28ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Φωκίδος κ. Ἀθανάσιον, Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὁρους κ. Παῦλον, Ρόδου κ. Σπυρίδωνα καὶ Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀπόστολον, τῆ 29ῃ τὸν Κόπτην Πρεσβύτερον κ. Mikhail Dawood μετὰ τῶν Miss Ehrhard, Riad καὶ Basili.

— Ἐπεσκέφθη τῆ 1ῃ Αὐγούστου τὴν ἐν Ἀθήναις Πρεσβείαν τῆς Ἑλβετίας τῆ 16ῃ τὴν ἐν Ἀθήναις Κυπριακὴν Πρεσβείαν καὶ τῆ 23ῃ τὴν ἐν Ἀθήναις Πρεσβείαν τῆς Ρουμανίας καὶ συνεχάρη τοὺς Πρέσβεις ἐπὶ τῆ ἔθνικῃ ἐορτῇ τῆς χώρας τῶν.

— Μετέβη τῆ 7ῃ Αὐγούστου εἰς Ψυχικὸν καὶ ἐπεθεώρησε τὰς ἐργασίας Ἀνεγέρσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Σοφίας.

Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θ α υ μ α κ ο ῦ κ. Χ ρ υ σ ὄ σ τ ο μ ο ς κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Αὐγούστου, κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ ἐορτὰς ἐχοροστάτησε. ἔλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ἱεροὺς ναοὺς,

— Τῆ 2α ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Ἁγίας Φωτεινῆς Ἰλισσοῦ, Ἁγίου Παντελεήμονος Ἰλισσοῦ, Ἁγίου Γεωργίου Κυνοσάργους, Κοιμήσεως Θεοτόκου Κυνοσάργους, Ἐθαγγελισμοῦ Θεοτόκου Ὑμηττοῦ, Ἁγίας Βαρβάρας Δάφνης, Ζωοδόχου Πηγῆς Δάφνης, Ἁγίου Κωνσταντίνου Ἡλιουπόλεως, Ἁγίας Μαρίνης Ἡλιουπόλεως, Ἀναστάσεως-Νεκροταφείου Ἡλιουπόλεως, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἡλιουπόλεως Ἁγίας Βαρβάρας Ἀργυρουπόλεως, Ἁγίας Τριάδος Ἑλληνικοῦ, Ἁγίου Παντελεήμονος Βοσπόρου Γλυφάδας.

— Τῆ 9ῃ διεβίβασεν αὐτοπροσώπως τὰ συλλυπητήρια τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου εἰς τοὺς οἰκείους του, κατὰ τὴν ὥσ ἄνω ἡμέραν, ἀποθανόντος ἀειμνήστου Μητροπολίτου Γυθείου καὶ Οἰτύλου κυροῦ Φιλήμονος, εἰς τὴν ἐν Πειραιεὶ οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ ἀνέγνωσε Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, τῆ δὲ ἐπομένη, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κερνίτσης κ. Χρυσοστόμου, ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Νεκρώσιμον Ἀκολουθίαν ἐπὶ τῇ κηδεῖα τοῦ ἀειμνήστου ὥσ ἄνω Μητροπολίτου.

— Τῆ 14ῃ μετέβη, ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου, εἰς τὸ Νοσοκομεῖον «Ἐθαγγελισμὸς», ἵνα διαβιβάσῃ τὰς εὐχὰς Αὐτοῦ ὑπὲρ ὑγείας τοῦ ἐκεῖ νοσηλευθέντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγιῆς κ. Προκοπίου.

— Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Προφήτου Δανιὴλ, Ἁγίου Γεωργίου Μεταξουργείου, Ἁγίας Μαρκέλλας Βοτανικοῦ, καὶ Ἁγίου Πολυκάρπου Βοτανικοῦ.

— Τῆ 19ῃ ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Π. Φαλήρου, Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Καλαμακίου, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Δικηγορικῶν, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βούλας, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀλίμου, Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Βάρης, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βαρκίτζης.

— Τῆ 21ῃ ἐκπροσώπων τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμον, πρόεση τῆς Νεκρώσιμου Ἀκολουθίας τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Πλατῆ, ἀδελφοῦ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου, τελεσεθεΐσις εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίας Βαρβάρας Δάφνης.

— Τῆ 26ῃ ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Ἁγίου Γεωργίου (Ὀρφανοτροφείου Χατζηκάστα), Ἁγίων Ἀσσημάτων Θησειοῦ, Ἁγίου Φιλίππου Βλασσαροῦς, Ἁγίου Ἀθανασίου Θησειοῦ, Ἁγίας Μαρίνης Θησειοῦ, Τριῶν Ἱεραρχῶν Πετραλώνων, Ἁγίου Ἀνδρέου Πετραλώνων, Ἐθαγγελισμοῦ Θεοτόκου Χαρακόπου Καλλιθέας, Ἁγίων Πάντων Καλλι-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46,47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποιοῦν διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Πρασιδακίου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ἐν Κυπριασίᾳ τῆ 24ῃ Ἰουλίου 1962

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Σ τ έ φ α ν ο ς .

Ἱερὰ Μητρόπολις Φλωρίνης—Ἄλωπιαι καὶ Ἐορδαίας

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46,47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς καὶ τὴν παράγραφον 2 τῆς κωδικοποιηθείσης Ἐνοριακῆς Νομοθεσίας καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1ον) Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς ἐνορίας Φούφας—Ἐορδαίας καὶ 2ον) «Ἁγίου Νικολάου» τῆς Ἐνορίας Ἄνω Καλλινίκης Φλωρίνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ

θέας, Ἁγίου Νικολάου Καλλιθέας, Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Καλλιθέας.

— Τῆ 29ῃ ἐκπροσώπων τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον, ἐτέλεσε τὸν Ἁγιασμόν, ἐξῶθι τοῦ χωρίου Κουκουβάουνας Ἀττικῆς, ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τῆς νέας Ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν—Λαμίας, παρουσία τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Κ. Καραμανλῆ, καὶ λοιπῶν ἐπιστήμων.

**

Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Αὐγούστου ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν κατὰ Κυριακάς καὶ ἐορτὰς.

— Τῆ 3ῃ Αὐγούστου μετέσχε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

— Τῆ 16ῃ Αὐγούστου προήδρευσε συνεδρία τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆ 17ῃ Αὐγούστου ἐπίσης προήδρευσε συνεδρία τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Εἰρηνοπόλεως

Kampal-Uganda. Ἰούλιος. — Ὁ Σεβασμ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου κ. Ἰάκωβος, ἐπεκτείνων καὶ μέχρις ἡμῶν τὸ πατρικὸν αὐτοῦ ἐνδιαφέρον, ἀπέστειλεν ὡς ἐνίσχυσιν εἰς τὸν ἡμέτερον Πανοσιολογ. π. Θεόδωρον Ναυκούμα ποσὸν διακοσίων (200) δολλαρίων.

Θὰ ἦτο πολὺ ὠραῖον ἔργον εὐχῆς, ἐὰν τὸ φιλευσεβὲς καὶ φιλόπατρι Ποίμνιον, ὁ ἑλληνικὸς κλήρος καὶ λαὸς τῆς ὅλης Ἀμερικῆς, ἀκολουθοῦντες τὸ λαμπρὸν παράδειγμα τοῦ Σ. Ποιμενάρχου τῶν, ἐσπευδαν νὰ ἐνίσχύσουν ἀναλόγως καὶ κατὰ δύναμιν ἕκαστος, τὸ ἐδῶ συντελούμενον ἔργον τῆς ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας.

Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι τοιοῦτοτρόπως ὄχι μόνον τὸ ἰδεῶδες τῶν ἰθαγενῶν Ὀρθοδόξων ἀδελφῶν μας περὶ ἀνεγέρσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας θὰ ἐπραγματοποιεῖτο συντόμως, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα θαυμαστά καλὰ ἔργα θὰ ἐπετυγχάνοντο πρὸς λάμπριν, κλέος καὶ δόξαν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῇ ὅλῃ Ἀφρικῇ.

Ἀρχιμ. Χρυσόσ. Παπασαραντόπουλος.

τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα ἡμῶν τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά των, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Φλωρίνῃ τῆ 26ῃ Ἰουλίου 1962

† Ὁ Φλωρίνης—'Αλμωπίας καὶ Ἑορδαίας Β α σ ἰ λ ε ἰ ο ς .

Ἱερά Μητρόπολις Ἐλασσῶνος.

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46,47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικοῦ ἐφημερίου τῶν ἐνοριῶν 1) Ἁγίου Νικολάου Δαμασίου 2) Ἁγίου Νικολάου Πραιτωρίου καὶ 3) Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, Λιβαδίου, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Ἐλασσῶνι τῆ 30ῃ Ἰουλίου 1962

† Ὁ Ἐλασσῶνος Ἰ ά κ ω β ο ς .

Ἱερά Μητρόπολις Χίου

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200/1940 ἐνοριακοῦ Νόμου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὸ ἀρθρον 9 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 415/47 Ν. Δ. καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ὅπως καταλάβωσι τὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς Κοινότητος Λαγκάδος, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς προθεσμίας μηνὸς, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Χίῳ τῆ 1ῃ Αὐγούστου 1962

Ὁ Τοποτηρητῆς
Τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου
† Ὁ Μυτιλήνης Ἰ ά κ ω β ο ς .

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Ἁν. Νόμου 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀηδονοχωρίου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν ὡς ἄνω ἐνορίαν.

Ἐν Καρδίττῃ τῆ 3ῃ Αὐγούστου 1962

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κ ύ ρ ι λ λ ο ς .

Ἱερά Μητρόπολις Νικοπόλεως Πρεβέζης

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν σχετικὸν Νόμον «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ Κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα ἵνα καταλάβωσι τὴν θέσιν τοῦ τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ι. Ν. Φανερωμένης Ἐλαιῶνος Πρεβέζης ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐκ τοῦ νόμου δικαιολογητικά προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν ὡς ἄνω ἐνορίαν.

Ἐν Πρεβέζῃ τῆ 5ῃ Αὐγούστου 1962.

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Σ τ υ λ ι α ν ό ς

Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων Ἐφημερίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: α) Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς πόλεως Καλαμπάκας καὶ β) τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀη-

δόνας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἡμῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη διὰ τῶν Α.Ν. 536/45 καὶ 540/45, ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Τρικκάλοις τῆ 18ῃ Αὐγούστου 1962

Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Δ ι ο ν ύ σ ι ο ς

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ «Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου» Κυνηγοῦ Πυλίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ὑποψηφίου, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 1346/620/30-6-1962 ἀδείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐν Καλάμαις τῆ 13ῃ Αὐγούστου 1962

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Ε ύ σ τ ά θ ι ο ς

Ἱ. Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 παράγραφος 2 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κεκανονισμένα προσόντα ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραβέντης, 2) Ἁγίου Νικολάου Ἀετοῦ καὶ 8) Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ Μαυρονερίου, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία» σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Παραμυθίᾳ 18 Αὐγούστου 1961

† Ὁ Παραμυθίας Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τ ί τ ο ς

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱ. Ναῶν 1) Ἁγίου Δημητρίου Καράτουλα, 2) Ἁγίου Βασιλείου Χελιδονίου, 3) Κοίμησις Θεοτόκου Ἐλαιῶνος, 4) Ἁγίου Δημητρίου Κρεμμυδίου, 5) Κοίμησις Θεοτόκου Βουλιαγμένης, 6) Ἁγίας Μαρίας Γλύφας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Πύργῳ τῆ 18ῃ Αὐγούστου 1962.

† Ὁ Ἡλείας Γ ε ρ μ α ν ό ς .

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ «Ἁγίος Ἰωάννης» Χαλκίδος ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1962

† Ὁ Χαλκίδος Γ ρ η γ ό ρ ι ο ς

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48, τοῦ Α.Ν. 2200 1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) Ἀγίου Στεφάνου ἐν Βρύση καὶ 2) Ἀγίου Νικολάου ἐν Ἐλατοχωρίῳ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζομένων πιστοποιητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 1η Σεπτεμβρίου 1962.

† Ὁ Κίτρους Β α ρ ν ἄ β α ς

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον**

Πρὸς τὸν Μοναχὸν Βασίλειον Ἀντωνᾶτον
Ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῇ 19η Σεπτεμβρίου 1962, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ καὶ ὥρα 9η π. μ., ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος, περὶ ἧς κατηγορίας ἀπελογήθῃς ἐνώπιον τοῦ ἐκτελούντος χρεὴ ἀνακριτοῦ Ἱερέως Νικολάου Γαρμπῆ. Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἀθήνησι, τῇ 11/8/1962

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γ ε ρ μ α ν ὅ ς
Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Παντ. Χρυσοφάκης

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον**

Πρὸς τὸν Διάκονον Μενέλαον Σαλιμένον
ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῇ 19η Σεπτεμβρίου 1962, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ καὶ ὥρα 9η π. μ., ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος, περὶ ἧς κατηγορίας ἀπελογήθῃς ἐνώπιον τοῦ ἐκτελούντος χρεὴ ἀνακριτοῦ Ἀρχ. Ἰωάννου Σίφωνα.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἀθήνησι, τῇ 11/8/1962

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γ ε ρ μ α ν ὅ ς
Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Παντ. Χρυσοφάκης

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΗΘΥΜΝΗΣ**Κλήσις κατηγορουμένου**

Πρὸς τὸν Ἱερομόναχον
Νεόφυτον Χριστόφα Τζιγκόν,

ἀδελφὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Λειμῶνος, τέως ἡγούμενον αὐτῆς ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μηθύμνης τὴν 4ην Σεπτεμβρίου ἔ. ἔ. ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 10 π. μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδομένης σοι κατηγορίας, δι' ἣν ἐνεργοῦνται ἔναρκοι ἀνακρίσεις συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθ. 861/1962 ἐγγραφῷ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μηθύμνης.

Ἐν Καλλονῇ τῇ 13η Ἰουλίου 1962

Ὁ Ἀνακριτῆς Ὁ Γραμματεὺς
Οἶκον. Γεώργιος Ράλλης Θεμ. Καραμᾶνος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ**Κλήσις πρὸς ἀνάκρισιν**

Πρὸς τὸν Ἱερομόναχον Ἰάκωβον Ζάκκαν ἀδελφὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Λουκά προσωρινὸν ἐφημέριον Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Χαραλάμπους Θισβῆς καὶ ἡδη ἀγνώστου διαμονῆς.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Ν. 5388 «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» καλοῦμέν σε, ὅπως προσέλθῃς ἐνώπιον ἡμῶν καὶ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας τὴν 28 Αὐγούστου 1962 ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 10 π. μ. καὶ ἀπολογηθῆς ἐπὶ τῆς ἐκκρεμοῦσης εἰς βάρους σου ὑποθέσεως.

Ἐν Λεβαδείᾳ τῇ 26 Ἰουλίου 1962

Ὁ ἐπὶ τῶν ἀνακρίσεων διορισθεὶς ἀνακριτῆς.

Β. Πανουργιάς Ἱερεὺς

Ὁ Γραμματεὺς Κ. Ρουσσινός

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΠΟΥΛΥΚΑΡΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:
Ἀρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: Ἀρχ. 30 ἐτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἀς προσέξωμεν καλῶς.

Θεοφ. Ἐπισκόπου Θωμακοῦ κ. Χρυσοστόμου,
Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἐν τῇ Ὑμνογραφίᾳ (Συνέχεια).

Ἰωάννου Καρμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, «Σῶμα Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία».
(Τέλος).

Βασ. Χ. Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ ἐν Ν. Δελχί Συνέλευσις τοῦ Παγκόσμιου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. 18 Νοεμβρίου — 6 Δεκεμβρίου 1961 (Συνέχεια).

Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ ἐπίσκεψις τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν εἰς Ρωσίαν.

Μάρκου Σιώτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ Ἱεραποστολικὴ συγκρότησις τῆς Ἑνορίας.

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἑλληνοχριστιανικὴ παράδοσις καὶ Κυκλαδικὸς πολιτισμὸς.

Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ὁ ἀντιαιρετικὸς ἀγὼν.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Π. Ι. Μπρατσιώτου, Βιβλιοκρισία.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.